

LUNDS UNIVERSITET
Musikhögskolan i Malmö

EXAMENSARBETE 15hp

Vårterminen 2020

Kompletterande Pedagogisk Utbildning

Johan Westman

Pianospel – Det roligaste som finns?

En enkätstudie om kulturskoleelevers syn på sin pianoundervisning.

Handledare: Anders Ljungar-Chapelon

Sammanfattning

Titel: Pianospel – Det roligaste som finns? En enkätstudie om kulturskoleelevers syn på sin pianoundervisning.

Författare: Johan Westman

Huvuddelen av alla pianoelever slutar spela inom 3 år på kulturskolan. Varför är frånfallet så stort och vad kan man göra för att förhindra det? Tidigare forskning visar bland annat att popmusik är den genre pianoeleverna helst vill spela och att det är viktigt att eleverna känner att de utvecklas och upplever en känsla av kompetens för att vilja fortsätta spela. Att spela ett instrument kommer också långt ner på listan bland andra fritidsaktiviteter. Syftet med denna studie är att med hjälp av en kvantitativ enkätundersökning utskickad via e-post och gjord på 44 pianoelever på Kulturskolan i Malmö, undersöka elevernas vanor och syn på pianospel och vad de själva vill se för undervisning. Kvalitativ metod och strukturerad intervju har också undersökts i metoddelen och intervju respektive observation omnämns också. Dessa metoder har dock valts bort utifrån vad jag vill undersöka. Hur högt värderar pianoeleverna sitt pianospel? Vilket lektionsinnehåll vill eleverna själva helst se? Och hur ska den moderna pianoläraren gå till väga för att motivera dagens pianoelever där en rad olika aktiviteter tävlar om deras intresse? Detta är de huvudfrågor jag undersöker i detta arbete. Resultatet visar att pianospel är väldigt lågt prioriterat hos eleverna fast de flesta tycker att det är roligt, eleverna vill i första hand spela popmusik, är försiktigt positiva till digitala prylar och vill ha gruppundervisning eller enskild undervisning. Spela på konsert och digitala prylar kan vara motivationshöjare men eleverna saknar övningsstrategier vilket också kan leda till brist på upplevd självkompetens och sänka motivationen.

Nyckelord: inre drivkraft, kognitiv självständighet, kulturskolan, lektionsinnehåll, pianospel, pianoundervisning, prioritetsordning, yttre motivation

Abstract

Title: Piano playing – The most enjoyable thing there is? A survey study about the culture school pupils' view on their piano education.

Author: Johan Westman

The main part of all piano students stops playing within 3 years at culture school. Why is the number of dropouts so high and what can be done to prevent it? Previous research shows, among other things, that pop music is the genre piano students preferably want to play and that it is important that students feel that they develop and experience a sense of competence to want to continue playing. Playing an instrument also comes far down on the list among other leisure activities. The purpose of this study is to use a quantitative questionnaire sent via e-mail and made with 44 piano students at the Culture school in Malmo, to investigate the students' habits and views on piano playing and what they themselves want to see in the teaching. Qualitative method and structured interview have also been examined in the method section and interview and observation are also mentioned. However, these methods have been rejected based on what I want to investigate. How high does the piano students value their piano playing? What lesson content do students want to see? And how should the modern piano teacher go about motivating today's piano students where a variety of activities compete for their interest? These are the main issues I am investigating in this work. The result shows that piano playing has very low priority among the pupils although most of them think it is fun, the pupils want to primarily play pop music, are cautiously positive to digital gadgets and want to have group tuition or individual teaching. Playing at concert and digital gadgets can be motivational boosters but students lack practice strategies which can also lead to lack of perceived self-competence and lower motivation.

Keywords: internal driving force, cognitive autonomy, culture school, lesson content, piano playing, piano teaching, priority order, external motivation

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
2. Syfte och frågeställning	3
3. Tidigare forskning	4
3.1 Värdering av musikundervisningen	4
3.2 Vilket lektionsinnehåll vill pianoleverna ha	6
3.3 Motivation och dagens pianoelever	11
3.3.1 Kognitiv utvärderingsteori	11
3.3.2 Kognitiv självständighet.....	12
3.3.3 Pygmalioneffekten.....	13
3.3.4 Självbestämmandeteorin.....	14
3.3.5 Inre och yttre motivation	15
3.3.6 Faktorer som påverkar motivation	16
3.3.7 Nya tillvägagångssätt för att motivera dagens pianoelever.....	17
3.3.8 Rätt repertoar och olika övningsstrategier.....	18
3.3.9 Involvering av hela familjen vid övande	20
3.3.10 Fyra sociala inlärningsnivåer och självreglerat lärande	21
4. Metod	22
4.1 Metodologiska överväganden	22
4.2 Metod för datainsamling: enkätundersökning e-post	23
4.3 Studiens fokus	25
4.4 Studiens design	25
4.4.1 Urval och bortfall	26
4.4.2 Datainsamling.....	26
4.5 Analys	26
4.6 Resultatens kvalitet	27
4.7 Etiska överväganden	28
5. Resultat	29
5.1 Denna musikgenre föredrar eleverna	30
5.2 Hur prioriteras pianospellet?	32
5.3 Hur mycket övar eleverna per dag?	35

5.4 Prestationsångest.....	36
5.5 Hur många elever planerar att satsa vidare på pianospelet?	40
5.6 Har eleverna någon plan när de övar?	42
5.7 Utantillspel och notspel.....	44
5.8 Tycker eleverna att det är roligt att spela piano?	45
5.9 Hur ser eleverna på digitala prylar i pianoundervisningen?.....	47
5.10 Vad kan göra pianolektionerna roligare?.....	49
5.11 Hur viktigt är det för eleverna att spela på konserter?	51
5.12 Alternativ undervisning.....	52
5.13 Vilken typ av pianoundervisning föredrar eleverna?.....	55
5.14 Hur viktigt är det med snabba resultat för pianoeleverna?	56
6. Resultatdiskussion	58
6.1 Populäraste musikstilarna och elevernas prioriteringar.....	58
6.2 Övning och nervositet inför lektioner och konserter	60
6.3 Ambitioner och övningsstrategier	62
6.4 Utantillspel och notspel.....	64
6.5 Intresserade pianoelever	64
6.6 Digitala prylar	65
6.7 Lektionsinnehåll och konserter	66
6.8 Undervisning via filmer eller videolänk.....	67
6.9 Undervisningsform och utveckling.....	68
7. Slutsatser och rekommendationer	69
7.1 Förslag på framtida forskning.....	71
7.2 Avslutande ord	73
Referenser	75
Bilaga 1	79
Bilaga 2	90

1. Inledning

Efter att ha genomfört VFU(verksamhetsförlagd utbildning) i piano på Kulturskolan Mazetti i Malmö under höstterminen och vårterminen 2017/2018 så har jag börjat fundera på hur pianoundervisningen kan utformas så att färre pianoelever slutar. Min handledare sade att cirka 90 % av alla som börjar spela piano på kulturskolan slutar förr eller senare och detta uttalande fick mig till att börja fundera på vad som kan ligga bakom att frånfallet är så stort.

Naturligtvis kommer det alltid att finnas de barn och unga som är intresserade av annat än musik och vill ägna sig åt andra sysslor eller intressen. Idag finns väldigt många olika måsten, intressen och möjligheter för barn och unga som slåss om deras uppmärksamhet. Jag tänker inte minst på skola, dataspel, mobiler, sociala nätverk, serier, filmer, idrott, vänner och så vidare. När man räknar upp alla dessa exempel är det lätt att ställa sig frågan varför barnen och de unga över huvud taget har tid eller vill ägna sig åt pianospel. Vad kan göras för att väcka ett så stort intresse och engagemang hos barn och unga som möjligt för att de ska vilja fortsätta med pianospel och vilja spela även i vuxen ålder?

Pianospelet hade sina glansdagar på kulturskolan under 1970-talet då det omfattade drygt 33 % av alla elever som gick där. Idag innefattar området tangentinstrument där piano är dominerande 20 % av alla deltagare inom kulturskolan och stränginstrument där gitarr är enskilt största instrument drygt 25 % (SOU 2016:69, s. 81). Hur ska man som pianolärare ta sig an dagens pianoelever? Till exempel finns idag gruppundervisning, digitala pianon, specialanpassade undervisningsrum, inspelningsmöjligheter, projektorer som kan användas till att visa notbilder eller musikteori på en whiteboardtavla eller vit duk och sist men inte minst kompetenta och utbildade pianolärare. Det som jag ser som den största fördelen jämfört med när jag själv började spela piano är möjligheten att öva piano på ett fullgott övningsinstrument med hörlurar utan att behöva störa familj eller grannar. Alla dessa fördelar som barn och unga har idag jämfört med på 1980-talet borde ha lett till en ökning av pianoandelar på kulturskolan och inte tvärtom en minskning som tycks vara fallet.

Denna studie kommer framförallt att undersöka vad pianoelever på kulturskolan har för funderingar kring pianoundervisning, vad de själva vill se i pianoundervisningen och hur eleverna själva värdesätter sitt pianospel. Jag har i min enkätundersökning ställt frågor som undersöker hur pianoeleverna värdesätter sitt pianospel, hur de vill att lektionsinnehållet ska se ut, vilken form av undervisning de vill se med mera, allt i syfte att försöka få fram så mycket information som möjligt om hur pianoeleverna ser på den moderna pianoundervisningen på kulturskolan. Jag hoppas också att jag ska kunna få fram viss information om hur en modern pianolärare ska leda sin pianoundervisning för att kunna motivera dagens pianoelever på bästa sätt utifrån min enkätundersökning. Det finns naturligtvis ingen modell som passar alla elever lika bra eftersom alla är olika och olika genrer kräver olika metoder av musikaliskt lärande. Jag utgår i denna undersökning endast ifrån de slutsatser jag kan dra utifrån min enkätundersökning.

Elevers syn på pianoundervisning är ett ständigt aktuellt ämne och ett perspektiv som sällan belyses. Under min tid på KPU har jag i huvudsak läst vad olika forskare eller författare tycker om lärande och då i huvudsak utifrån lärarens perspektiv och vad dessa kommit fram till. I denna studie undersöker jag själv vad pianoeleverna på Kulturskolan i Malmö tycker om pianoundervisning och vilka undervisningsmetoder och olika infallsvinklar pianoeleverna vill se i pianoundervisningen.

2. Syfte och frågeställning

Syftet med denna studie är att undersöka vad elever på kulturskolan tycker om pianoundervisning och vad de själva vill förändra. Pianoeleverna på Kulturskolan i Malmö har fått svara på 25 olika enkätfrågor där jag samlar in information om vad jag anser vara viktigt för min framtida pianolärargärning.

Målet med undersökningen är att få fram ett underlag som jag själv och andra pianolärare kan använda för att se vad eleverna på kulturskolan huvudsakligen vill ha för lektionsinnehåll. Jag undersöker också hur pianoeleverna värderar sitt pianospel och hur många på kulturskolan som är beredda att satsa vidare. Utifrån enkätundersökningens resultat hoppas jag också kunna dra slutsatser om hur pianoläraren kan motivera och maximera intresset hos pianoeleverna på bästa sätt, för att de ska vilja spela piano.

Behovet av att göra denna undersökning har uppstått som ett resultat av att jag har fått indikationer på att många pianoelever inom kulturskolan väljer att sluta efter ett tag på grund av motivationsbrist eller andra intressen som kommer emellan och anses viktigare. Ett annat behov är att jag vill ta reda på vad som fungerar på pianoeleverna inför när jag själv kommer ut och ska undervisa.

Utifrån mitt syfte, mål och behov har jag formulerat följande 3 forskningsfrågor som jag ämnar söka svar på:

1. Hur värderar pianoeleverna på kulturskolan sitt pianospel?
2. Hur vill pianoeleverna på kulturskolan att lektionsinnehållet ska se ut?
3. Hur ska en modern pianolärare gå till väga för att motivera och hjälpa dagens pianoelever?

3. Tidigare forskning

I detta kapitel kommer jag att redogöra för olika studier och forskning som tidigare har gjorts i ämnet musikundervisning från elevernas perspektiv. Tyvärr har det varit svårt att hitta specifika undersökningar på just piano vilket innebär att det mesta materialet är musikundervisning ur ett bredare perspektiv. Min egen enkätundersökning är gjord på pianoundervisning inom kulturskolan men resultatet och innehållet i mitt arbete kan ändå vara intressant för olika nivåer av pianoundervisning. Undersökningen är sammanställd för att ta reda på vad eleverna tycker om pianoundervisning och försöka se vad elevperspektivet på pianoundervisning är. Jag kommer dock även att använda mig av och hänvisa till litteratur som också bygger på lärarperspektivet/föräldraperspektivet och vad dessa tror och tycker om pianoelevernas drivkrafter vad gäller pianospel.

Inledningsvis redovisar jag tidigare forskning och studier som berör hur eleverna värdesätter sin musikundervisning och sitt pianospel, det vill säga med fokus på hur mycket eleverna övar, prioriterar sitt pianospel eller instrument i jämförelse med andra aktiviteter eller är villiga att satsa vidare. Därefter presenteras forskning och studier på vilket lektionsinnehåll pianoeleverna själva vill se. Slutligen redogör jag för vad tidigare forskning och studier säger om hur man som pianolärare kan motivera och hjälpa dagens pianoelever framåt.

3.1 Värdering av musikundervisningen

En enkätundersökning från Sveriges kommuner och landsting är skriften *Eleverna och kulturskolan* (2016). Här har man mellan år 2011-2015 undersökt vad 13500 elever och föräldrar från 39 olika kommuner tycker om kulturskoleverksamheten där respondenterna fått gradera på en fyrgradig skala utifrån vad de tycker. 21 701 eller 96 % av elever och föräldrar har svarat att det ”stämmer mycket bra” eller ”stämmer bra” (instämmer) till frågan om eleven är nöjd, har roligt inom kulturskolans verksamhet och 802 eller 4 % att ”det stämmer mindre bra” eller att det ”stämmer inte alls” (instämmer inte). 10693 eller 93 % av elever och föräldrar har svarat att de ”instämmer” till att undervisningen är lärorik och utvecklande medan 747 eller 7 % har svarat att de ”instämmer inte”. 22165 eller 87

% av elever och föräldrar ”instämmer” till att de har medbestämmande och kan påverka verksamheten medan 3353 eller 13 % ”instämmer inte”. 1294 eller 76 % av de svarande ”instämmer” till att undervisningen ger social samvaro och att eleverna får nya vänner medan 408 eller 24 % svarar att de ”instämmer inte”.

Enligt en enkätundersökning gjord av Ungar & Medier (2010) på 2000 barn och utskick till 1000 i varje urvalsgrupp 9-12 år och 12-16 år med en svarsfrekvens på cirka 60 % är det mest populärt bland barn och unga i 9-16 års ålder att göra skolarbeten (70 %) och använda Internet på fritiden (59 %). Andra populära fritidsintressen är att träffa kompisar (58 %), sporta (54 %), spela dator-/tv-spel (47 %), titta på tv eller dvd (47 %) och vara med familjen (38 %). Flickor och pojkar använder Internet ungefär lika mycket, men flickor umgås mer med kompisar på sociala sajter medan pojkar hellre spelar dataspel enligt denna undersökning. Här kan vi också se att 14 % av barn och unga i 9-16 års spelar ett musikinstrument och har det som ett av sina fem mest förekommande aktiviteter på sin fritid. Bland barn har 16 % svarat att de spelar något instrument på sin fritid och bland unga har 12 % svarat det samma. Bland flickor har 12 % svarat att de spelar ett instrument på sin fritid och bland pojkar har 16 % svarat detsamma. Undersökningen visar vad barn och unga i 9-16 års ålder listar som de 5 vanligaste aktiviteterna som de själva ägnar sig åt på sin fritid. Att spela ett instrument kommer på 12:e och sista plats i undersökningen av de alternativ som finns att välja.

Undersökningarna av levnadsförhållanden, SCB (2007) som intervjuat cirka 3200 barn och föräldrar visar att 27 % av alla flickor i Sverige i 7-15 års ålder spelar ett instrument och 24 % av pojkarna. Samma undersökning visar att 18 % av flickorna och 12 % av pojkarna är med i musikskolan. Undersökningen visar också att de flesta som deltar inom musikskolan är i 10-12 års ålder. Intresset avtar något i 13-15 års ålder. Ungefär sex av tio barn och unga tränar idrott i en klubb eller förening minst en gång i veckan enligt samma undersökning.

Vad gäller hur många pianoelever som slutar spela eller vill satsa vidare på pianot skriver Cremaschi, Ilinykh, Leger och Smith (2015, februari) att en undersökning gjord på vuxna före detta pianostudenter visar att 80 % av dessa har slutat spela innan de fyllt 15 år eller före och inte velat fortsätta spela i vuxen ålder. Samma studie visar också att 67 % av dessa bara tagit lektioner i 3 år eller mindre. Cremaschi et al. (2015, februari) skriver också att en annan undersökning visar att barn som fortsatt spela ungefär 6 år troligtvis utvecklas mer och därför blir skickligare, vilket i sin tur tillåter dem att vilja fortsätta spela i vuxen ålder. Costa-Giomi (2004) skriver i en annan studie gjord på 67 elever i fjärde klass under 3 år, i vilken familjerna erbjöds fri privat pianoundervisning på veckobasis och ett akustiskt piano, att 43 (64 %) av eleverna fullföljde pianoundervisningen. Denna undersökning visar alltså att 24 (36 %) elever slutat spela inom 3 år trots fri undervisning och ett gratis piano.

3.2 Vilket lektionsinnehåll vill pianoeleverna ha?

Ryan & Bowden (2013) har via en webbenkät undersökt hur 583 olika lärare i framförallt USA, Storbritannien och Australien ser på varför elever som spelat ett tag slutar och vilken repertoar eller vilket lektionsinnehåll eleverna själva vill se om de får välja. På frågan om vilket läromaterial eleverna själva skulle välja om de fick har lärarna svarat enligt följande (min översättning): 1. Populärmusik eller jazz (193), 2. Övningsrepertoar som är bekant (70), 3. Beror på studenten (61), 4. Traditionell eller klassisk musik (59), 5. Övningsrepertoar som är över eller under deras skicklighet eller förmåga (49), 6. Det som deras kompisar lär sig (14), 7. De skulle inte veta vad de vill spela (11), 8. Inte säker (9), 9. Sakral musik (7), 10. En blandning av musik (6), 11. Samma som läraren väljer (6).

En del lärare gav ytterligare kommentarer i detta ämne såsom att: ”De flesta skulle välja popmusik eftersom det är det enda de känner till”. ”Generellt, musik som de vill spela från rockband, musikaler, underhållningslåtar, filmer – låtar de hör varje dag”. ”Vad de hör – videospel, filmer, TV, kyrkomusik, musiklistor”. ”Populärmusik som de hör via filmer eller TV såväl som moderna kompositörer”. ”Deras gensvar är positivt till musik som de kan relatera till eller åtminstone identifiera”. ”Arrangemang av populärmusik och andra välkända pianostycken såsom Für Elise, Månskenssonaten eller Rondo alla Turca”.

När lärarna fick rangordna 5 olika standardkategorier av pianorepertoar gällande vad de ansåg att eleverna tyckte om den, enligt en femgradig skala där 1 var förakt 3 var ambivalens och 5 upphetsning blev resultatet följande: 1. Populär/Jazz musik – 4.5, 2. Romantisk musik – 4.1, 3. Klassisk musik – 3.9, 4. 1900-tals musik – 3.2, 5. Barock musik – 3.1.

Frostenson (2003) har i sin mycket uttömmande rapport om Kulturskolan i Stockholm undersökt hur kulturskolans elever uppfattar och värderar den frivilliga undervisningen i bland annat musik. Hon har fått in 416 svar av 496 möjliga av både föräldrar och elever i en enkätundersökning. 45 % är pojkar och 55 % är flickor av de elever som deltar i Kulturskolans musikundervisning i Stockholm. Ålder på eleverna inom Kulturskolan i Stockholm är 6-19 år och de flesta som deltar är 9-12 år och endast 1 % av eleverna fortsätter tills de är 19 år eller börjar spela vid 6 års ålder. Inom musikutbildningen är 33 % tonåringar och 67 % 12 år eller yngre av de som deltar i kulturskolans verksamhet enligt Frostensons undersökning. Stockholms stad (2018) skriver att könsfördelningen årtalen 2002, 2014 och 2017 var exakt densamma inom Kulturskolan i Stockholm, det vill säga 36 % pojkar och 64 % flickor. Ett skäl till det menar man är att verksamheterna i större grad har ett utbud som tilltalar flickor än pojkar.

Frostenson (2003) har också undersökt hur lyssnarpreferenserna ser ut bland Kulturskolans musikelever i Stockholm på mellanstadiet och högstadiet/gymnasiet. På en fyrgradig skala där endast svaret ”stämmer precis” har registrerats visar resultatet i andel procent att mellanstadieeleverna har rankat pop/rock som nummer ett (55 %), följt av hip-hop/rap (37 %), soul/funk (17 %), techno (14 %), klassiskt (9 %), jazz/blues (7 %), hårdrock – metall (7 %), reggae (6 %) och folkmusik/visor (4 %). Högstadie- och gymnasieeleverna har rankat pop/rock på första plats (58 %), följt av hårdrock – metall (26 %), hip-hop/rap (22 %), soul/funk (15 %), techno (15 %), klassiskt (14 %), jazz/blues (10 %), reggae (10 %) och folkmusik/visor (10 %).

Vad gäller teknik inom pianoundervisningen och vad framtidens pianoelever kan tänkas vilja se skriver Angelica Prodan (2017) som är ”Doctor of Musical Arts in Keyboard Collaborative Arts” och utbildad på universitet i Redlands och universitetet i södra Kalifornien följande: Medan skype/fjärrundervisning ger kontinuitet, konsekvent instruktion och ansvar till eleven så finns fortfarande några problem som måste lösas.

Samtidigt som det är relativt lätt att sätta upp utrustning för fjärrundervisning är det också lika lätt för eleverna att förlora anslutningen och sluta med lektionerna. Hon menar också att läraren behöver anstränga sig extra mycket eftersom allt tar extra energi att åstadkomma vad gäller att göra sig hörd och förstörd på distans eftersom ljudet inte är lika rikt och exakt samtidigt som det kan vara viss fördröjning på distans. Hon skriver också att det är tröstande att veta att man tillgodosett ett behov bara genom att slå på datorn utan att behöva lämna sitt hem och på så sätt nå och sammankoppla någon till den vackra konsten i musik. Prodan är också övertygad om att det snart finns teknologi som kan hjälpa en pianist eller soloinstrumentalist att öva med en virtuell orkester som förberedelse till en konsert.

Vidare skriver Prodan (2017) att relationen mellan lärare och student i klassrummet med alla dessa tekniska framsteg håller på att skifta från den traditionella modellen där läraren gav informationen som eleverna skulle lära sig till att numer vara en förmedlare till eleverna, genom att navigera dem i det ändlösa landskapet med information och engagera dem med digitala verktyg som sörjer för ett rikare lärande. Vanligt förekommande idag är en pedagogisk modell som på svenska kallas "flippat klassrum" där läraren använder digitala verktyg och ger eleverna möjlighet att nå kunskap och inspiration genom webbaserade genomgångar och videospelningar. På så sätt spar man tid och kan gå igenom olika uppgifter på lektionerna. Musikstudenter kan idag använda teknologi för att komponera, spela in, använda bakgrundskomp och experimentera och skapa såsom bara deras fantasi kan sätta gränser för. Prodan avslutar med att säga att piano i framtiden kommer läras ut genom att använda den senaste teknologin som ständigt förbättras parallellt med traditionell undervisning och på så sätt hjälpa både elever och lärare med högre kvalitet och upplevelse för alla.

Frostenson (2003) undersöker också frågan om hur viktigt det är med lokaler och utrustning för att eleverna ska vilja fortsätta utifrån en fyrgradig skala där endast svaret "Mycket viktigt" har registrerats. Här tycker 54 % pojkar och 59 % flickor att det är mycket viktigt med bra utrustning (instrument) i lokalen, 34 % pojkar och 45 % flickor att det är mycket viktigt att spela i en bra lokal, 25 % pojkar och 11 % flickor att det är mycket viktigt med CD-spelare i lokalen och 11 % pojkar och 3 % flickor att det är mycket viktigt med tillgång till datorer i undervisningen. CD-spelare används sällan idag, men det tycks vara ganska viktigt för eleverna att det åtminstone finns en musikspelare

tillgänglig av något slag. Det var uppenbarligen inte så viktigt med datorer år 2003 i musikundervisningen och i undersökningen dras också slutsatsen att digitala undervisningsmetoder är nästintill obefintliga. Eleverna verkar heller inte efterfråga tekniska undervisningsmetoder i så stor grad då bara 3 % flickor och 11 % pojkar tycker det är viktigt med tillgång till datorer i musikundervisningen.

Frostenson (2003) har också gjort en undersökning där man undersöker önskemål och uppfattning om musikundervisningens innehåll. Sammantaget är stämning på lektionerna, att bli bättre på sitt instrument, att lektionerna är roliga, att få spela musik som de gillar och kunna påverka lektionsinnehållet det viktigaste för eleverna på kulturskolan vad gäller musikundervisningens innehåll enligt denna undersökning. Undersökningen visar att flickor bedömer att stämningen på lektionerna är viktigare än pojkarna. Det är också viktigare för flickorna än pojkarna på mellanstadiet att de får vara med och bestämma på lektionerna. Eleverna har också svarat genomgående att de inte riktigt är nöjda i samma grad med verkligheten på lektionerna mot vad de skulle vilja se förutom högstadie- och gymnasieeleverna som är nöjda vad gäller hur de kan påverka innehållet i musikundervisning.

Frostenson (2003) undersöker också hur många gånger eleverna på Kulturskolan i Stockholm har spelat på konsert de senaste 12 månaderna och om de tycker att det är tillräckligt eller om de vill ha fler konserter. Mellanstadieeleverna har svarat 36 % på inga konserter, 28 % på 1 konsert, 28 % på 2-3 konserter och 5 % på 4 konserter eller fler. Högstadie-/gymnasieeleverna har svarat 44 % på inga konserter, 15 % på 1 konsert, 27 % på 2-3 konserter och 13 % på 4 konserter eller fler. Cirka två tredjedelar av mellanstadieeleverna och drygt hälften av högstadieeleverna/gymnasieeleverna har alltså deltagit i minst en konsert under det senaste året. I tonårsgruppen finns alltså en stor andel som inte har deltagit i någon konsert alls. Mest nöjda med antalet konserter är de elever som deltagit i två eller fler konserter. Minst nöjda är de som endast deltagit i en konsert. Anmärkningsvärt är dock den höga andelen som svarar att de är nöjda trots att de inte deltagit i någon konsert under de senaste 12 månaderna. Frostenson (2003) skriver att 49 % av mellanstadieeleverna och 67 % av högstadie-/gymnasieeleverna som inte medverkat på konsert tycker att det är tillräckligt och verkar heller inte ha någon lust att göra det. Hon menar att motivationen att delta i musikundervisningen för en stor del av eleverna inte är kopplad till ett möte med en publik på samma sätt som inom till exempel teater

och dans. Eleverna värderar alltså inte konsertdeltagande och möte med publik särskilt högt. Frostenson resonerar också kring hur de brukliga konsertformerna påverkar motivationen. För många instrumentalister innebär ett konsertframträdande ofta ett soloframträdande med tänkbara upplevelser av utsatthet. I teater och dans sker istället de flesta konsertframträdandena i grupp där man kan dela upplevelsen och hämta kraft från kompisar. Kan man hitta nya former för framträdande bland musikeleverna för att öka intresset för att uppträda inför publik?

Vad gäller vilken undervisningsform eleverna på kulturskolan vill ha så har Frostenson (2003) undersökt vilken form eleverna har nu och vilken undervisningsform de önskar om de själva får välja. 2003 var det vanligast med enskild undervisning både på mellanstadiet och högstadiet. Det är också fler elever som önskar enskild undervisning på mellanstadiet än vad som deltar i den då 50 % önskar men 46 % har enskild undervisning medan 71 % önskar och 71 % har enskild undervisning på högstadiet/gymnasiet. Liten grupp (2-3 elever) kommer på andra plats som vanligast med 36 % som önskar men 45 % som har gruppundervisning medan bara 18 % önskar gruppundervisning medan 23 % har det på högstadiet/gymnasiet. Eleverna önskar alltså helst enskild undervisning både på mellanstadiet och högstadiet/gymnasiet fast i ännu större utsträckning på högstadiet/gymnasiet. Tendensen är att eleverna börjar med gruppundervisning för att sedan övergå till enskild undervisning när de blir äldre. Större grupp (4 eller fler) är inte så vanligt men de som deltar är nöjda enligt undersökningen.

Frostenson (2003) redovisar också vad som är bäst med musikundervisningen på Kulturskolan enligt eleverna själva. På mellanstadiet är läraren viktigast följt av att det ska vara roligt att spela, att få lära sig spela ett instrument/sjunga, att lära sig nya saker, att få spela, låtarna, närheten, kompisar och så vidare. På högstadiet/gymnasiet är läraren viktigast följt av att få lära sig nya saker, att det är roligt, att få lära sig ett instrument/sjunga, utvecklas, låtarna, få bestämma och så vidare. Kulturskolans musikelever värdesätter i första hand den utveckling av kompetens man får genom deltagandet i musikskolan enligt denna undersökning. Det är tydligt att läraren är en viktig del i denna process både på mellanstadiet och högstadiet/gymnasiet. Det är också tydligt att det inte verkar vara så viktigt med kompisar och att spela med andra. Kompisar är annars inom dessa åldersgrupper mycket betydelsefulla för den personliga utvecklingen. Kanske behövs mer social samvaro i form av gemensamt spel? (Frostenson, 2003).

Undersökningen visar också att kompisar är betydligt viktigare för teater- och danselever än för musikelever.

3.3 Motivation och dagens pianoelever

Evans (2015) menar att motivation är en inre process som stimulerar, visar vägen och upprätthåller beteendemönster under en tid. Chmurzynska (2012) skriver att det tidigare konceptet före tidigt 1900-tal som innebar att ”läraren utvecklar eleverna” ledde till försök att accelerera elevernas utveckling och överstimulering. Detta koncept ersattes därför av konceptet som innebär att ”läraren stöttar utvecklingen av eleverna”. Att respektera elevens subjektivitet innebär att läraren ger eleven mer frihet för beslutsfattande. Ju oftare eleven tillåts att välja sina egna handlingar desto större blir elevens känsla av ansvar för dessa handlingar. Meningen är att eleven så småningom ska bli en självmedveten musiker som är sin egen lärare. Detta synsätt påminner om det som kallas ”Cognitive Evaluation Theory (CET)” eller kognitiv utvärderingsteori som är utvecklad av Deci & Ryan runt 1970-talet och som är en underteori till SDT-teorin som jag presenterar längre ner i texten.

3.3.1 Kognitiv utvärderingsteori

Kognitiv utvärderingsteori är en teori inom psykologi som är framtagen för att förklara effekterna av yttre konsekvenser på inre motivation. Den fokuserar speciellt på kompetens och självständighet medan den undersöker hur inre motivation påverkas av yttre krafter. CET-teorin menar att optimalt utmanande uppgifter påverkar upplevd kompetens inom ramen för SDT-teorin. Händelser som främjar ökad upplevd kompetens kommer att förbättra inneboende motivation, medan de händelser som minskar upplevd kompetens kommer att minska inneboende motivation. Händelser som är relevanta för initiering och reglering av beteende har tre potentiella aspekter: 1. Den informativa aspekten som underlättar för en internt uppfattad och upplevd kompetens, vilket påverkar den inre motivationen positivt. 2. Den kontrollerande aspekten som underlättar en persons externa uppfattning om orsaken till framgång eller misslyckande, vilket påverkar inre motivation negativt och ökar yttre efterlevnad eller trots. 3. Den amotiverande aspekten som underlättar upplevd inkompetens och undergräver inneboende motivation samtidigt

som det främjar ointresse i uppgiften. Händelser som internt bedöms att vara informativa underlättar självbestämmande och upprätthåller eller förbättrar motivation. Händelser som internt bedöms kontrollera händelser upplevs som press i riktning mot specifika resultat och undergräver inre motivation. Internt amotivernade händelser gör att inkompetens är framträdande och undergräver också inneboende motivation (Deci & Ryan, 1985).

3.3.2 Kognitiv självständighet

Chmurzynska (2012) skriver att analyser av pedagogisk och psykologisk litteratur har gett underlag och data för modern form av pianoundervisning där elevers subjektivitet, med support till elevens kognitiva självförlit från läraren och elevers utveckling av motivation står i fokus. Gamla mästarpiano-lärare såsom Heinrich Neuhaus (1888-1964) och Margit Varro (1881-1978), eller violinisten Carl Flesch (1873-1944) använde dessa principer i sin undervisning. I boken *Dynamic Piano Teaching* (1929) formulerar Margit Varro regler om hur pianoläraren ska behandla pianoelever vilka än idag är relevanta och dessa regler innehåller en mängd principer och pedagogik generellt. Till exempel:

- "Don't explain to a pupil what you can help him to discover for himself."
- "Try to ensure that a pupil feels satisfaction as quickly as possible from some knowledge or skill he has acquired."
- "The conviction of having made progress sustains interest in the subject." (citerad i Chmielowska, 1998, s. 105-106).

Varro förespråkade utvecklingen av vad pedagoger nu kallar kognitiv självständighet hos elever, vilket hon tydliggjorde i en av sina regler. I sin dagliga undervisning använde hon metoden att ställa frågor och undvek att leverera eleven en lektion eller ge tydliga instruktioner.

I boken *The Art of Violin Playing* (1924) skriver Flesch om hur viktigt det är att en instrumentallärare kan överföra sitt eget kunnande och också ha tillräcklig kunskap om psykologi för att kunna känna igen och tillfredsställa tekniska, musikaliska och spirituella behov hos eleven som är anförtrodd honom. Flesch (1924) menar att relationen mellan lärare och elev måste vara byggd på förtroende och ömsesidig vänskap:

- "the teacher must seek to gain the pupil's trust to such an extent that the latter sees in him his best friend"
- "The teacher should create an atmosphere in which the pupil feels sufficiently secure to be able to voice his doubts about the teacher's remarks." (citerad i Markiewicz, 1998, s. 7).

Den ryske pianopedagogen och piansten Neuhaus som har skrivit boken *The Art of Piano Playing* (1958) anses av många pianolärare vara en av de största auktoriteterna i ämnet pianospel. Med elever som till exempel Sviatoslav Richter (1915-1997) och Emil Gilels (1916-1985) kan få ifrågasätta hans kompetens. Hans ideala pianolärare är en musiklärare som är något mer än bara pianolärare: han menar att en sådan lärare är en lärare som använder komplexa metoder av lärande och på samma gång är historiker, teoretiker och lärare av solmisation och harmoni. Neuhaus skriver om hur en pianolärare ska vara:

- "...elucidating and explaining music."
- The overriding aim of pedagogic work, which ought to guide every teacher, was to give the pupil as soon as possible such a thorough training that he no longer needs the pedagogue." (Neuhaus, 1970, s. 205).

Neuhaus metodik går alltså ut på att lära eleven hur man lär sig. Neuhaus menar också att läraren bör låta bli att kräva kontinuerlig förbättring av ett musikstycke som går ut på att repetera samma sak gång på gång, utan begränsa sina interventioner till ett minimum så att elevens talang och egna idéer får manifesteras sig fullt ut.

3.3.3 Pygmalioneffekten

Empiriska studier gjorda av Rosenthal och Jacobsen (1968) visar att eleven erhåller de resultat som förväntas av läraren (positiva eller negativa) och detta fenomen brukar kallas "Pygmalioneffekten". Dessa förväntningar är utflödet av lärarens självbild och samtidigt en projicering av sitt egna "jag" på eleven. Lärarens förväntningar överförs till lärarens uppförande och i sin tur till elevens uppförande. Dessa krav eller förväntningar tjänar därför ofta som självuppfyllande profetior. På grund av detta så är det viktigt att som lärare inte vara pessimistisk eller överrealistisk i sin undervisning och låta elevens subjektivitet och frihet råda i beslutsfattande situationer.

3.3.4 Självbestämandeteorin

Det finns en del olika teorier om hur elever får motivation till att lära sig olika saker. En sådan teori är SDT-teorin (Self determination theory) eller självbestämmande-teorin framtagen runt 1970 av Deci & Ryan (Lepper, Greene & Nisbett, 1973). Deci och Ryan (2000) skriver att SDT-teorin är ett förhållningssätt till mänsklig motivation och personlighet som använder traditionella empiriska metoder och organisk metateori som belyser det viktiga i människors utvecklade inre resurser för personlighetsutveckling och självreglerat beteende. SDT-teorins område rör alltså människors inneboende utvecklingstendenser och medfödda psykologiska behov som är basen för deras självmotivation och personlighetsintegrering, såväl som omständigheterna som formar dessa positiva processer. Tre sådana behov som Deci och Ryan (2000) identifierat är:

- Känsla av kompetens
- Samhörighet
- Självbestämande

Känsla av kompetens i musicklärande innebär en önskan om att bli effektiv i skicklighet, förmågor och interaktioner i sociala sammanhang. Utmaningar som är optimala för ens egna förutsättningar ger en ökad känsla av kompetens. Samhörighet inom musicklärande tenderar att framträda i en kontext av många sociala relationer, inklusive lärare, föräldrar, andra familjemedlemmar och andra olika grupper av likasinnade. Miljöer som uppmuntrar samhörighet är sådana som erbjuder värme och möjlighet till samarbete med andra i form av ömsesidigt välgörande ändamål. Det är viktigt för samhörigheten att eleven känner sig accepterad och bryr sig om andra människor. Musik har traditionellt varit ett område där lärarundervisning tenderat att inte förespråka självbestämmande. Traditionen har ofta inneburit att läraren pratar mer än eleven och att konformiteten endast tillåtit kreativa och innovativa framföranden på den allra högsta nivån. Det är viktigt att eleven tillåts utöva en aktivitet på egna villkor i så stor grad som möjligt (Evans, 2015). Den moderna pianoläraren behöver alltså sträva efter att underlätta och stimulera eleven på alla dessa tre områden och skapa sådana miljöer som hjälper eleven.

3.3.5 Inre och yttre motivation

Forskning inom SDT-teorin började med undersökningar av släktskapet mellan att göra en uppgift för att det i sig självt är intressant och lustfyllt, det vill säga inre motivation och att göra något med anledning av något annat utanför uppgiften det vill säga yttre motivation. Pink (2009) är inne på samma spår men beskriver det som inlärningsmål i motsats till prestationsmål och menar att den inre drivkraften är det viktiga för att uppnå "flow" som är ett tillstånd då man uppnår sin fulla potential och befinner sig på toppen av sin förmåga. Att uppnå mästerskap kräver hårt arbete, uthållighet och att man uppnår "flow" eller flyt på svenska. I boken "Flow: The Psychology of Optimal Experience" beskriver Mihaly Csikszentmihalyi "flow" som:

The optimal state of inner experience is one in which there is order in consciousness. This happens when psychic energy – or attention – is invested in realistic goals, and when skills match the opportunities for action. The pursuit of a goal brings order in awareness because a person must concentrate attention on the task at hand and momentarily forget everything else. These periods of struggling to overcome challenges are what people find to be the most enjoyable times of their lives. (Csikszentmihalyi, 1990, s. 6).

Det Csikszentmihalyi säger är ganska revolutionerande inom vår kultur, vilken betraktar arbete som svårt eller en seriös ansträngning, alltså motsatsen till att ha "roligt". Men total fördjupning i en uppgift är faktiskt en höjdarupplevelse och den högsta formen av lycka. Fastän vi kanske inte uppnår "flow"-stadiet varje gång vi övar kan uppnåendet av detta en gång ge kraft att fortsätta öva. Den omedelbara njutningen av en aktivitet är inte det långsiktiga målet med musikstudier. Tillfredsställelsen i att kunna spela ett pianostycke bra, kunna bemästra en tekniskt svår passage, känna stolthet i att kunna spela ett instrument eller få ökat självförtroende när man spelar bra är de typer av belöningar som musik erbjuder om eleven är villig att göra sitt jobb. Dessa belöningar är ändå bara yttre och bleknar i jämförelse med att spela musik. Övning är arbete men att spela musik är genuin glädje. För att kunna motivera barn och unga att vilja spela piano så är det alltså viktigt att nå deras fantasi, lära dem om belöningar efter hårt arbete och hålla dem involverade på pianolektionerna, även när andra aktiviteter verkar vara roligare (McAllister, 2010).

I boken "Punished by Rewards", attackerar Kohn (1999) beteendelärandeteori som är allmänt förekommande i vårt utbildningssystem. Han menar att belöningar som används för yttre motivation, såsom betyg, är destruktiva för intresse och prestation eftersom de fokuserar elevens uppmärksamhet på utförande, snarare än på processen att lära sig. Han menar att lärande bör vara en process av upptäckande där läraren lockar fram elevens nyfikenhet och klargör värdet av tilldelade uppgifter. Han definierar termen "inre motivation" som "önskan att engagera sig i en aktivitet för sin egen skull, bara för den tillfredsställelse den erbjuder" (Kohn, 1999, s. 290). Genom att demonstrera värdet av övning, visa på den rena glädjen med att spela musik och etablera en uppskattning för musik hos barn och unga kommer föräldrar och lärare att uppnå målen med musik (McAllister, 2010).

3.3.6 Faktorer som påverkar motivation

Det finns olika faktorer som påverkar motivation. Rädsla är en faktor, men det fungerar bara på temporär bas och när källan till rädsla är närvarande. Pressen att vara förberedd inför en kommande lektion eller konsert kan vara exempel på när elever motiveras att öva. Tävling är en annan faktor som också kan påverka motivationen. Till exempel en vilja från eleven att framföra bättre än ett syskon, slutföra en pianobok före en annan pianoelev på samma nivå eller öva mer än en annan elev i pianoklassen. Belöningar är en annan källa för motivation. Till exempel om eleven får ett suddgummi för att öva ett antal dagar per vecka eller att eleven motiveras i någon annan form av belöningssystem. Nackdelen med detta externa resultatsystem är att eleven kanske bara övar på grund av belöningen i sig och inte lär sig uppskatta värdet i själva arbetet. Om eleven bara övar för att få belöningar, istället för att de gillar att spela musik eller vill spela pianostycket bra kan man ifrågasätta vad pianoelevens egentligen får ut av musiklektionerna (McAllister, 2010).

I en studie av Costa-Giomi, Flowers & Sasaki (2005) har man konstaterat att anledningen till att barn i åldern 10-12 år slutar att spela piano kan vara att eleverna inte får tillrättavisningar på ett stödjande eller uppmuntrande sätt eller att inte lärare till elevrelationen upplevs positiv från elevens sida. Musikalisk utveckling är en annan anledning att många slutar enligt deras studie och barn som slutar spela söker också i högre grad bekräftelse från läraren. Undersökningen visar alltså att eleverna som slutar ofta söker

yttre belöningar i motsats till de som fortsätter och hittar en inre motivation med musiken. I studien gör man också en undersökning på 14 elever som slutar spela inom 3 år och där slutar 8 elever efter 1 år och 6 elever efter 2 år vilket betyder att det är viktigt att fånga elevernas intresse tidigt och som lärare vara uppmuntrande och lära eleverna hitta sin inre motivation.

Chmurszynska (2012) förespråkar det hon kallar emotionell atmosfär på pianolektionerna. Genom att själv visa entusiasm, engagemang och fascination för musiken kan läraren väcka intresse och positiva känslor hos eleven. En elev upplever inga positiva känslor om en lärare plågar honom med skalor eller övningar, tråkar ut honom med teoretiska tal, upprepat avbryter hans pianospel eller kritiserar och tjarar. Istället känner sig eleven pressad av läraren att spela korrekt och felfritt.

3.3.7 Nya tillvägagångssätt för att motivera dagens pianoelever

McAllister (2010) menar att många musiklärare idag beklagar sig över att barn idag inte vill arbeta hårt någon längre tid; istället behöver de konstant stimulering och underhållning. Om denna trend fortsätter, vilket allt tyder på enligt henne så kommer den traditionella rollen av en pianolärare och särskilt enskilda lektioner bli överflödiga. Om vi som pianolärare fortsätter lära ut på samma sätt som vi själva blivit lärda, och om vi inte förändrar våra förväntningar på eleverna, kommer vi att få se fler och fler elever som hoppar av och slutar spela. Vårt levebröd består i att förändra uppfattningen om musiklektioner. Vad behöver då förändras? Först och främst framhåller McAllister att vi behöver stimulera elever på olika sätt som anknyter till andra källor till nöje i elevernas liv. Användandet av teknologi i pianoundervisningen är ett sätt att erbjuda subjektcentrerade incitament. Till exempel kan man som lärare ha datormjukvara tillgänglig med olika spel eller appar som kräver snabbhet och kreativitet och samtidigt anknyter till pianospelen för att engagera eleverna. Ytterligare kan man använda MIDI-ackompanjemang eller förinspelade komp i "Garageband" eller "Logic pro X" vilket ger musiken en rikare textur och mer komplicerade harmonier, vilket ökar musikupplevelsen för elever på grundläggande nivå (McAllister, 2010).

3.3.8 Rätt repertoar och olika övningsstrategier

McAllister (2010) skriver att den mest framgångsrika vägen för att öka glädjen med pianolektioner är att välja förstklassig repertoar som eleverna själva vill spela. Lärarens jobb är att få eleven att känna tillfredsställelse och stolthet i tillägg till det rena nöjet som musiken ger. Viktigt för att uppnå detta är att man ger eleverna pianostycken som är uppnåeliga för deras individuella nivå. McAllister framhåller också att för svåra pianostycken kan skapa frustration och ovilja att öva hos eleven. Det är pianolärarens uppgift att dela ut uppgifter och välja ut övningsstrategier som leder till goda resultat. Detta innebär ofta att lära eleven olika övningsstrategier, till exempel att isolera vissa avsnitt där eleven får öva sakta eller en hand i taget. Att lära sig isolera svåra avsnitt och öva med ett detaljerat fokus är en viktig färdighet. Övningsstrategier hjälper elever att bli självständiga och de kan använda samma strategier i olika pianostycken (McAllister, 2010).

För att materialisera sina musikaliska och kreativa intentioner behöver pianisten ha de tekniska färdigheterna och veta när och var de ska användas. Att ha en god pianoteknisk förmåga är alltså viktigt att ha till sitt förfogande om man vill lyckas med sitt pianospel (Raducanu, 2018, s. 104). Raducanu förespråkar att man tar sig an ett nytt pianostycke genom att spela en hand i taget. Detta gör att varje hand blir självständig och att det sedan blir lättare att spela polyfon musik som till exempel Bach-fugor. Det gör det också lättare att välja rätt fingersättning, då man bara fokuserar på en hand. Sedan föreslår Raducanu att eleven själv får avgöra vilka delar i ett stycke som är svårast och försöka lösa de tekniska problemen. Här måste läraren vara med och visa eleven vilka faktorer som orsakar problemen och visa eleverna hur de ska öva för att lösa dem. De svåraste delarna bör övas separat och så småningom i större och större sektioner, detta kan göras med en hand i taget eller båda. Att alternera mellan små delar och hela stycket kommer att leda till teknisk framgång i stycket menar Raducanu.

Vad gäller memorering av ett pianostycke så förespråkar Raducanu (2018) att först lära sig den enklare handen utantill och när eleven kan denna hand sedan lägga på den svårare. Detta gör att eleven har lättare att fokusera på de svårare noterna i den svåra handen medan den enklare handen spelar utantill. För att memorera ett helt stycke bör eleven

börja med små sektioner åt gången. Mindre delar gör det lättare för hjärnan att förstå och bearbeta. Först finns dessa delar i korttidsminnet, men genom övning fastnar de så småningom i långtidsminnet vilket innebär att eleven har memorerat sektionen för gott. Detta är en tidskrävande aktivitet och om eleven hoppas framföra ett stycke ”felfritt” måste man börja tidigt med memoreringen.

Andra övningsstrategier enligt Raducanu kan vara att öva *staccato*-spel separat eller spela dynamiskt olika från *piano* till *forte* eller tvärtom. Rytmskt svåra delar kan övas separat och underdelas, här kan man också markera ettan extra tydligt när man övar. Det är viktigt att använda en övningsmetod tills eleven kan det eller ser en förbättring och sedan gå vidare till en annan metod. När ett stycke är memorerat och inlärt kan det vara bra att spela in sig själv för att upptäcka saker som man kanske gör omedvetet i sitt spel. Raducanu framlägger också att en annan strategi för att förbereda sig inför att spela för publik kan vara att visualisera själva framförandet genom att mentalt öva utan att röra instrumentet, detta kräver dock stor tankeverksamhet och rekommenderas därför till mer avancerade elever. Detta kan hjälpa mot prestationsångest och förbättrar minnet menar hon. Utöver de tekniska problemen i olika pianostycken kan det vara bra att eleverna också övar på specifika tekniska problem såsom skalor, terser, ackord eller arpeggion som kan finnas i olika etyder eller övningar. Hand i hand med allt detta måste förstås det musikaliska uttrycket också gå, precis som Neuhaus också föreslår i sin bok från 1958.

Jørgensen (2011) menar att det också är viktigt att förbereda sig extra inför konsert. Att öva sig på att komma vidare utan att stanna upp och förbereda sig på att ha olika startpunkter i styckena om eleven skulle komma av sig menar han är viktigt. Det är också bra om eleven kan spela upp programmet och spela in sig själv några gånger innan konserten och spela upp för lärare, elever och familj. Elevkonserter och framförallt formella uppspelningar där eleven ska bedömas såsom examenskonserter kan öka nervositeten väsentligt och det är därför viktigt att läraren känner av vilka elever som behöver trappa upp det offentliga spelandet långsamt och vilka som inte är lika oroliga och inte behöver lika mycket förberedelse inför konserter.

3.3.9 Involvering av hela familjen vid övande

Pike (2014) skriver att öva är en ensam aktivitet, särskilt för barn i dagens alltid kontaktbara samhälle med sociala nätverk och annat. Därför menar Pike att det är viktigt att alla i familjen deltar i liknande mer tankeformade aktiviteter medan barnen övar. Läraren måste också sätta mål för eleven så att han eller hon har något att sträva mot. Målen får inte sättas för högt utan så högt att eleven kan klara av dem efter en viss tids övning. Detta kan liknas vid att spela dataspel då barnen hela tiden kan se progression mot målet och de vet vad de ska göra för att nå målet. Progression kan bara uppnås om eleven bemästrar uppgifter på sin egen nivå.

Hur mycket en elev bör öva beror förstås på hur mycket eleven är villig att öva och hur mycket han eller hon är beredd att lägga ner i tid. Vill eleven verkligen satsa på att bli en duktig pianist bör läraren tidigt göra klart hur viktigt det är för eleven att öva mycket. Wan (2017) skriver om hur det fungerar i Ryssland. Här är grundfundamentet för att bli en professionell pianist att bli antagen till "Specialist Music Schools". Här studerar barn och unga i åldern 7-18 år innan de söker in till konservatoriet. Dessa skolor ställer väldigt höga krav på eleverna och Trull (citerad i Wan, 2017, s. 112) skriver:

"The training programme in Russia is much stronger; especially when you are a kid, you have to learn and memorise in a very short time. If one only plays four or five pieces during the year, he or she will be out of the Central Music School – as it is not enough to mature as a growing pianist. One has to play minimum of two classical sonatas, three works by Bach. I personally prefer too, for example, my students to go through two concertos every year – one classical and another from a different period. This is on top of twenty to twenty-five studies per year. Each study is played and practised for around two to three weeks and they move on to the next."

Wan (2017) skriver också att eleverna förväntas öva 5-6 timmar om dagen när de är 12 år. Mängden övning är alltså betydligt högre än vad vi förväntar oss i Sverige. Naturligtvis kan man inte jämföra kulturskolan i Sverige med Rysslands specialiserade musikskolor, men man bör ändå göra klart för eleverna att övning ger färdighet och ju fler övade timmar desto större framsteg.

3.3.10 Fyra sociala inlärningsnivåer och självreglerat lärande

Schunk och Zimmerman (1997) identifierade fyra efterföljande sociala inlärningsnivåer associerade med barns utveckling av speciell skicklighet:

1. Observationsinläring innebär att en elev använder de viktigaste egenskaperna i färdighet och strategi genom att titta på en modell och på så vis lära sig eller utföra aktiviteten.
2. Emulativ noggrannhet kan förbättras ytterligare när en modell antar en lärarroll och ger vägledning, återkoppling och social förstärkning under prestationsarbetet.
3. Självkontrollerat lärande uppnås när en elev behärskar användningen av en färdighet eller strategi i en strukturerad miljö utanför närvaron av en modell genom att förlita sig på en tidigare abstraherad standard från modellen (läraren).
4. ”Self Regulated Learning” eller självreglerat lärande som det heter på svenska. Detta innebär självreglering gällande självgenererade tankar, känslor och handlingar som är planerade och cykliskt anpassade för att uppnå personliga mål (Zimmerman, 2000, s. 14). Tre samverkande inlärningsfaser har beskrivits:
 - Planering eller förtänksamhet som är kännetecknad av målsättning, strategisk planering och självuppfattning.
 - Prestationsfas där tillämpning av strategier och självobservation är viktigt.
 - Självreflektion där självutvärdering, attribution och självreaktion är viktigt (Zimmerman, 2000).

Zimmerman (2001) menar att det är fastlagt att studenter som behärskar olika metoder för socialt lärande kommer att visa större motivation och resultat än studenter som använder självupptäckta metoder.

Ryan & Bowden (2013) har i sin enkätundersökning på pianolärare i framförallt USA, Storbritannien och Australien undersökt vilka huvudfaktorer som lärarna anser ger pianoelever som spelat några år motivation till att lära och vilka huvudfaktorer som får dem att förlora motivationen. Resultatet när totalt 683 lärare har svarat på frågan visar att topp åtta vad gäller elevernas motivation till att lära är: tillfredsställelse av att lära sig ett stycke (233), repertoaren (179), att spela för vänner och familj (124), succé (48), föräldrars/familjs stöd (22), kärlek till musiken (21) och att spela för publik (17). Topp åtta av totalt 505 svarande, vad gäller varför pianoeleverna förlorar motivationen är: yttre faktorer (skola, familj, extra läroaktiviteter (341), tekniska svårigheter (100), brist på disciplin/brist på övning (20), brist på förmåga (10), dålig undervisning (10), repertoar (8), isolering av övning/instrumentet (5) och stress av konserter/examinationer (5).

4. Metod

Till att börja med kommer jag att beskriva de metodologiska ansatserna kvantitativ och kvalitativ metod och redovisa och motivera mitt val av forskningsmetodisk ansats för att få svar på de frågor som jag har för avsikt att ta reda på i min undersökning. Studiens fokus kommer också belysas precis som urval och bortfall. Vidare kommer jag att förklara vilken metod jag har valt för insamling av data till min studie, sedan följer analys av resultat, kommentar till resultatens kvalitet och vilka etiska överväganden jag tagit i beaktande.

4.1 Metodologiska överväganden

Författare som intresserar sig för metodologiska frågeställningar skiljer ofta på kvantitativ och kvalitativ forskning (Bryman, 2011). Den kvantitativa metoden handlar mest om mätmetoder med hjälp av siffror på det sociala livet och belyser i huvudsak forskarens uppfattning. Forskaren håller i regel distans till sina respondenter och försöker ofta pröva vissa teorier eller begrepp. Kvantitativ metod har också en mer statisk bild av den sociala verkligheten med betoningen på relationen mellan variabler. Kvantitativ forskning brukar också vara mer strukturerad då den bygger på att forskaren ska kunna studera de väl avgränsade begrepp och frågeställningar som utgör fokus för forskningen. Utifrån hårda,

handfasta och entydiga data kan man ofta också generalisera data till en relevant population. Vidare kan man också prata om forskning på makronivå, forskning av olika beteenden och mer konstlade eller planerade miljöer när det gäller kvantitativ forskning (Bryman, 2011, s. 371-372).

Den kvalitativa metoden handlar mer om ord när forskaren presenterar sin analys av samhället och belyser i huvudsak deltagarens uppfattning. Forskaren eftersträvar oftast en närhet till respondenterna och låter i regel teoretiska formuleringar och begrepp bli en följd av de data som samlas in. Kvalitativ forskning brukar anpassas efter hur saker och ting utvecklas över tid och fokuserar på kopplingen mellan deltagarnas beteenden i sociala relationer. Kvalitativ forskning är också ofta mindre strukturerad än kvantitativ då den strävar efter kontextuell förståelse av beteenden, värderingar och åsikter inom vilken population undersökningen genomförs. Kvalitativ forskning är också mer inriktad på fyllig informationssökning där forskaren kan ha ett långvarigt engagemang i en viss social miljö. Kvalitativ forskning brukar också beskrivas som ett mikroperspektiv på sociala miljöer och meningen av olika beteenden i naturliga miljöer (Bryman, 2011, s. 371-372).

Jag har valt kvantitativ forskningsansats för mitt arbete. När jag började mitt arbete ville jag undersöka vad pianoeleverna på kulturskolan tycker om pianoundervisningen, hur de värdesätter sitt pianospel och vad de själva vill förbättra inom den. Jag ville alltså mäta och kunna jämföra vissa data utifrån min frågeställning. Jag ville ha tydlig struktur för att kunna jämföra och dra slutsatser utifrån entydiga och handfasta data. Målet med min undersökning var att nå ut till så många som möjligt med 25 i huvudsak slutna frågor som sedan skulle analyseras.

4.2 Metod för datainsamling: enkätundersökning e-post

Den kvantitativa metoden passade alltså bäst för mitt syfte och jag valde att göra min studie i form av en enkätundersökning som jag skickade ut via e-post. Jag använde mig av ”google docs” för att tillverka enkäten och skickade sedan ut den med e-post till min handledare på Kulturskolan i Malmö som i sin tur skickade ut enkäten till samtliga pianoelever på Kulturskolan i Malmö. I meddelandet fanns en länk till enkäten. Eleverna

kunde också läsa i meddelandet att enkäten var helt anonym och frivillig att svara på och att de skulle trycka på skicka när de svarat på alla frågor i enkäten. Alla svaren samlades sedan på ett ställe i "google docs" både i "excel" och diagramform där jag kan se samtliga svar. Bryman (2011) beskriver detta som en kommunikationsbaserad metod. Det vill säga då man använder e-post som plattform för datainsamlingsinstrumentet. Ett alternativ till min enkätundersökning hade kunnat vara strukturerade intervjuer då man har ett fast frågeformulär och ställer samma frågor till alla respondenter.

Fördelen med en enkätundersökning är dock att de går snabbare att administrera, det vill säga att man kan skicka ut flera åt gången, de är billigare att administrera, det vill säga att man slipper en del dyra resor. De medför heller ingen intervjuareffekt vilket till exempel kan innebära att respondenten vid en strukturerad intervju försöker framställa sig i överdriven positiv dager eller inte vill berätta om sådant som framkallar viss ängslan eller obehag. Enkätundersökning är också lättare att anpassa efter respondentens behov då han/hon kan svara när det finns tid eller möjlighet (Bryman, 2011).

Det finns dock också en del nackdelar med enkätundersökningar då man till exempel inte kan hjälpa respondenterna, inte ställa uppföljnings- och sonderingsfrågor, man kan heller inte vara helt säker på vem som besvarat enkäten och framförallt blir bortfallet ofta större vilket jag återkommer till längre ner (Bryman, 2011). Jag bedömde dock att enkätundersökning var den metod som jag ville använda och passade mina behov bäst utifrån ovanstående resonemang om för- och nackdelar.

Trost och Hultåker (2016) pratar om standardisering och strukturering vid formandet av en enkät. Om frågor och situation är densamma för informanterna är undersökningen standardiserad. Enkätstudier är i hög grad standardiserade datainsamlingar eftersom alla svarar på samma frågor. Den sociala verkligheten och situationen under vilken informanterna svarar på enkäten kan dock aldrig bli helt standardiserad då det kan variera oändligt. Strukturering handlar om två saker angående enkäten, det vill säga slutna eller öppna frågor och enkätens utformning, det vill säga om alla frågorna är relevanta för undersökningen eller går utanför ämnesområdet.

Min enkätundersökning är till stor del standardiserad eftersom alla informanter har svarat på samma frågor. Den är dock inte helt strukturerad då jag har fyra öppna frågor och 21 slutna. Jag undersöker dock i huvudsak det ämne som jag har valt att forska kring.

4.3 Studiens fokus

Denna studie har som syfte att undersöka vad pianoeleverna på kulturskolan tycker om pianoundervisning, vilka undervisningsmetoder och olika infallsvinklar pianoeleverna vill se i pianoundervisningen och hur den moderna pianoläraren ska gå tillväga för att motivera och hjälpa dagens pianoelever. Eleverna som deltagit i undersökningen är mellan 9 och 19 år och går alla på Kulturskolan i Malmö.

4.4 Studiens design

Min enkätundersökning består av 25 frågor där jag har haft för avsikt att samla in data utifrån tre olika frågeställningar. Samtliga frågor i enkäten finns redovisade i bilaga 1 följt av samtliga svar till enkätundersökningen. Många frågor i enkäten undersöker mer än en av mina huvudfrågeställningar. Till exempel det lektionsinnehåll som eleverna vill se hänger också till stor del samman med hur man på bästa sätt kan motivera eleverna. Så här har jag kategoriserat de olika frågorna och vad jag är ute efter att undersöka med respektive fråga:

1. Hur värdesätter pianoeleverna på kulturskolan sitt pianospel?

Fråga 5, 6, 9, 10, 15, 16, 20 och 24.

2. Hur vill pianoeleverna på kulturskolan att lektionsinnehållet ska se ut?

Fråga 3, 4, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24.

3. Hur ska en modern pianolärare gå till väga för att motivera och hjälpa dagens pianoelever?

Fråga 3, 4, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25.

4.4.1 Urval och bortfall

Min enkät har skickats ut till samtliga pianoelever på Kulturskolan i Malmö under 2018/2019. Läsåret 2018/2019 spelade 494 elever piano på Kulturskolan i Malmö. Sammanlagt har jag fått in 46 svar på min enkätundersökning. Av dessa 46 svar har jag dock tagit bort två svar som var ofullständiga. Detta innebär att jag redovisar 44 svar av 494 möjliga. Bortfallet i min undersökning är alltså 450 elever eller drygt 90 %.

4.4.2 Datainsamling

Enkäten har skickats ut i tre omgångar och svaren har registrerats mellan 5/6 - 2018 och 27/3 - 2019. Min handledare under min pianopraktik har vidarebefordrat e-post med min enkätundersökning till samtliga pianoelever vid dessa utskick.

4.5 Analys

Alla 21 slutna frågor i enkäten har kodats och med hjälp av kodningen har jag sedan redovisat samtliga 44 svarande i bilaga 1 (tabell 8) inklusive de fyra öppna frågorna. För att inte studien ska bli för omfattande har jag valt att ta bort fråga 10, 14, 16, 20 och 25 från resultatredovisningen då dessa frågor känns minst relevanta att ha med utifrån mina forskningsfrågor. Fråga 3 och 4, fråga 7 och 8, fråga 12 och 13 och fråga 21 och 22 slås ihop till en enda kategori i resultatredovisningen vilket innebär att det blir 14 olika kategorier. Alla frågor i resultatredovisningen är redovisade i den ordning som de ställdes i frågeformuläret bortsett från de borttagna frågorna. Alla frågor är redovisade med hjälp av ett diagram eller en tabell. De öppna frågorna har jag också kategoriserat till viss del för att få en klar och mer strukturerad bild av svaren. En del frågor har jag delat upp efter kön eller/och ålder när det har känts relevant och intressant att jämföra med tidigare forskning. Uppdelningen i ålder har jag gjort enligt mellanstadieåldern (9-12 år) och högstadieåldern/gymnasieåldern (13-19 år).

4.6 Resultatens kvalitet

Bryman (2011) skriver att ju större bortfall en studie har desto mer kan man ifrågasätta hur representativt urvalet är. Han menar dock att detta egentligen endast är av betydelse vid ett sannolikhetsurval där forskaren slumpmässigt väljer ut informanter. Detta innebär att man väljer ut stickprov ur en population för att kunna generalisera resultaten. Om jag vill kunna generalisera resultatet och jämföra eleverna på Kulturskolan i Malmö med eleverna på Kulturskolan i Stockholm krävs att man har tagit ett stickprov på pianoeleverna i Stockholm som motsvarar andelen av stickprovet i Malmö. Vid ett bekvämlighetsurval vilket min enkätundersökning är menar han att svarsfrekvensen är av mindre vikt eftersom urvalet inte är representativt för populationen även om alla respondenter har svarat. Bryman (2011) skriver därför att man inte behöver misströsta även om man drabbas av ett stort bortfall, det är många forskningsrapporter som också redovisar en låg svarsfrekvens. Det viktiga är att forskaren tar i beaktande vilka konsekvenser och begränsningar det medför att ha en låg svarsfrekvens. Konsekvenser för mitt arbete med tanke på ett stort bortfall blir då hur representativa de elever som svarat på min undersökning faktiskt är för alla elever på Kulturskolan i Malmö. Det kan finnas elever som tycker helt annorlunda än vad mina resultat visar som inte alls svarat på enkäten men utgör en liten eller stor grupp, eller en stor grupp elever som helt enkelt inte gillar att svara på enkätundersökningar men tycker helt annorlunda än de elever som svarat i min undersökning. Begränsningen blir då att jag endast kan göra antaganden och troliga gissningar utan att kunna generalisera och hävda att mina resultat är representativa för samtliga elever när jag ska dra slutsatser och jämföra olika resultat i resultatdiskussionen vad gäller pianoeleverna på Kulturskolan i Malmö.

Bryman (2011) pratar också om tre viktiga kriterier för bedömning av samhällsvetenskaplig forskning. Det första kriteriet är *reliabilitet* vilket rör frågan om huruvida resultaten blir de samma om forskaren genomför samma studie igen eller om de i sådana fall eventuellt påverkas av slumpmässiga eller tillfälliga betingelser. Reliabilitet handlar alltså om mätningarnas pålitlighet och följdriktighet. *Replikation eller replikerbarhet* innebär att en forskare vill försöka replikera en studie och de resultat som någon annan forskare har kommit fram till. Om en sådan replikation är omöjlig kan man ifrågasätta resultatens validitet. Det är därför viktigt att noggrant och detaljerat beskriva

det konkreta tillvägagångssättet vid en undersökning av forskaren. Det i många avseenden viktigaste kriteriet är *validitet*. Bryman (2011) skriver att validitet handlar om huruvida ”de slutsatser som genererats från en undersökning hänger ihop eller ej” (s. 50).

Med tanke på att min enkätundersökning är gjord på ett bekvämlighetsurval utgör inte resultatet något slutgiltigt resultat på grund av svårigheterna att generalisera (Bryman, 2011). Resultaten är dock ytterst relevanta ändå då ingen liknande undersökning på specifikt pianoelever har gjorts tidigare på kulturskolan. Bryman (2011) skriver att forskning med bekvämlighetsurval kan fungera som en språngbräda för fortsatt forskning eller leda till att forskaren kan göra kopplingar till existerande forskningsresultat på olika områden. Replikerbarheten av denna studie är hög medan reliabiliteten och validiteten kan anses lägre. Jag kommer dock ändå dra slutsatser utifrån resultatet och jämföra med annan forskning på området i diskussionsdelen för att påvisa att resultaten i mångt och mycket visar liknande resultat som andra liknande undersökningar, men även skillnader.

4.7 Etiska överväganden

Det är viktigt att följa en del etiska principer när man gör en sån här stor studie på barn och ungdomar. Dessa principer rör frivillighet, integritet, konfidentialitet och anonymitet. Forskaren måste vara väldigt försiktig så att forskningen inte åsamkar någon skada för deltagarna i studien, så att deltagarna har samtyckt till att delta i studien, så att man inte inkräktar på deltagarnas privatliv och att det inte förekommer någon form av bedrägeri, falska förespeglningar eller undanhållande av viktig information (Bryman, 2011, s. 131). Bryman (2011) talar om fyra speciellt viktiga principer som rör bland annat svensk forskning:

Informationskravet. Forskaren ska informera deltagarna i studien om dess syfte. Deltagarna ska också känna till att det är frivilligt att delta i studien och att de har rätt att avstå om de så önskar. De ska också veta vilka moment som ingår i undersökningen.

Samtyckeskravet. Deltagarna i undersökningen har rätt att själva bestämma över sin medverkan. Om personer är minderåriga brukar också vårdnadshavares godkännande krävas.

Konfidentialitetskravet. Personuppgifter om de personer som har ingått i studien måste behandlas med största möjliga konfidentialitet. Obehöriga får inte komma åt dem.

Nyttjandekravet. Uppgifterna i studien får endast användas för forskningsändamålet.

I min enkätundersökning beaktade jag alla dessa principer. Min enkätundersökning var helt anonym och inga namn eller personnummer behandlades. Det var också helt frivilligt för eleverna att svara på min enkät, vilket jag också informerade om. Min handledare som jobbade som pianolärare på kulturskolan skickade ut enkäten till eleverna och meddelade också föräldrarna om vad min enkätundersökning ville undersöka. All kontakt med eleverna skedde alltså genom min handledare. Eftersom detta är en kvantitativ studie som bygger på en anonym enkätundersökning har jag inte behövt ta hänsyn till de problem som kan uppstå vid intervjuer eller observationer där man spelar in intervjuer eller händelser. Då måste eleverna känna till att de hela tiden har rätt att dra sig ur och det kan då vara viktigt att se till att inte namn och personliga uppgifter sprids.

5. Resultat

Åldersfördelningen för samtliga pianoelever på Kulturskolan i Malmö 2018/2019 enligt officiell statistik från min handledare på VFU:n tillhandahållen av Frank Dorawa är 19 9-åringar, 64 10-åringar, 84 11-åringar, 106 12-åringar, 71 13-åringar, 49 14-åringar, 25 15-åringar, 34 16-åringar, 26 17-åringar och 16 18-19 åringar. I min undersökning har jag fått in svar från 4 9-åringar, 6 10-åringar, 12 11-åringar, 9 12-åringar, 5 13-åringar, 3 14-åringar, 1 15-åring, 2 16-åringar, 1 17-åring och 1 18-19-åring. Flest pianoelever är 10-13 år när de studerar piano på Kulturskolan i Malmö och i min undersökning har flest elever i 10-13 års ålder också svarat. Könsfördelningen är ca 38 % pojkar och ca 62 % flickor både i min undersökning och sammanlagt av samtliga pianoelever på Kulturskolan i Malmö läsåret 2018/2019. Läsåret 2017/2018 var könsfördelningen ca 35 % pojkar och 65 % flickor.

Antal svar: 44.

Antal pojkar: 17.

Antal flickor: 27.

Antal pianoelever: 494.

Antal pojkar: 188.

Antal flickor: 306.

5.1 Denna musikgenre föredrar eleverna

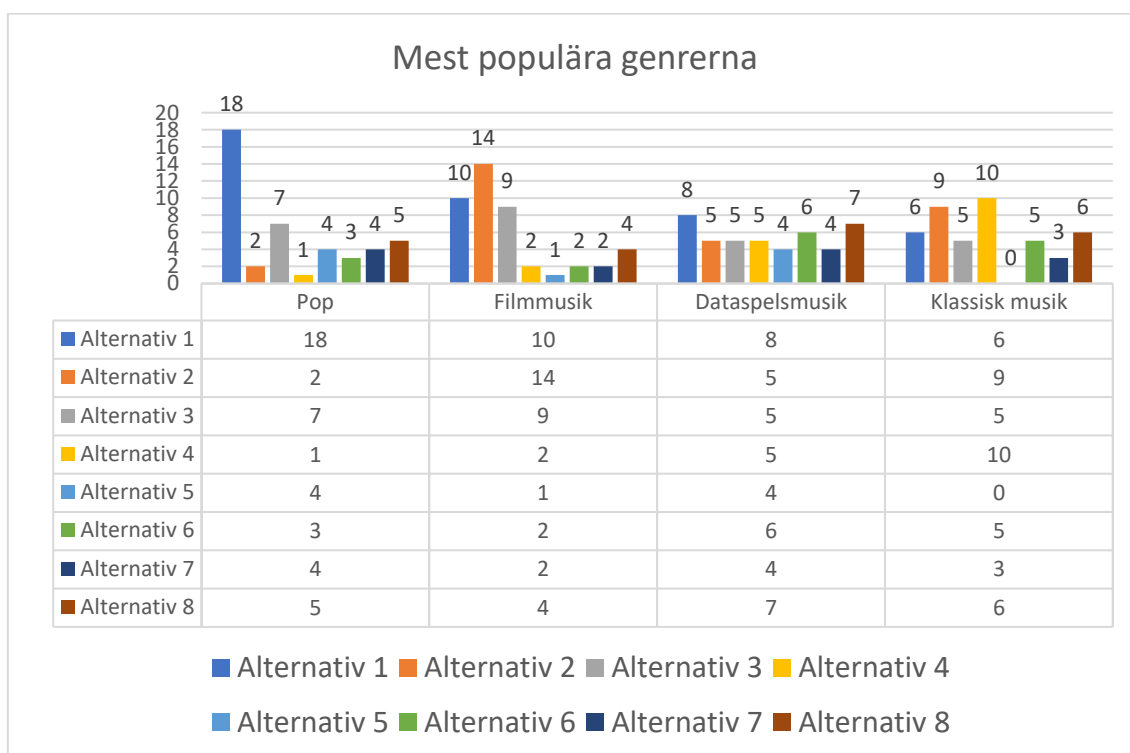
Jag ställde här frågan om vilken musikgenre eleverna helst vill spela på pianolektionerna. De skulle numrera från 1-8 i vilken ordning de föredrar att spela en viss genre på piano genom att kryssa i boxar i en tabell. 1 var den genre de helst ville spela och 8 den genre de minst av allt ville spela. De kunde också själva lägga till en genre de saknade på "Annat". Det följde sedan en fråga om vilken genre som de ville ha med på "annat" tillsammans med de jag hade föreslagit. De fick endast använda varje genre en gång när de graderade de olika genrerna. Eleverna kunde dock gradera olika genrer på samma plats om de hade svårt att välja. Tabell 1 visar hur resultatet såg ut vad gäller hur många som kryssat i respektive genre som första alternativ, andra och så vidare:

Tabell 1 Prioriteringsordning för vilken genre som pianoeleverna på kulturskolan helst ägnar sig åt.

Alternativ	1	2	3	4	5	6	7	8
Jazz	3	3	3	7	7	5	7	9
Pop	18	2	7	1	4	3	4	5
Rock	3	3	4	1	8	6	7	12
Klassisk musik	6	9	5	10	0	5	3	6
Filmmusik	10	14	9	2	1	2	2	4
Blues	1	8	4	3	4	12	4	8
Dataspelsmusik	8	5	5	5	4	6	4	7
Boogie-wogie	3	3	2	6	9	4	6	11
Annat	9	3	2	6	7	5	0	12

Utifrån ovanstående tabell kan vi konstatera att popmusik är förstahandsvalet bland kulturskoleelever som spelar piano om de själva väljer vilken genre de ska spela. Som andrahands- och tredjehands-alternativ kommer filmmusik och annan genre. Som fjärdehandsalternativ kommer dataspelsmusik och som femtehandsalternativ klassisk

musik. Rock, Jazz och Boogie-Wogie tycks alla vara ganska jämpopulära och Blues intar sistaplatsen i popularitet. Bland de som har svarat annat har Hip hop-musik fått 3 röster (1 pojke och 2 flickor i 9-12 års ålder) och Relax-musik 1 röst (12-årig flicka), många andra har bara svarat egna låtar eller inget. Utifrån detta kan vi konstatera att Hip hop tycks vara ganska populärt och kanske hade förtjänat ett eget alternativ i undersökningen. Om vi gör en gradering utifrån flest förstaplatser med de musikgenrer som var med i undersökningen och om detta lika, flest andraplatser och så vidare kan vi konstatera att vi får följande ordning: 1. Pop, 2. Filmmusik, 3. Dataspelsmusik, 4. Klassisk musik, 5. Rock, 6. Jazz, 7. Boogie-wogie och 8. Blues. Man kan utan tvekan konstatera att Pop, Filmmusik, Dataspelsmusik och Klassisk musik är vad pianoeleverna på kulturskolan helst av allt vill spela enligt min undersökning. I figur 1 visas en sammanställning av de fyra mest populära genrererna i diagramform.

Figur 1 Sammanställning av de mest populära musikgenrererna i tabellform och diagramform.

För att ta reda på om det skiljer något vad gäller vilken musikgenre man föredrar mellan mellanstadieelever och högstadieelever/gymnasieelever har jag också delat in eleverna efter ålder. De elever som är 9-12 år och går på mellanstadiet och har svarat på enkäten är sammanlagt 31. De elever som är 13-19 år och går på högstadiet/gymnasiet och har svarat på enkäten är sammanlagt 13. Här redovisas en sammanfattning av dessa resultat

om vi gör en gradering utifrån flest förstaplatser med de musikgenrer som var med i undersökningen och om detta lika, flest andraplatser och så vidare. **Mellanstadiet 9-12 års ålder:** 1. Popmusik(12), 2. Filmmusik(7), 3. Dataspelsmusik(7), 4. Rock(3), 5. Klassisk musik(2), 6. Boogie-wogie(2), 7. Jazz(2), 8. Boogie-wogie(2). **Högstadiet/Gymnasiet 13-19 års ålder:** 1. Popmusik(6), 2. Klassisk musik(4), 3. Filmmusik(3), 4. Jazz(1), 5. Dataspelsmusik(1), 6. Boogie-wogie(1), 7. Blues(0), 8. Rock(0). (Se bilaga 2 tabell 9 för fullständig resultattabell.)

Om vi istället gör en uppdelning mellan pojkar och flickor visar resultaten följande om vi gör en gradering utifrån flest förstaplatser med de musikgenrer som var med i undersökningen och om detta lika, flest andraplatser och så vidare. **Pojkar 9-19 års ålder:** 1. Dataspelsmusik(7), 2. Popmusik(5), 3. Filmmusik(4), 4. Rock(3), 5. Jazz(2), 6. Boogie-wogie(2), 7. Blues(1), 8. Klassisk musik(1). **Flickor 9-19 års ålder:** 1. Popmusik(13), 2. Filmmusik(6), 3. Klassisk musik(5), 4. Boogie-wogie(1), 5. Dataspelsmusik(1), 6. Jazz(1), 7. Blues(0), 8. Rock(0). (Se bilaga 2 tabell 10 för fullständig resultattabell.)

5.2 Hur prioriteras pianospelet?

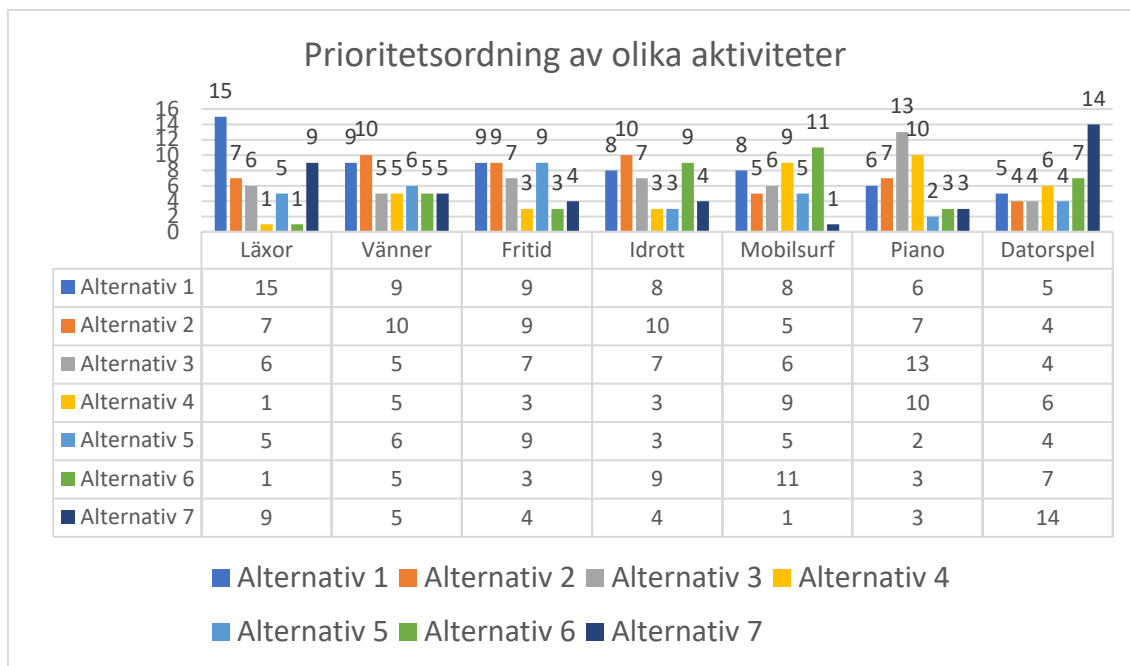
Jag ställde här frågan om vilken aktivitet eleverna prioriterar i första hand. De skulle numrera från 1-7 i vilken ordning de föredrar olika aktiviteter genom att kryssa i boxar i en tabell. 1 var den aktivitet de prioriterar i första hand och 7 den aktivitet de minst av allt prioriterar. De fick endast använda varje aktivitet en gång när de graderade de olika aktiviteterna. Tabell 2 visar resultatet vad gäller hur många som kryssat i respektive aktivitet som första alternativ, andra och så vidare:

Tabell 2 Prioritetsordning för vilken aktivitet pianoeleverna på kulturskolan helst ägnar sig åt i tabellform.

Alternativ	1	2	3	4	5	6	7
Piano	6	7	13	10	2	3	3
Idrott	8	10	7	3	3	9	4
Läxor	15	7	6	1	5	1	9
Fritid	9	9	7	3	9	3	4
Vänner	9	10	5	5	6	5	5
Mobilsurf	8	5	6	9	5	11	1
Datorspel	5	4	4	6	4	7	14

Utifrån ovanstående tabell kan vi konstatera att läxor är det viktigaste för pianoeleverna på Kulturskolan i Malmö. På andra plats finns fritid och vänner som har 9 förstaplatser när eleverna prioriterar. Efter dessa kommer idrott och mobilsurf som har 8 förstaplatser vardera. Sist kommer alltså piano och datorspel. Om vi räknar flest förstahandsalternativ och om det är lika sedan andrahandsalternativ och så vidare blir ordningen alltså enligt följande:

1. Läxor, 2. Vänner, 3. Fritid, 4. Idrott, 5. Mobilsurf, 6. Piano, 7. Datorspel. Att spela piano kommer alltså inte förrän på 6:e plats när eleverna prioriterar vad de ska ägna sin tid åt. Figur 2 visar en sammanställning av vad eleverna prioriterar i diagramform.

Figur 2 Prioritetsordning för vilka aktiviteter som eleverna på kulturskolan helst ägnar sig åt.

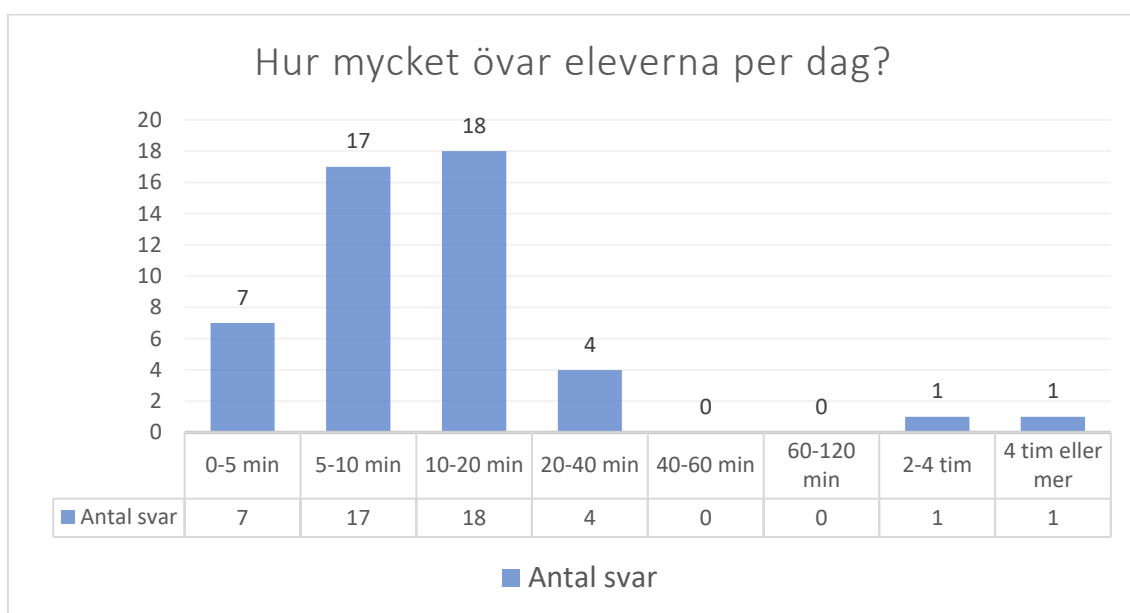
För att ta reda på i vilken ålder pianoelever på kulturskolan har mest tid till att öva eller prioriterar sitt pianospel högst har jag gjort en åldersuppdelning mellan mellanstadieelever och högstadie-/gymnasieelever för att se om det skiljer något mellan dessa åldrar. Skolarbete och annat som tar tid från pianospelet kanske också varierar från mellanstadium och högstadium/gymnasium. Här redovisas en sammanfattning av dessa resultat om vi gör en gradering utifrån flest förstaplatser med de aktiviteter som var med i undersökningen och om detta lika, flest andraplatser och så vidare. **Mellanstadiet 9-12 års ålder:** 1. Läxor(9), 2. Vänner(6), 3. Idrott(5), 4. Piano(5), 5. Fritid(4), 6. Mobilsurf(4), 7. Datorspel(4). **Högstadiet/Gymnasiet 13-19 års ålder:** 1. Läxor(6), 2. Fritid(5), 3. Mobilsurf(4), 4. Vänner(3), 5. Idrott(3), 6. Piano(1), 7. Datorspel(1). (Se bilaga 2 tabell 11 för fullständig resultattabell.)

Läxor är viktigast för eleverna fram till gymnasieåldern då motivationen sjunker. Vänner är viktigt i mellanstadieåldern och ligger på en 2:a plats men sjunker lite till en 4:e plats i högstadieåldern/gymnasieåldern. Idrott är viktigt för många elever i mellanstadieåldern och ligger på en 3:e plats men sjunker i högstadieåldern/gymnasieåldern till en 5:e plats. Piano ligger på en 4:e plats i mellanstadieåldern men sjunker till 6:e plats i högstadieåldern/gymnasieåldern. Fritid ligger på 5:e plats i mellanstadieåldern men stiger till 2:a plats i högstadieåldern/gymnasieåldern. Mobilsurf ligger på 6:e plats i

mellanstadieåldern men stiger till 3:e plats i mellanstadieåldern/gymnasieåldern. Slutligen har vi datorspelsmusik som genomgående intar sistaplatsen i alla åldersgrupper.

5.3 Hur mycket övar eleverna per dag?

Jag ställde frågan om hur mycket eleverna övar per dag för att ta reda på hur mycket tid pianoeleverna på kulturskolan lägger på sitt övande. Figur 3 visar hur mycket pianoeleverna på kulturskolan övar per dag.

Figur 3 Så här mycket övar pianoeleverna på kulturskolan per dag. Eftersom en del elever har valt flera alternativ är antalet svar (48) fler än antalet elever (44).

Vi kan alltså konstatera att flest elever övar 10-20 min i snitt per dag. På andra och tredje plats kommer 5-10 min och 0-5 min. På fjärde plats kommer 20-40 min och en elev har svarat att hon övar 2-4 tim per dag och en har svarat att han övar 4 timmar eller mer per dag. Resultatet blir alltså: 1. 10-20 min(18), 2. 5-10 min(17), 3. 0-5 min(7), 4. 20-40 min(4), 5-6. 2-4 tim och 4 tim eller mer(1 vardera), 7-8. 40-60 min och 60-120 min(0).

Det kan vara intressant att se om det skiljer sig mellan olika åldersgrupper vad gäller hur mycket de övar i snitt per dag. Vissa elever kanske får ett ökat intresse när de blir äldre och börjar öva mera, medan vissa elever kanske tappar intresset och övar mindre när de börjar högstadiet/gymnasiet. Därför har jag delat upp eleverna i mellanstadieelever och

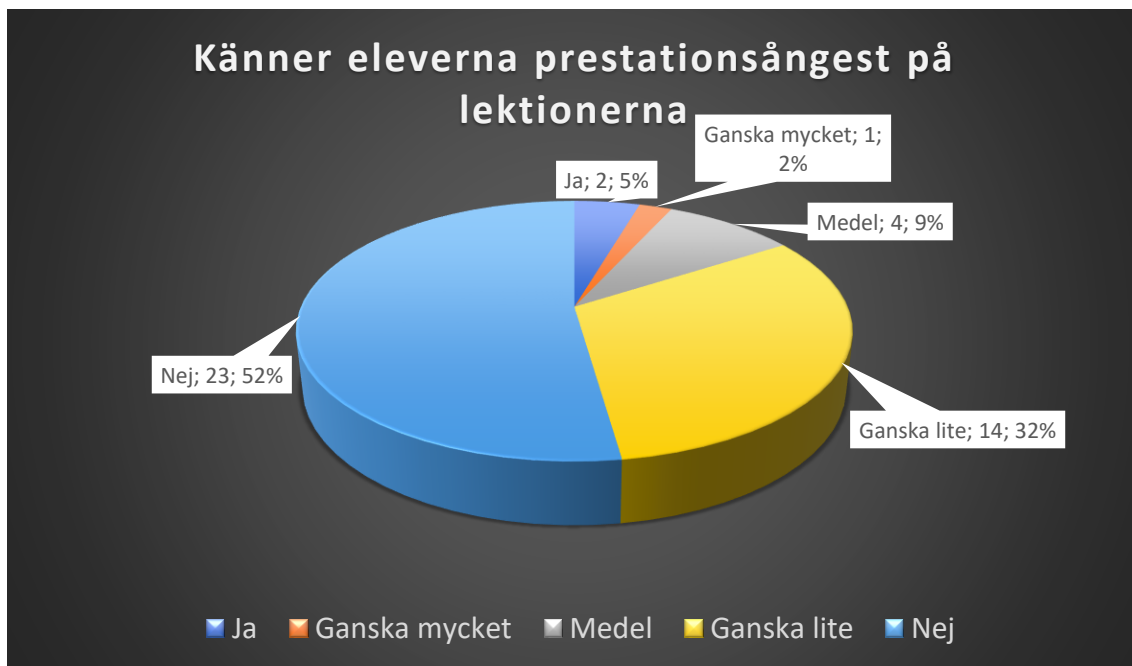
högstadiееlever/gymnasieееlever. **Mellanstadiet 9-12 års ålder:** 1. 5-10 min(14), 2. 10-20 min(8), 3. 0-5 min(5), 4. 20-40 min(4), 5-6. 2-4 tim och 4 tim eller mer(1). **Högstadiet/Gymnasiet 13-19 års ålder:** 1. 1. 10-20 min(10), 2. 5-10 min(3), 3. 0-5 min(2), 4-6. Inga svar. (Tabell 12 bilaga 2).

Det vi kan konstatera utifrån denna uppdelning är att de flesta mellanstadiееlever övar 5-10 min per dag medan de flesta högstadiееlever/gymnasieееlever övar 10-20 min per dag. Här är det också intressant att titta lite närmare på den elev som övar 4 timmar eller mer per dag och se hans intressen och situation.

Denna person som övar 4 timmar eller mer per dag är en pojke som är 11 år gammal. Han föredrar att spela jazz, rock, filmmusik, dataspelsmusik och boogie-wogie i första hand. Han har angett att han prioriterar läxor, fritid och piano i den ordningen. Han känner ganska lite prestationsångest på pianolektionerna men inte något inför konserterna. Han tänker inte satsa vidare på pianospel efter högstadiet. Han har heller ingen direkt plan när han övar. Han spelar både efter noter och utantill när han övar. Han tycker att det är "ganska roligt" att spela piano. Det är viktigt med digitala prylar i pianoundervisningen och han vet inte vad som kan göra pianoundervisningen roligare. Det är viktigt att spela på konserter men inte så viktigt att kompisar också spelar piano och han skulle kunna tänka sig pianoundervisning via förinspelade videos men inte via någon form av konferensprogram. Han föredrar enskild undervisning och det är viktigt med snabba resultat när han övar. (Fullständiga enkätsvar bilaga 1).

5.4 Prestationsångest

Jag ville undersöka om pianoeleverna på kulturskolan är nervösa eller känner prestationsångest på lektionerna. Därför ställde jag frågan: "Känner du prestationsångest på pianolektionerna?". Eleverna skulle välja mellan Ja, Ganska mycket, Medel, Ganska lite och Nej. Figur 4 visar hur resultatet på frågan såg ut:

Figur 4 Känner eleverna prestationsångest på pianolektionerna?

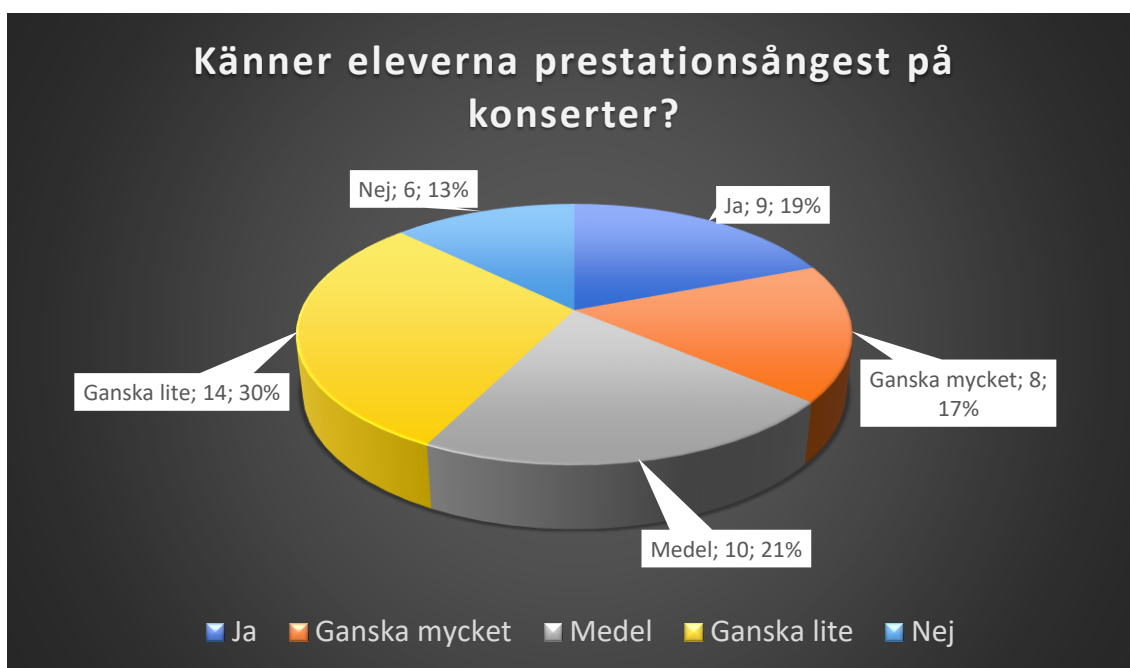
Vi kan alltså konstatera att de flesta elever inte känner någon prestationsångest eller relativt lite till medel. Av de elever som trots allt känner en del prestationsångest på lektionerna har vi en på "Ganska mycket" och två på "Ja". Hur skiljer då detta mellan pojkar och flickor? Tabell 3 visar skillnaden vad gäller prestationsångest på pianolektionerna mellan pojkar och flickor.

Tabell 3 Hur mycket prestationsångest upplever pojkar respektive flickor på pianolektionerna i kulturskolan.

		Hur mycket prestationsångest känner eleverna på pianolektionerna?									
		Pojkar (17)					Flickor (27)				
Skala		JA	Ganska mycket	Medel	Ganska lite	Nej	JA	Ganska mycket	Medel	Ganska lite	Nej
Antal svar		0	1	1	4	11	2	0	3	10	12

Utifrån ovanstående tabell 3 kan vi se att de flesta elever både vad gäller pojkar och flickor inte känner någon prestationsångest på pianolektionerna eller ganska lite. Flickorna har dock till större andel (15) av det totala antalet flickor svarat att de känner "Ganska lite" till "Ja" på frågan och känner alltså mer prestationsångest än pojkarna procentuellt sett.

Jag ville också ta reda på hur eleverna kände inför att spela på konserter. Min handledare under min praktik på kulturskolan lät eleverna bestämma själva om de ville spela på konserter men han försökte ändå uppmuntra dem att spela. Det var en del elever som inte alls hade något intresse av att spela på konsert medan vissa tyckte älska det. Om vi ställer frågan ”Känner du prestationsångest inför konserter?” får vi ett lite annorlunda svar i jämförelse med hur eleverna känner för att spela på pianolektionerna. Figur 5 visar hur resultatet ser ut:

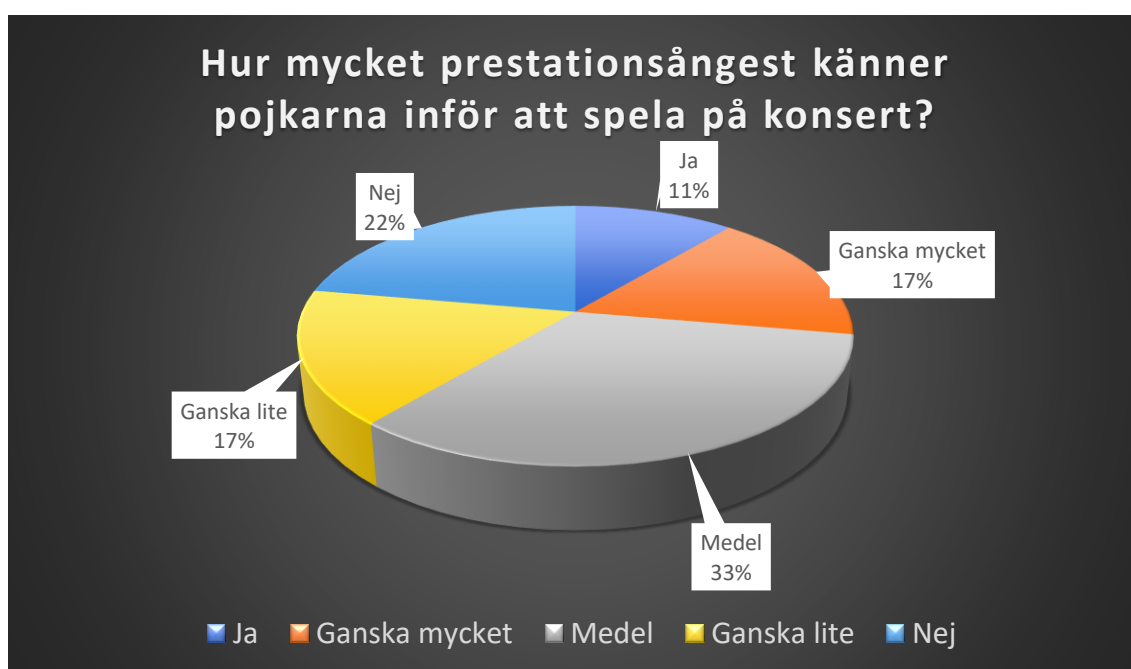
Figur 5 Känner pianoeleverna prestationsångest på konserter? Antal och procent. Eftersom en del elever har valt flera alternativ är antalet svar (47) fler än antalet elever (43).

Det är alltså 9 elever som svarat ”Ja” att de känner prestationsångest inför konserter. Vi har 8 elever som känner ”Ganska mycket” prestationsångest och 10 på ”Medel”. 14 elever känner ”Ganska lite” prestationsångest och 6 elever har svarat ”Nej”. Tabell 4 visar hur det skiljer mellan pojkar och flickor vad gäller hur de känner inför att spela på konserter.

Tabell 4 Hur mycket prestationsångest känner pianoeleverna på kulturskolan inför konserter? Eftersom 3 elever har avgett 2 olika svar är svaren fler än det sammanlagda antalet elever.

Hur mycket prestationsångest känner pianoeleverna inför att spela på konsert?										
	Pojkar (17)					Flickor (27)				
Skala	JA	Ganska mycket	Medel	Ganska lite	Nej	JA	Ganska mycket	Medel	Ganska lite	Nej
Antal svar	2	3	6	3	4	7	5	4	10	2

För att få en klar bild av hur denna fråga skiljer sig mellan pojkar och flickor procentuellt sett, kan det vara på sin plats att göra två cirkeldiagram. Figur 6 och 7 visar hur stor skillnad det är mellan pojkar och flickor i nervositet inför konserter.

Figur 6 Hur ser pojkar på prestationsångest inför konserter?

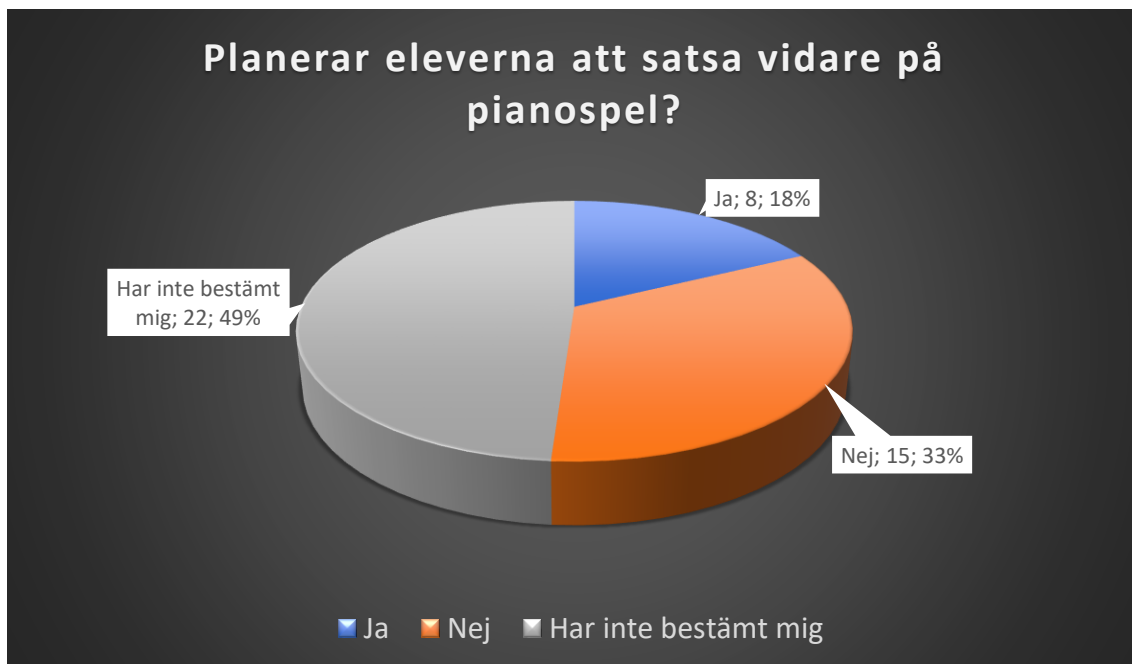

Figur 7 Hur ser flickor på prestationsångest inför konserter?

Fler flickor har svarat ”Ja” på frågan och har fler procent på ”Ja” och ”Ganska mycket” om vi lägger ihop dessa procentsatser. Tar vi däremot också med ”Medel” och lägger ihop med ”Ja” och ”Ganska mycket” utgör pojkarna en större procentandel än flickorna.

5.5 Hur många elever planerar att satsa vidare på pianospelet?

I min studie ville jag också ta reda på hur många av eleverna som faktiskt har ambitionen och viljan att fortsätta spela piano efter avslutat högstadium och gymnasium och försöka försörja sig inom musiken på något sätt. Jag ställde frågan: ”Planerar du att satsa vidare på att bli pianist efter högstadiet och gymnasiet?”. Svartalternativen var ”Ja”, ”Nej” och ”Har inte bestämt mig”. Figur 8 visar hur resultatet såg ut:

Figur 8 Hur många pianoelever planerar att satsa vidare på pianospel efter högstadiet och gymnasiet? Antal och procent. Totalt är antalet elever 44 men en elev har avgett två svar vilket innebär att jag redovisat 45 svar på denna fråga.

Det är alltså 8 elever som svarat ”Ja” och vill satsa vidare på pianospel, 15 har svarat ”Nej” och 22 har svarat att de inte bestämt sig än huruvida vad de vill satsa på i framtiden. 8 pianoelever vill satsa vidare på pianospel och hälften är pojkar och hälften flickor. Om vi sedan undersöker hur stor andel av totala antalet pojkar respektive flickor som vill fortsätta får vi ca 24 % av pojkarna och 15 % av flickorna som vill fortsätta.

Ålder på de som vill satsa vidare på pianospel kan också vara intressant att redovisa utifrån att man skulle kunna anta att de som är något äldre borde ha lättare för att veta vad de vill satsa på i framtiden än de som är yngre. Tabell 5 visar resultatet:

Tabell 5 Ålder och könstillhörighet på de pianoelever som har svarat att de tänker fortsätta med pianospel efter högstadiet och gymnasiet.

Ålder	
Pojkar	Flickor
13 år	12 år
9 år	10 år
9 år	17 år
9 år	12 år

Pojkarna tycks i tidigare ålder än flickorna veta vad de vill satsa på i framtiden. Det är 4 elever från 12 år och uppåt som har svarat att de vill satsa vidare på pianospel och 4 elever under 12 år som svarat att de vill satsa vidare på pianospel. Intressant i sammanhanget kan vara att ta reda på hur mycket de elever som vill satsa vidare på pianospel i min enkätundersökning har svarat på frågan om hur mycket de övar per dag. Tabell 6 redogör för hur mycket dessa elever övar per dag.

Tabell 6 Så mycket övar de elever som planerar att satsa vidare på pianospelet efter högstadiet och gymnasiet.

Svarande nr:	Planerar du att satsa vidare på att bli pianist efter högstadiet och gymnasiet?	Hur mycket övar du per dag?
5	Ja	20-40 min
11	Ja	10-20 min
13	Ja	5-10 min
24	Ja	10-20 min
27	Ja	20-40 min
33	Ja	5-10 min
40	Ja	10-20 min
42	Ja	10-20 min

Två av fyra elever som svarat att de övar 20-40 min per dag tänker satsa vidare på sitt pianospel efter gymnasiet. De flesta har dock svarat att de övar 10-20 min per dag. Intressant är dock att de två elever som övar allra mest inte har svarat "Ja" på att de tänker satsa vidare. Den ena har svarat "Nej" och den andra att hon inte bestämt sig.

5.6 Har eleverna någon plan när de övar?

För att ta reda på om pianoeleverna på kulturskolan har någon klar plan när de övar ställde jag frågan: "Har du någon plan när du övar? Beskriv.". Detta var en öppen fråga eftersom jag ville ha reda på deras tankegångar vad gäller övning. Jag fick in 44 svar på denna fråga. Många elever har ingen plan alls och svarade bara "Nej" på frågan medan andra svarade till exempel att de övar på det de tycker är kul, för att bli bättre, det de är sugen

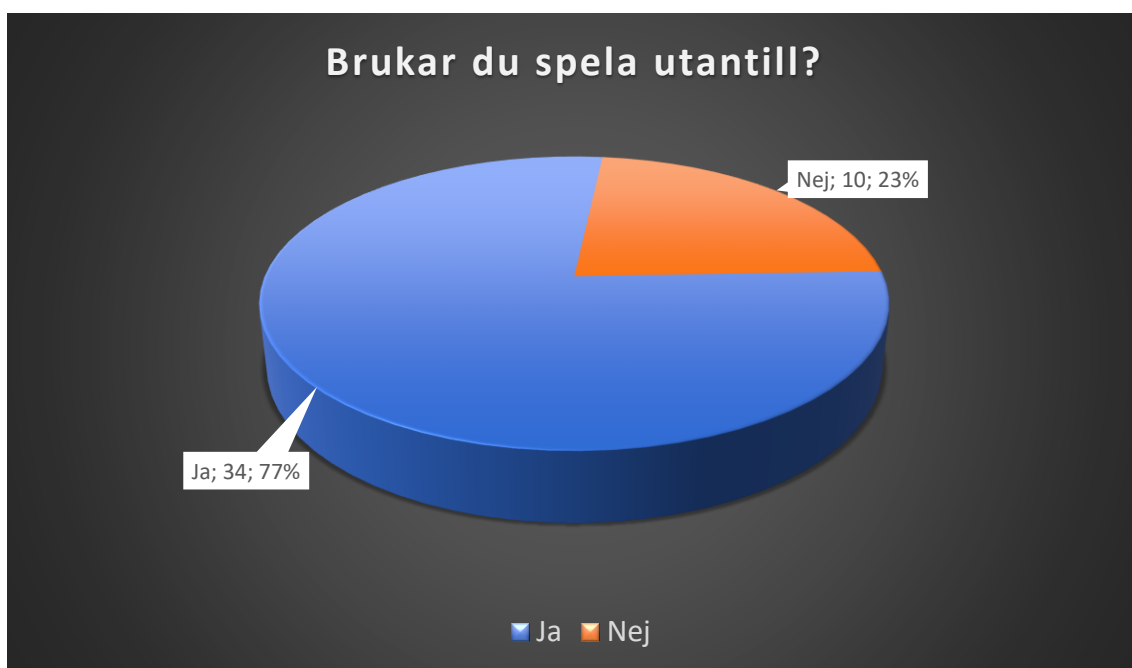
på, på läxan eller på det som läraren säger åt dem att öva på. Två elever har svarat att de behöver privatlektioner för att komma igång med övningen medan några elever svarat att de övar på notläsning. Av de 44 svar jag fått in har jag bedömt att 9 elever åtminstone har någon slags plan när de övar om än på en väldigt grundläggande nivå i de flesta fallen. Dessa svar är: ”Jag går igenom noterna var för sig och sedan så försöker jag att spela och minnas det som vi lärde oss från lektionen.”, ”Spela långsamt först och öva det som är svårt.”, ”När jag ska lära mig en bit så spelar jag först biten med en hand och sen den andra, innan jag lägger ihop dem.”, ”Att lista ut noterna och träna ett stycke i taget. Sedan sätter jag ihop allt.”, ”Spela och lyssna tills det låter bra.”, ”Ingen riktig plan. Första prioritet är att lära mig fingersättningen och melodin.”, ”Övar på det som är svårt not efter not. Det jag redan kan övar jag inte på.”, ”Jag brukar spela alla låtar jag kommer ihåg som uppvärmning.” och ”Jag börjar med att träna att spela låten med höger hand tills jag kan det bra, sen tränar jag vänster tills jag kan det bra och sen tränar jag båda tillsammans.” Om vi sammanställer svaren kan vi dela upp dem i de elever som faktiskt har någon slags plan och de som inte har någon plan alls. Nr 4, nr 7, nr 21, nr 29, nr 30, nr 33, nr 35, nr 41 och nr 43 är de elever jag beskrivit ovan som har en plan. Figur 9 visar resultatet för de som har en plan och de som inte har en plan när de övar med ett cirkeldiagram:

Figur 9 Hur många elever har någon slags plan när de övar i antal och procent.

5.7 Utantillspel och notspel

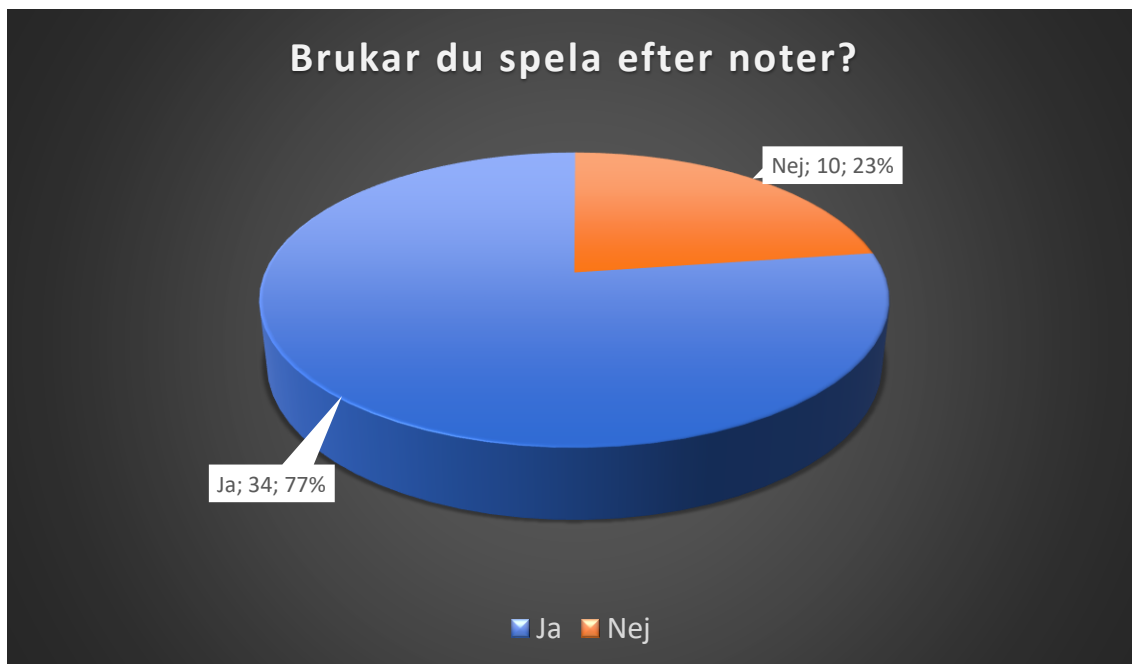
Det är viktigt att som pianist lära sig att spela utantill. De flesta pianoeleverna på Kulturskolan i Malmö tycktes vara bättre på att spela utantill än att läsa noter enligt min bedömning. Figur 10 visar resultatet när jag ställde frågan: ”Brukar du spela utantill?”.

Figur 10 Hur många elever brukar spela utantill?

De flesta elever brukar alltså spela utantill. 10 elever av 44 har dock svarat att de inte brukar spela utantill.

Hur ställer sig då eleverna till att spela efter noter? Eftersom min iakttagelse var att eleverna ofta lärde sig att spela låtarna utantill, ville jag också undersöka om de spelar med noter ibland. Det är viktigt att hitta en balans så att man övar både notläsning och utantillspel. Figur 11 visar hur resultatet såg ut:

Figur 11 Hur många elever brukar spela efter noter?

De flesta elever brukar alltså spela efter noter ibland, men 10 elever av 44 brukar inte spela med noter när de övar. Det är alltså helt jämnt när eleverna själva svarat på om de brukar spela utantill och/eller med noter.

5.8 Tycker eleverna att det är roligt att spela piano?

För att eleverna ska vilja fortsätta att spela piano är det viktigt att de tycker att det är roligt att spela. Tabell 7 visar hur resultatet såg ut mellan pojkar och flickor när jag ställde frågan: ”Tycker du att det är roligt att spela piano?”.

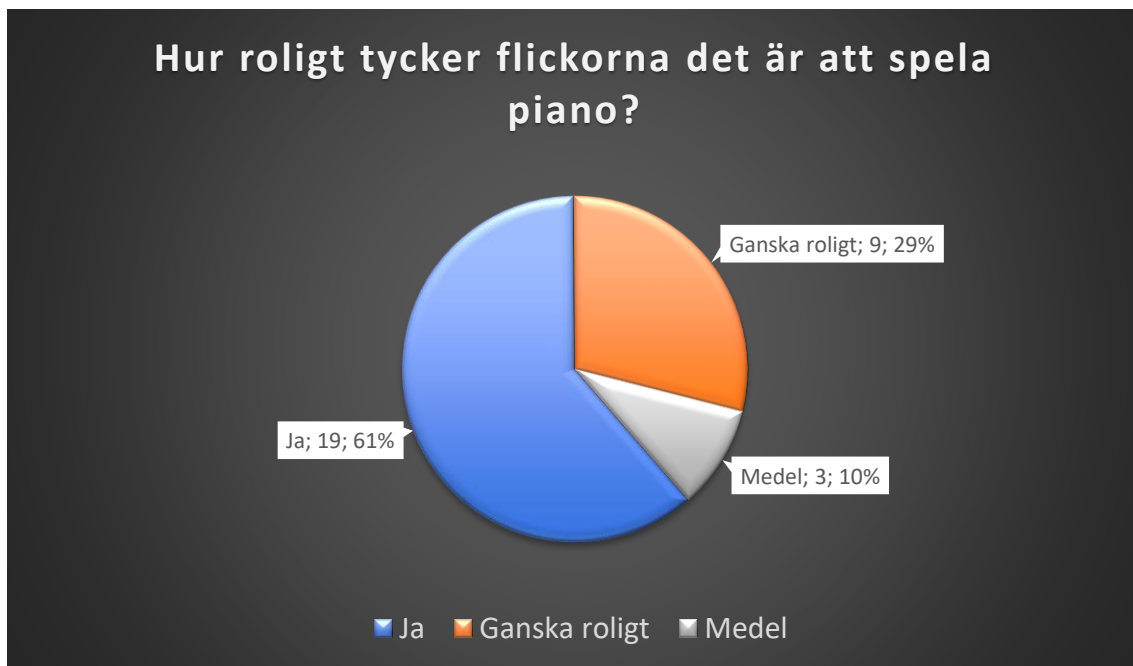
Tabell 7 Hur roligt tycker pianoeleverna på kulturskolan det är att spela piano? En del elever har angett flera svar, därför är det sammanlagda antalet svar 49 och inte 44.

Tycker pianoeleverna på kulturskolan att det är roligt att spela piano?										
	Pojkar					Flickor				
Skala	JA	Ganska roligt	Medel	Ganska lite	Nej	JA	Ganska roligt	Medel	Ganska lite	Nej
Antal svar	14	4	0	0	0	19	9	3	0	0

De flesta pianoeleverna (ca 67 %) på kulturskolan tycker det är roligt att spela piano. 4 pojkar och 9 flickor har svarat att de tycker det är ”Ganska roligt” och 3 flickor att det är ”Medel”. Här kan vi tydligt se att större procentandel av flickorna har svarat att det är ”Ganska roligt” (29 %) eller ”Medel” (10 %) än av pojkarna där 22 % har svarat ”Ganska roligt” (se figur 12 och 13). Inga elever har svarat ”Ganska lite” eller ”Nej” på frågan vilket naturligtvis inte är så konstigt då de i sådana fall antagligen inte skulle spela piano över huvud taget.

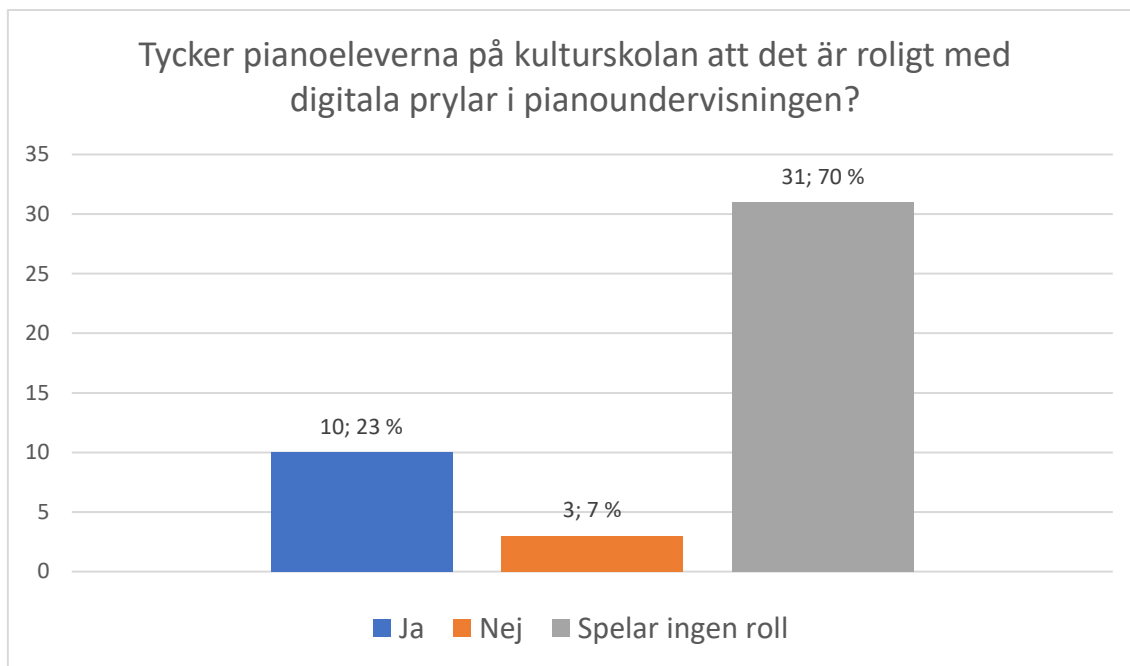
Figur 12 Hur stort antal och hur många procent av pojkarna tycker det är roligt eller ganska roligt att spela piano.

Figur 13 Hur stort antal och hur många procent av flickorna tycker det är roligt, ganska roligt eller medel-roligt att spela piano.

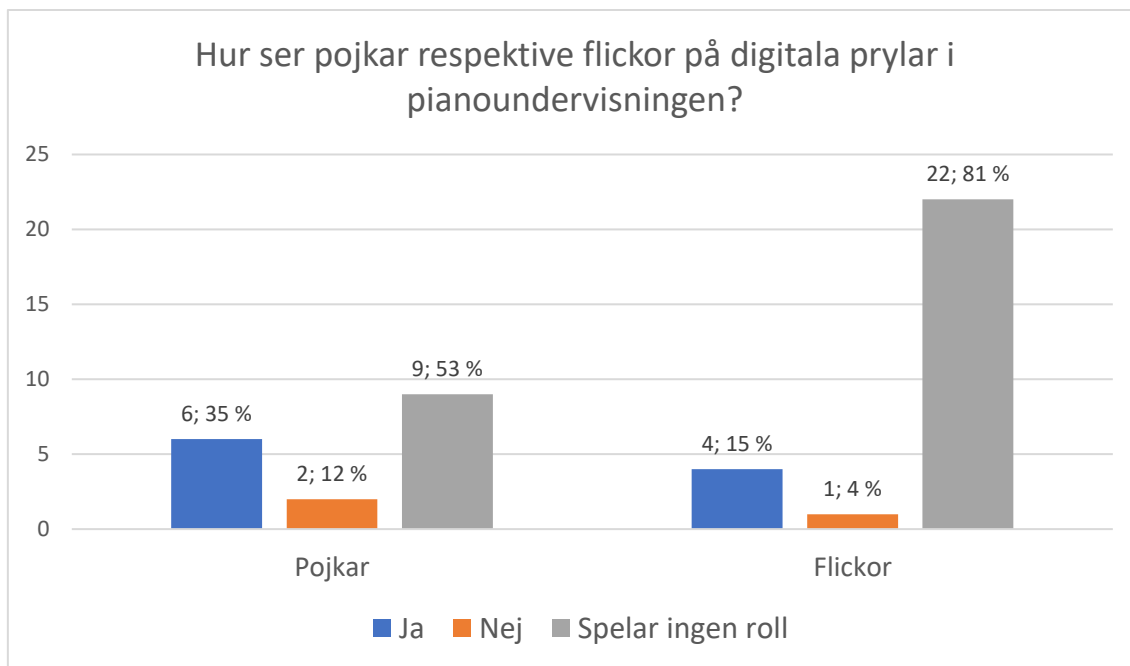
5.9 Hur ser eleverna på digitala prylar i pianoundervisningen?

I dagens moderna samhälle som erbjuder alla möjliga tekniska prylar kan det vara intressant att undersöka hur dagens unga pianister ser på olika tekniska och digitala prylar i pianoundervisningen. Man kan använda projektorer, datorer, förinspelade komp, inspelningsutrustning, mobiler och så vidare i den kontinuerliga dagliga pianoundervisningen, både som hjälpmedel och motivationshöjare för att variera den kontinuerliga pianoundervisningen. För att ta reda på om pianoeleverna på kulturskolan tycker att digitala prylar kan förbättra pianoundervisningen och göra den roligare ställde jag frågan: ” Tycker du att det är roligt med digitala prylar i pianoundervisningen? Till exempel projektor, inspelningsutrustning, förinspelade komp o.s.v.”. Figur 14 visar hur resultatet såg ut.

Figur 14 Antal och procent på hur många av eleverna i enkätundersökningen som tycker att pianoundervisningen blir roligare, inte blir roligare eller är likgiltiga inför digitala prylar i pianoundervisningen.

31 elever eller 70 % tycker inte att det spelar någon roll om man använder digitala prylar i pianoundervisningen. 10 elever eller 23 % av eleverna tycker dock att pianoundervisningen blir roligare om man använder digitala prylar och 3 elever eller 7 % tycker inte att pianoundervisningen blir roligare med digitala prylar. Det kan vara intressant att ta reda på om det skiljer mellan pojkar och flickor vad det gäller digitala prylar i pianoundervisningen. Figur 15 visar skillnaden på pojkar och flickor i denna undersökning.

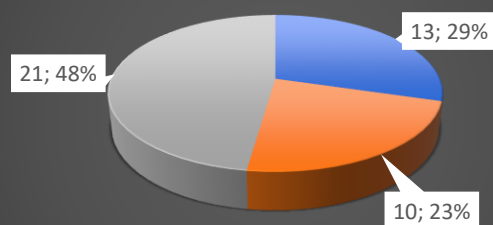
Figur 15 Skillnaden på pojkars och flickors inställning till digitala prylar i pianoundervisningen. Antal och procent.

Pojkar tycker till större del än flickor att pianoundervisningen blir roligare med digitala prylar enligt min undersökning. Pojkarna tycks vara något mer negativa än flickorna även om det är svårt att generalisera med så få elevsvar på detta alternativ, medan fler flickor än pojkar inte tycker att det spelar någon roll om man använder digitala prylar eller inte för att göra pianoundervisningen roligare.

5.10 Vad kan göra pianolektionerna roligare?

För att ta reda på vad eleverna själva tycker kan göra pianolektionerna roligare ställde jag den öppna frågan: ”Vad kan göra pianolektionerna roligare?”. Här fick alltså eleverna själva berätta om vad de tyckte kunde förbättra lektionerna eller göra eleverna mer motiverade. Här har 13 pianoelever svarat att de tycker att allt redan är bra på pianolektionerna och de verkar inte vilja ändra på något. Sedan har vi de som har svarat att de inte vet vad som kan göra pianolektionerna roligare. Till antal är de 10 pianoelever. Kvar har vi då alltså de elever som har gett förslag på något som faktiskt kan göra pianolektionerna roligare i deras ögon. De är 21 pianoelever till antal. För att få en uppfattning om hur många av eleverna som är nöjda, inte vet vad som kan förbättra pianolektionerna och vilka som har gett förslag på vad som kan förbättras så ritar jag upp ett cirkeldiagram (figur 16).

Hur många pianoelever är nöjda, är osäkra eller vill förbättra något i pianoundervisningen på kulturskolan.

- Pianoelever som är nöjda som det är.
- Pianoelever som inte vet.
- Pianoelever som har gett förslag på vad som kan förbättras,

Figur 16 Hur nöjda är pianoeleverna på kulturskolan med pianoundervisningen. Vilka är nöjda, vilka är osäkra och vilka vill se vissa förbättringar i antal och procent.

Nästan hälften (48 %) av alla pianoelever har gett förslag på vad de skulle vilja se för förändringar eller moment på pianolektionerna. Även om de nöjda och osäkra utgör en större grupp tillsammans, är det ändå de elever som har gett olika förslag som är den intressanta gruppen att fokusera på då mitt arbete bland annat går ut på att hitta verktyg för att motivera pianoeleverna. Eftersom det är många olika svar har jag delat in svaren i tre olika kategorier. De tre kategorierna är svar som berör läraren, lektionstiden och lektionsinnehållet.

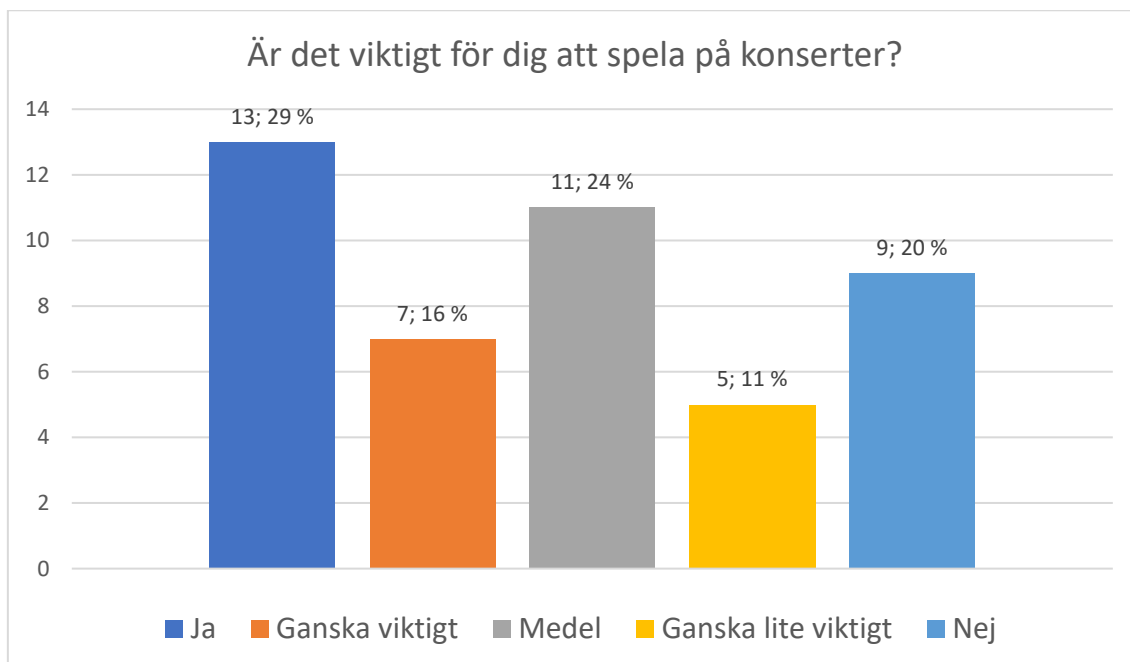
5 elever tycker att läraren har stor påverkan på hur roliga lektionerna blir. På frågan ”Vad kan göra pianolektionerna roligare?” har dessa elever svarat: ”Min pianolärare.”, ”Om läraren är rolig, är pianolektionerna roliga.”, ”En glad lärare.”, ”När jag hänger med. Det blir mindre roligt när jag inte hänger med.” och ”Att läraren fokuserar på de som ligger på lägre nivåer och de som har svårigheter blir inkluderade och får extra lektioner.”. 3 elever har svarat att de vill ha längre lektionstid och 13 elever har gett förslag på vad som kan göra pianolektionernas innehåll roligare. Av de som har gett förslag på lektionsinnehåll handlar det mycket om vilka låtar man vill spela. Dessa förslag är kortare låtar, roliga låtar, självvalda låtar, nya låtar, snabbare låtar, utmanande låtar och kända låtar. Utöver låtval kan vi i denna kategori också se förslag på mer teori, filmvisning, mer

pianospel, en kompis på lektionerna, enskild hjälp på lektionerna och att spela tillsammans.

5.11 Hur viktigt är det för eleverna att spela på konserter?

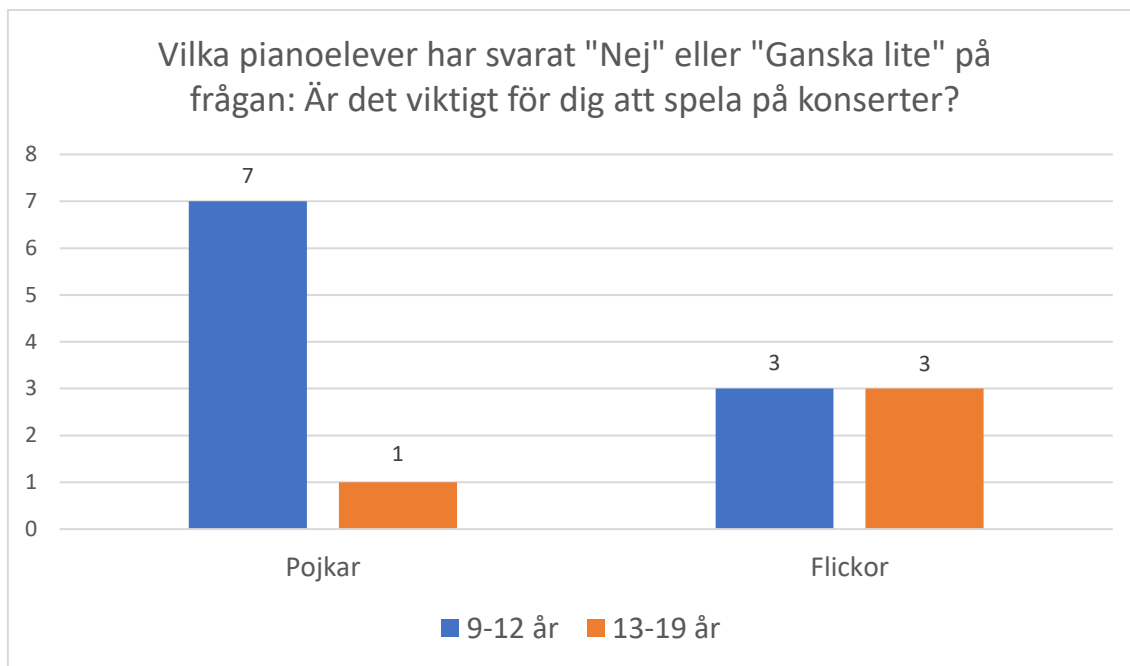
Att spela på konserter är en viktig del att lära sig om man aspirerar på att bli pianist.

Figur 17 visar hur resultatet såg ut när jag ställde frågan: ”Är det viktigt för dig att spela på konserter?”.

Figur 17 Hur viktigt är det för pianoeleverna på kulturskolan att spela på konserter? Antal och procent. 45 svar men 44 elever, då en elev har angett 2 olika svar.

13 elever tycker att det är viktigt att spela på konserter, 7 elever tycker att det är ganska viktigt, 11 elever tycker att det är medelviktigt, 5 elever tycker att det är ganska lite viktigt och 9 elever tycker inte att det är viktigt alls. Gruppen med pianoelever som har svarat att det är ”Ganska lite viktigt” och ”Nej” på frågan är antagligen de elever som är lite mer motvilliga till att spela på konsert. Det kan därför vara intressant att se vilka dessa grupper utgörs av, vad gäller ålder och kön (se figur 18).

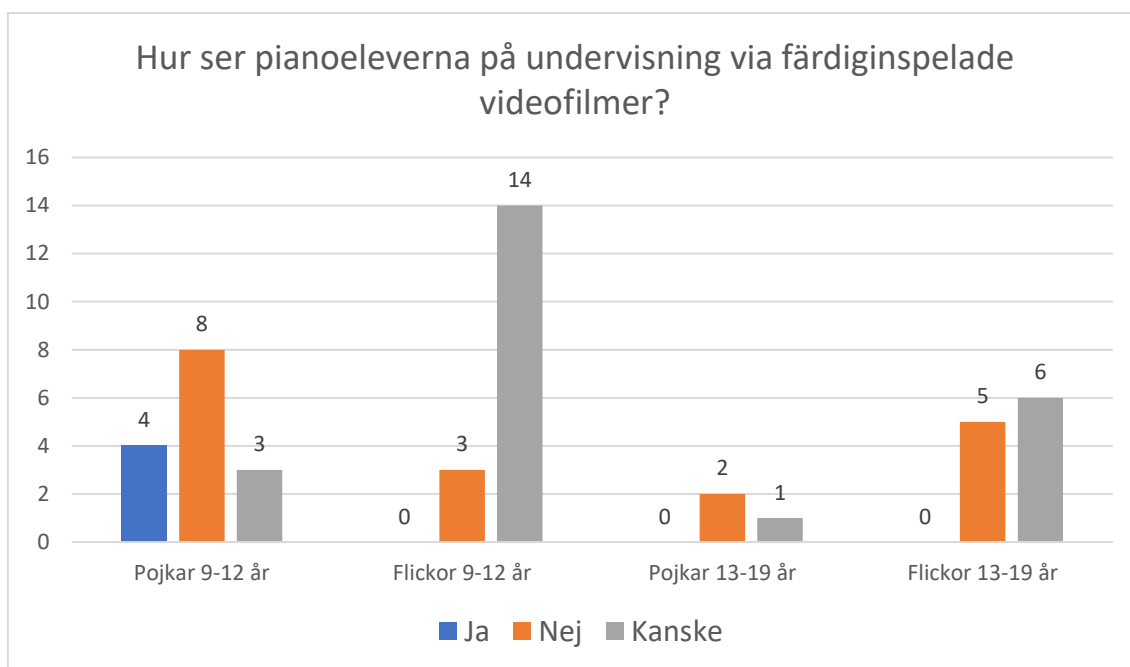

Figur 18 Ålders- och könsfördelning för de elever som svarat ”Nej” eller ”Ganska lite” på frågan om de tycker att det är viktigt att spela på konsert. Det sammanlagda antalet elever i dessa två kategorier är alltså 14.

Pojkar i 9-12 års ålder är den grupp pianoelever som helst vill slippa spela på konsert, efter denna grupp kommer flickor i 9-12 års ålder och 13-19 års ålder på delad andra och tredje plats och slutligen gruppen pojkar i 13-19 års ålder på fjärde plats. Intressant att notera är att pojkarna tycks vara mer motvilliga till att spela på konsert trots att de är en mindre grupp till antal än flickorna.

5.12 Alternativ undervisning

Idag med den moderna teknik som finns tillgänglig är det möjligt att hitta nya vägar till pianoundervisning då eleven inte alltid behöver vara på plats fysiskt för att undervisas. För att ta reda på hur dagens pianoelever på kulturskolan ser på detta ställde jag frågan: ”Skulle du kunna tänka dig att ha pianoundervisning via färdig-inspelade videos ibland?”. Resultatet finns i figur 19. Jag har valt att dela upp diagrammen i pojkar och flickor respektive ålder.

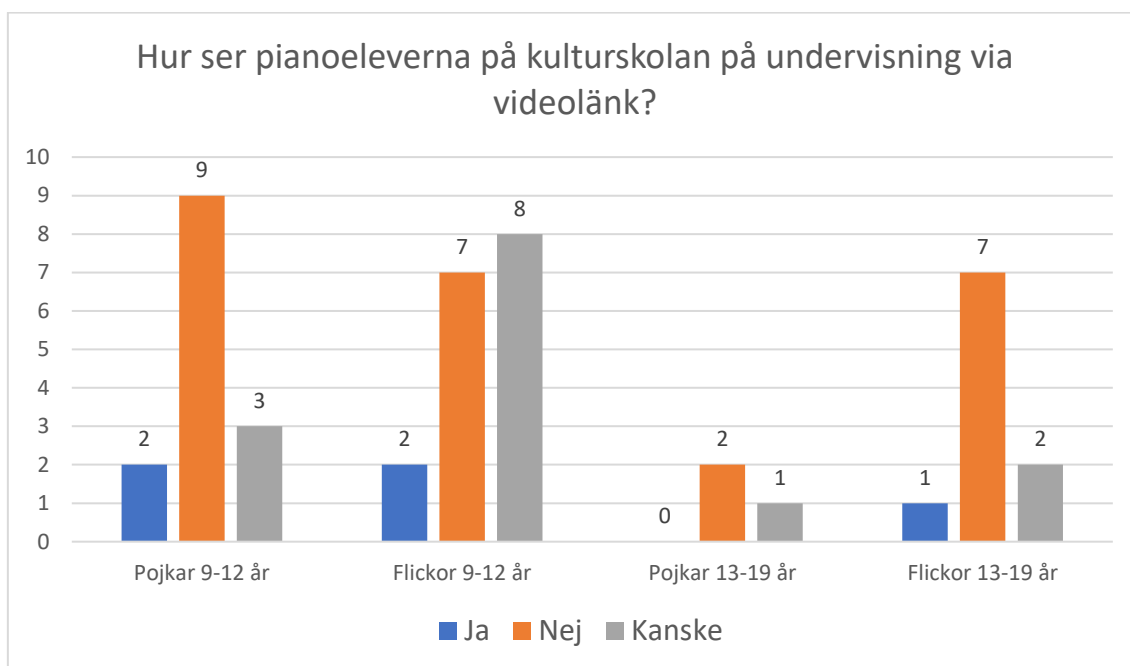

Figur 19 Redovisning av hur pojkar och flickor i mellanstadium och högstadium/gymnasium ser på att få undervisning via färdiginspelade videofilmer. 18 svar från pojkarna och 28 svar från flickorna. En flicka och en pojke har avgett två olika svar vilket innebär att svaren är 46.

Pojkar i 9-12 års ålder är mer negativa än flickor till att ha pianolektioner via färdiginspelade videofilmer. 14 flickor i 9-12 års ålder kan kanske tänka sig att ha pianolektioner via färdiginspelade filmer medan 7 pojkar i denna åldern har svarat "Ja" eller "Kanske". Trots att flickorna verkar mer öppna än pojkarna för denna typ av undervisning är det bara bland pojkarna i 9-12 års ålder som vi har fått in positiva svar på frågan. 3 pojkar i 9-12 års ålder har alltså svarat "Ja" på frågan. Pojkar och flickor på högstadium/gymnasium har avgett ganska likartade svar, ingen har dock svarat "Ja" på frågan, utan det är samma tendens att pojkarna är mer negativa medan flickorna är mer öppna. Sammanlagt har alltså 28 elever svarat att de kanske kan tänka sig att ha pianolektioner via förinspelade videofilmer och 18 elever har svarat att de inte kan tänka sig detta.

Idag kan man inte bara undervisa via färdiginspelade videos som läraren lägger upp på en gemensam hemsida, utan även direkt via en videolänk från en dator, surfplatta eller mobil till en annan. För att ta reda på hur dagens unga pianister på kulturskolan ser på att undervisas via videolänk ställde jag frågan: "Skulle du kunna tänka dig att ha pianoundervisning via "skype" eller något annat liknande konferensprogram hemifrån på

din dator?”. Resultatet finns i figur 20. Jag har valt att dela upp diagrammen i pojkar och flickor respektive ålder precis som i figur 19.

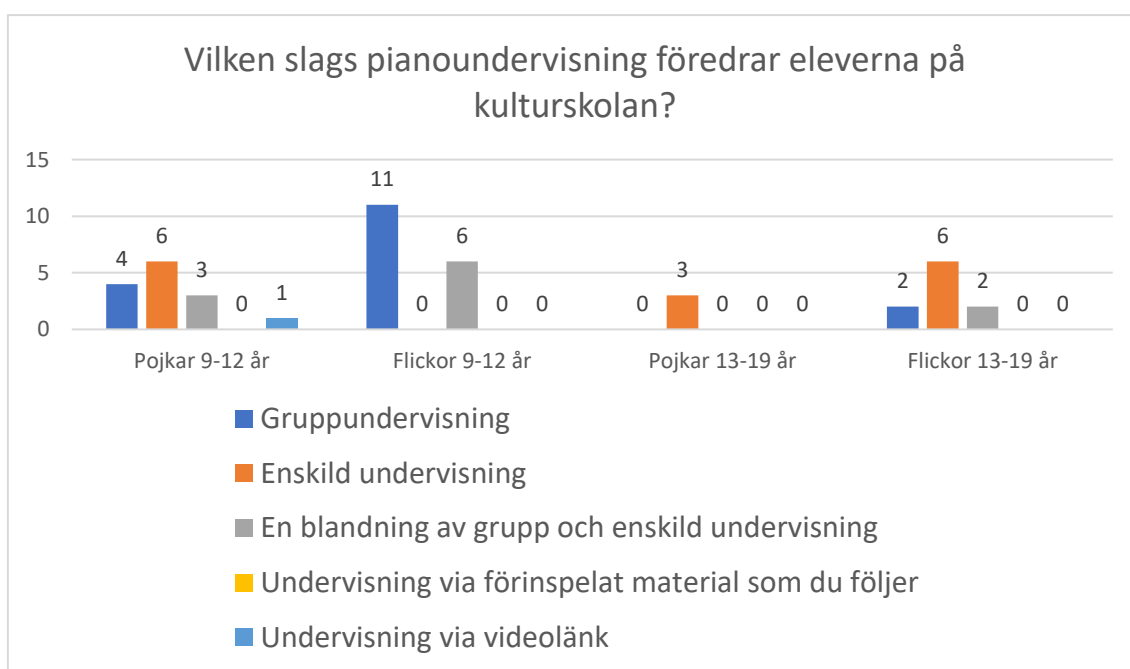

Figur 20 Redovisning av hur pojkar och flickor i mellanstadium och högstadium/gymnasium ser på att få undervisning via videolänk. 27 flickor och 17 pojkar har svarat på frågan vilket innebär alla som deltagit i undersökningen.

Figur 20 visar att pojkar i 9-12 års ålder är till största delen negativa till att testa undervisning via videolänk. 3 har svarat ”Kanske” och 2 har svarat ”Ja”. Flickorna i 9-12 års ålder är dock mer positiva. 8 har svarat ”Kanske” och 2 har svarat ”Ja”. Det är dock fler som har svarat ”Nej” bland flickorna i 9-12 års ålder på denna fråga än frågan i figur 19 om att ha lektioner via förinspelade videofilmer. Flickor i 13-19 års ålder är mer negativa än positiva och pojkar i 13-19 års ålder har avgett två svar på ”Nej” och ett på ”Kanske”. Både pojkar och flickor i 13-19 års ålder är alltså negativa till att testa pianoundervisning via videolänk.

5.13 Vilken typ av pianoundervisning föredrar eleverna?

Här undersöker jag vilken typ av pianoundervisning eleverna själva föredrar. Jag har tagit med alternativen gruppundervisning, enskild undervisning, en blandning av enskild och gruppundervisning, undervisning via färdiginspelat material och undervisning via videolänk direkt till eleven. Figur 21 visar hur resultatet ser ut då jag ställde frågan: ”Vilken typ av pianoundervisning föredrar du?”.

Figur 21 Redovisning av vilken pianoundervisning pojkar och flickor i mellanstadium och högstadium/gymnasium helst vill se. Alla 44 elever har angett var sitt svar på frågan.

Pojkar i 9-12 års ålder har alltså svarat att de föredrar: 1. Enskild undervisning, 2. Gruppundervisning, 3. En blandning av grupp och enskild undervisning, 4. Undervisning via videolänk och 5. Undervisning via förinspelat material som du följer. Flickorna i 9-12 års ålder har svarat att de föredrar: 1. Gruppundervisning, 2. En blandning av grupp och enskild undervisning, 3-5. Enskild undervisning, undervisning via videolänk och undervisning via förinspelat material som du följer. Pojkarna i denna åldersgrupp föredrar alltså i första hand enskild undervisning och skiljer sig från flickorna som föredrar gruppundervisning. Som andrahandsval har pojkarna gruppundervisning och flickorna en blandning av grupp och enskild undervisning. Pojkarna har en blandning

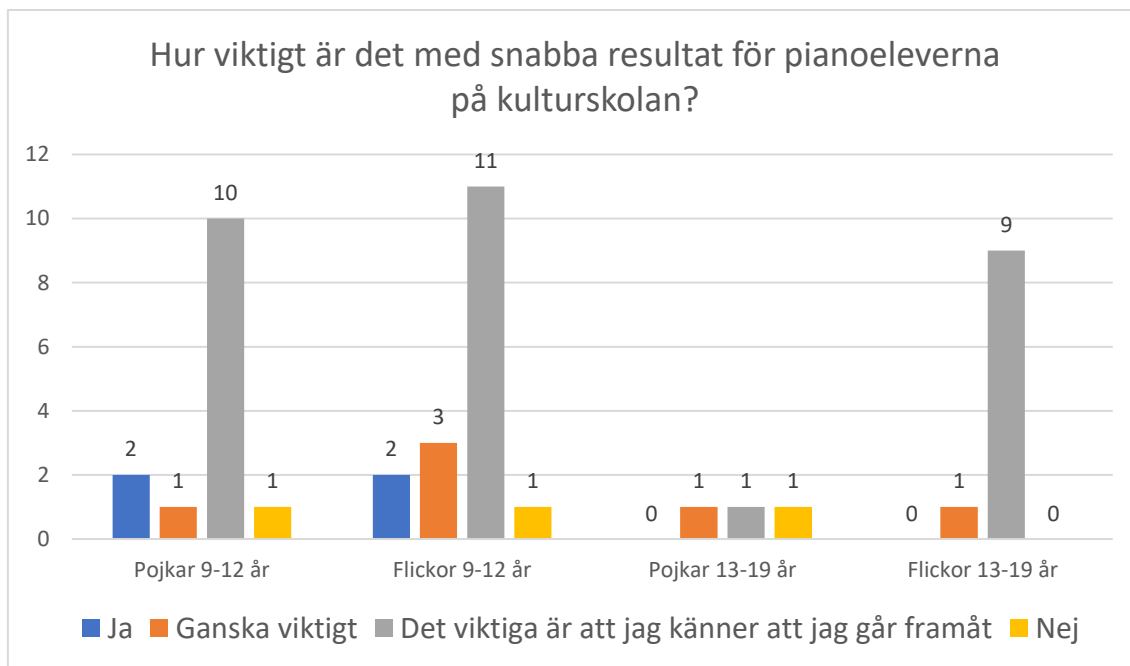
av grupp och enskild undervisning på tredje plats och undervisning via videolänk som fjärde alternativ medan flickorna inte har några svarande på plats 3-5, då alla dessa alternativ har delad sista plats. Det som är uppseendeväckande är att ingen av flickorna i denna åldersgrupp föredrar enskild undervisning medan de flesta pojkarna har det som första alternativ. Det bör dock påpekas att pojkarna som har svarat att de föredrar gruppundervisning eller en blandning av grupp och enskild undervisning tillsammans utgör en större grupp än de pojkar i denna åldersgrupp som svarat att de föredrar enskild undervisning.

Pojkar i 13-19 års ålder föredrar enskild undervisning och flickor har också enskild undervisning på första plats. Flickor har också angett gruppundervisning och en blandning av grupp och enskild undervisning på delad 2-3 plats.

Om vi slår ihop alla elever blir resultatet följande: 1. Gruppundervisning (17 elever), 2. Enskild undervisning (15 elever), 3. En blandning av grupp och enskild undervisning (11 elever), 4. Undervisning via videolänk (1 elev), 5. Undervisning via förinspelat material som du följer (0 elever). Av de elever som svarat i denna undersökning är alltså gruppundervisning mest populärt.

5.14 Hur viktigt är det med snabba resultat för pianoeleverna?

Många pianoelever som slutar motiverar det med att de tycker att det går för långsamt framåt. Detta fick jag berättat från min handledare när jag gjorde praktik på kulturskolan. Eleverna tycker att de lär sig för lite och ledsnar och slutar. Figur 22 visar resultatet då jag ställde frågan: ”Är det viktigt för dig med snabba resultat när du övar? Vill du att det ska låta bra på en gång?”.

Figur 22 Redovisning av hur viktigt det är för pojkar och flickor i mellanstadium och högstadium/gymnasium med snabba resultat. Samtliga elever i enkätundersökningen har svarat.

Pojkar i 9-12 års ålder har svarat: ”Det viktiga är att jag känner att jag går framåt när jag övar” som första alternativ med en klar majoritet på 10 elever. Två elever har svarat ”Ja” på frågan och en elev vardera har svarat ”Nej” och Ganska viktigt”.

Flickor i 9-12 års ålder har också svarat: ”Det viktiga är att jag känner att jag går framåt när jag övar” som första alternativ och en klar majoritet på 11 elever. En elev har svarat ”Nej”. Vi har också 3 elever på ”Ganska viktigt” och 2 elever på ”Ja”. Här har vi alltså 5 elever av gruppen som har svarat ”Ja” eller ”Ganska viktigt” på frågan och det verkar alltså som att flickorna i 9-12 års ålder tycker det är något viktigare med snabba resultat än pojkarna i denna åldersgrupp.

Pojkar i 13-19 års ålder har en elev vardera på ”Ganska viktigt”, ”Det viktiga är att jag känner att jag går framåt när jag övar” och ”Nej. Flickor i 13-19 års ålder har 9 elever på ”Det viktiga är att jag känner att jag går framåt när jag övar” och en elev på ”Ganska viktigt”. Svarsunderlaget i dessa grupper är ganska litet, men av de elever som svarat tycker flickorna i huvudsak det viktiga är att de känner att det går framåt. Varken pojkar eller flickor har svarat ”Ja” på att det är viktigt med snabba resultat. Pojkarna i denna åldersgrupp är annars svåra att bedöma utifrån det lilla svarsunderlaget.

Sammanfattningsvis kan vi säga att ca 77 % eller 34 av alla pianoelever som deltagit i min enkätundersökning har svarat ”Nej” eller ”Det viktiga är att jag känner att jag går framåt när jag övar” och 23 % eller 10 elever har svarat ”Ja” eller ”Ganska viktigt”. Här kan vi konstatera att de flesta eleverna inte tycker det är så viktigt med snabba resultat. 10 elever tycker dock att det är ganska viktigt eller viktigt med snabba resultat och utgör en förhållandevis stor grupp av pianoelever som vill se åtminstone ganska snabba resultat i sitt övande.

6. Resultatdiskussion

I detta kapitel kommer jag att jämföra och diskutera mina resultat från kapitel 5 med den litteratur som jag tog upp i kapitel fyra som handlar om tidigare forskning som hör till ämnet.

6.1 Populäraste musikstilarna och elevernas prioriteringar

Kulturskolans profil i Malmö är något mer åt populärmusikhållet om man jämför med till exempel Kulturskolan i Lund där man har en mer klassisk profil. Därför är det kanske inte så konstigt att popmusik är populärast enligt min undersökning. Popmusik finns också i alla ungdomars dagliga närvaro och filmmusik som är tvåa förekommer i olika filmer som de ser. Att dataspelsmusik kommer så högt som på tredje plats kan bero delvis på att min handledare som sände ut enkäten har ett speciellt intresse för denna genre. Ryan & Bowden (2013) kap 3.2 har i sin webbenkät till 583 lärare fått ett svar där populär/jazzmusik är populärast, sedan romantisk musik, sedan klassisk musik, sedan 1900-talsmusik och sist barockmusik. Här är dock urvalet av kategorier ett annat än i min undersökning. Mellanstadieeleverna har alltså popmusik som etta i min undersökning, följt av filmmusik och dataspelsmusik, men har rock på fjärde plats framför klassisk musik på femte. Högstadie-/gymnasieelever har popmusik på första plats följt av klassisk musik, filmmusik och jazz på de fyra första platserna. Frostenson (2003) har pop/rock på första plats följt av hip-hop/rap, soul/funk och techno på de fyra första platserna på mellanstadiet och pop/rock först följt av hårdrock/metall, hip-hop/rap och soul/funk

respektive techno på de fem första platserna på högstadiet/gymnasiet. Klassisk musik kommer först på 5:e respektive 6:e plats på mellanstadiet och högstadiet/gymnasiet i hennes undersökning. Denna undersökning innehåller alltså inte heller samma kategorier som min egen men pop är även här populärast medan klassisk musik hamnar utanför topp 4 till skillnad från min undersökning där klassisk musik kommer på fjärde plats av alla elever. Pojkar föredrar dataspelsmusik, popmusik, filmmusik och rock medan flickor föredrar popmusik, filmmusik, klassisk musik och boogie-wogie enligt min undersökning. Sammanfattningsvis skulle jag säga att en pianolärare bör använda sig av popmusik, filmmusik, dataspelsmusik, klassisk musik och jazz/rock-musik i den dagliga undervisningen, då har man täckt in de viktigaste genrerna och de som eleverna själva också helst tycks vilja spela. Naturligtvis är det viktigt att även låta eleverna spela annan repertoar ibland. Läraren påverkar ofta eleverna till stor del i vad de vill spela. Bland pojkarna är intresset för klassisk musik mycket lägre än bland flickorna medan intresset för dataspelsmusik är betydligt högre. Det finns också en tendens att intresset ökar för klassisk musik med ökad ålder vilket dock skiljer sig gentemot Frostensons enkätundersökning. Intresset för dataspelsmusik minskar istället. Det är viktigt att låta barnen få spela olika genrer, även om jag som är utbildad klassisk pianist gärna skulle se att det fanns ett större intresse för att spela klassisk musik då mycket av grundfundamenten i pianoteknik finns här.

Elevernas prioriteringar på sin fritid kan jämföras med undersökningen Ungar & Medier (2010) där spela ett instrument kommer på tolfte plats då föräldrar beskriver sina barns intressen och barn/unga berättar vad de mest ägnar sin fritid åt. 14 % har angett att de har att spela ett instrument som ett av deras fem vanligaste fritidsintressen. Barn (9-12 år) har fått 16 % och unga (13-16 år) 12 % medan pojkar har fått 16 % och flickor 12 %. Då detta inte är en undersökning på specifikt kulturskoleelever förvånar det mig att instrumentalspel ändå kommer så pass högt upp som 14 % då min enkätundersökning visar att pianoeleverna på Kulturskolan i Malmö har placerat pianospel på näst sista plats av 7 möjliga (figur 2) trots att de själva aktivt har valt att spela piano inom kulturskolan. SCB (2007) visar också att 27 % av flickorna i 7-15 års ålder spelar ett instrument och 24 % av pojkarna, medan 18 % av flickorna och 12 % av pojkarna i samma ålder deltar i musikskolan. 60 % av alla elever i samma ålder ägnar sig åt någon idrott i en klubb minst en gång i veckan som jämförelse. Eftersom cirka 15 % av alla barn i åldersgruppen 7-15 år deltar inom musikskolan och siffran för hur många som spelar piano av dessa förstås

är betydligt mindre kan vi konstatera att mycket skulle behöva göras för att öka elevernas intresse för pianospel inom musik-/kulturskolan. Detta avspeglar sig förstås i hur mycket eleverna övar också, vilket jag kommer till längre fram. Vad beror det på att intresset är så lågt? Det finns förstås flera orsaker. En kan vara att kulturskolan är väldigt kravlös och inte har några klart definierade mål. (Kulturskolerådet, 2019). Eleverna har läxor som första prioritet men pianospel först på sjätteplats. Läraren har förstås också ett ansvar i att intresset är så lågt och bör vara intresserad av att hela tiden utveckla sin pedagogik och ta till sig av både gamla och nya metoder. Ett sätt för att uppmuntra barnen att öva mer och hitta sin inre drivkraft kan vara att tala om för föräldrarna att det är viktigt att man inom familjen bygger upp rutiner där alla ägnar sig åt mentala aktiviteter när barnen övar. Pike (2014) menar att detta är viktigt för att inte eleverna ska störas av andra aktiviteter eller känna sig alltför ensamma i sin övning. Uppmuntran, beröm, tävling eller belöningar kan vara viktigt till en början för att uppmuntra eleverna till att öva vilket McAllister talar om i sina studier. Det är dock viktigt att eleverna hittar sin inre drivkraft och så småningom utvecklar en passion för musiken om intresset för att vilja fortsätta spela ska kvarstå. Själv tycker jag att det vore bra om det blev obligatoriskt i grundskolan att spela ett musikinstrument så att eleverna upplevde att musicerandet har samma status som att lära sig franska eller studera fysik.

6.2 Övning och nervositet inför lektioner och konserter

Ryska pianoelever i 12-års ålder förväntas öva 5-6 timmar om de vill nå framgång och bli en professionell pianist enligt Wan (2017). Nu gäller detta speciellt begåvade elever som redan tidigt väljs ut runtom i hela Ryssland för att bli fullfjädrade konsertpianister och studerar på deras så kallade "Specialist Music Schools". Kraven är dock inte mycket lägre på de så kallade "Children's Music Schools" där eleverna studerar mellan 7-14 års ålder och kan jämföras med "Specialist Music Schools" i väst. (Wan, 2017). De flesta pianoelever på Kulturskolan i Malmö övar 10-20 min eller 5-10 min per dag, på tredje plats kommer 0-5 min och sedan 20-40 min. En elev vardera övar 2-4 tim och 4 tim eller mer per dag enligt min undersökning (figur 3). Detta är i mitt tycke alldeles för lite. Nu är det kanske inte att förvänta sig att svenska barn och ungdomar ska öva lika mycket som ryska, då det är en helt annan kultur och målet med deras specialanpassade musikutbildning är att producera fullfjädrade konsertpianister medan kulturskolan i

Sverige har som mål att erbjuda barn och unga en pedagogik som utgår från barnets egna erfarenheter och intressen (SOU 2016:69, s. 12). Jag menar inte att det borde se ut som i Ryssland i Sverige, men det borde ändå uppmuntras att öva mer och göras klart för eleverna från tidig ålder vad som gäller om de verkligen vill satsa på att bli pianist. Min handledare på kulturskolan menade att ungefär 90 % slutar inom några år vilket kan jämföras med Cremaschi et al. (2015, februari) som menar att 67 % slutat inom 3 år och 80 % slutat före 15 års ålder och då är det uppenbart att eleverna saknar inre drivkraft och motivation och att något borde ändras. Ofta har barnen en mängd aktiviteter som tävlar om deras tid och pianospelet befinner sig ofta ganska långt ned i prioritetsordningen vilket vi kunnat se tidigare i min studie. Egentligen finns precis samma förutsättningar för barnen att bli duktiga pianister i Sverige som det finns i Ryssland och för att detta ska ske måste man nog göra klart för barn och föräldrar vilken insats som krävs om de vill satsa hårt. Jag menar dock inte att alla barn måste vilja bli pianister som är pianoelever på kulturskolan, men det skulle vara bra för både Sverige och pianolärare om man kunde få eleverna att öva mer och samtidigt väcka deras egen kärlek till musiken. Musikalisk utveckling är en orsak till att många pianoelever inom kulturskolan slutar spela piano (Costa-Giomi et al., 2005). Om eleverna uppmuntras att öva mer kommer också den musikaliska utvecklingen att gå snabbare.

McAllister (2010) menar att pressen att vara förberedd inför en kommande lektion eller konsert kan vara exempel på när eleven motiveras att öva. Ryan & Bowden (2013) har i sin undersökning också fått fram att det kan vara motivationshöjande för pianoelever att spela inför publik (kap 3). Pianolärarna i denna enkätundersökning påpekar också att det är viktigt för eleverna att få sin talang bekräftad och att få spela inför vänner och familj. Frostenson (2003) menar dock att många elever inte alls är intresserade av att delta på konserter. Hennes undersökning visar att de flesta eleverna vill spela två eller fler konserter per år, samtidigt som det finns ett stort antal elever som inte vill spela på någon konsert alls. Eleverna tycks inte känna någon större prestationsångest på pianolektionerna enligt min undersökning även om två elever har svarat ”Ja” och en har svarat ”Ganska mycket” (se figur 4). Vad gäller att spela på konsert så finns det dock en större oro (se figur 5). Här har mer än hälften svarat ”Ja”, ”Ganska mycket” eller ”Medel” på frågan om de känner prestationsångest inför konserter. Pojkarna känner till större andel en viss anspänning medan flickorna till större andel känner en stark nervositet. Fler pojkar än flickor har dock svarat att de inte känner någon prestationsångest alls. För att

avdramatisera konsertsituationen måste eleverna få chans att spela upp för varandra och även tillåtas spela fel. Det är också viktigt att låta eleverna få testa på konsertinstrumentet innan konsert och anordna en uppspelning så att eleverna får känna på hur det känns att spela upp för andra. I möjligaste mån bör man försöka efterlikna konsertsituationen så mycket som möjligt så att eleverna inte upplever plötslig panik eller ångestkänsla i konsertögonblicket. Precis som med det övriga övandet måste eleverna också få chansen att öva på att spela upp (Se Jørgensen, 2011). På kulturskolan är det också viktigt att låta eleverna själva bestämma om de vill spela på konsert eller inte. Om elever vill spela på konsert är det dock viktigt att som lärare se till så att eleven verkligen är redo för att spela upp. Om så inte är fallet måste läraren göra klart för eleven att han eller hon måste öva lite till. Om man låter elever som inte är redo för konsert att spela upp och de ”misslyckas” med pianostycket så kan det bygga upp hämningar hos eleven och en motvilja till att spela i framtiden.

6.3 Ambitioner och övningsstrategier

Statistik visar att ca 67 % av pianoeleverna har slutat spela inom 3 år och att 80 % har slutat innan de fyllt 15 år enligt (Cremaschi et al., 2015, februari). Detta kan jämföras med att 8 elever har svarat ”Ja” på frågan om de vill satsa vidare på pianospel efter högstadiet och gymnasiet vilket utgör 18 % av eleverna som svarat på enkäten (figur 8). 4 pojkar och 4 flickor. Pojkarna som svarat ”Ja” är procentuellt sett yngre. Det är 4 elever från 12 år och uppåt som har svarat att de vill satsa vidare på pianospel och 4 elever under 12 år som svarat att de vill satsa vidare på pianospel (tabell 5). Detta tycker jag är ganska högt med tanke på att de två elever som övar mest av dessa 8 elever övar 20-40 min (tabell 6) och att 80 % av eleverna tycks sluta innan de fyllt 15 år. De som har svarat ”Nej” är 15 elever och utgör ändå betydligt fler än de som har svarat ”Ja”, så många elever har redan bestämt sig för att inte satsa vidare på pianospel efter högstadiet och gymnasiet. De flesta pianoeleverna på Kulturskolan i Malmö spelar upp till 13 års ålder och slutar sedan vilket officiell statistik på åldersfördelning av pianoelever visar på (se sid 29). Naturligtvis kan det bero på att eleverna då börjar högstadiet och får mer läxor än tidigare och därför inte har lika mycket tid att öva piano längre. Costa-Giomi et al. (2005) menar att många elever slutar på grund av att läraren inte är tillräckligt uppmuntrande eller att läraren upplevs vara för sträng. Det är också viktigt att tidigt fånga elevernas intresse

eftersom de flesta eleverna slutar efter ett eller två år enligt Costa-Giomi et al. De elever som slutar tycks också vara i mer behov av beröm och uppmuntran än de elever som väljer att fortsätta (Costa-Giomi et al., 2005). McAllister (2010) pratar om att eleverna behöver lärandemål i motsats till yttre motivation såsom belöningar, betyg eller andra piskor och morötter. Pink (2009) är inne på samma spår men beskriver det som inlärningsmål i motsats till prestationsmål och menar att den inre drivkraften är det viktiga för att uppnå ”flow” som är ett tillstånd då man uppnår sin fulla potential och befinner sig på toppen av sin förmåga. Det är tydligt att det är flera faktorer som gör att många elever slutar att spela efter några få år. Pianolärare idag måste dock göra allt för att försöka locka fram elevernas inre drivkraft både genom äldre metoder såsom att låta eleven upptäcka på egen hand, vara en trygg person för eleven och uppmuntra eleven till att mer och mer bli sin egen lärare och nyare metoder såsom att använda digitala hjälpmedel i undervisningen. Chmurszynska (2012) menar att det måste finnas en emotionell atmosfär på lektionerna så att eleven känner sig trygg och själv kan uttrycka sina tankar. Musikaliskt fokus måste också gå hand i hand med tekniskt. Målet är att utveckla sin kognitiva självständighet för att så småningom bli sin egen lärare precis som Neuhaus (1958) föreslår.

Det är alltså uppenbart att lärare behöver hitta vägar och metoder för att få eleverna att värdesätta pianospelet högre och kunna motivera eleverna att vilja fortsätta och satsa på att bli pianister. Det är dock inget fel i att se pianospelet som en hobby och ha det som ett fritidsintresse. Det viktiga för oss pianolärare är att eleverna ska vilja fortsätta spela i framtiden, att man har väckt ett intresse hos eleven, vare sig de kommer att bli framtida musiker eller ha det som en hobby.

Det är oroväckande många elever som inte har någon idé om hur de ska sköta sin dagliga övning på kulturskolan. De elever som jag ändå har bedömt som att de har en plan har också endast de allra mest grundläggande funderingarna kring frågan. 35 elever har ingen plan när de övar och 9 elever har någon slags plan (se figur 9). Hur ska eleverna kunna gå framåt och känna motivation om de inte vet hur de ska sköta sin dagliga övning? Eleverna måste tidigt få lära sig att det är viktigt att öva långsamt, en hand i taget, olika memoreringsstrategier såsom att öva små avsnitt åt gången innan man sätter ihop, hur man delar in ett stycke och övar svåra avsnitt var för sig och så vidare. Jämför med Raducanu (2018) och McAllister (2010) kapitel 3.3.8 och deras tankar i ämnet. Jørgensen

(2011) ger också förslag på hur man kan förbereda sig speciellt inför konsert. Det verkar alltså som att brist på övningsmetoder är en bidragande orsak till att eleverna övar så lite på kulturskolan. De flesta eleverna vet helt enkelt inte hur de ska öva.

6.4 Utantillspel och notspel

Att spela utantill ibland eller kunna läsa noter är något som ingår i varje seriös pianists vardag. Här kan vi konstatera att eleverna tidigt måste förstå vikten av att öva både att spela utantill och med noter. Figur 10 och 11 visar att 34 elever brukar spela utantill och/eller efter noter. 10 elever brukar inte spela utantill och/eller efter noter vilket i mitt tycke är alldeles för många. Detta problem hör ihop med att de flesta eleverna inte har någon plan när de övar och läraren bör därför tidigt i pianoundervisningen göra klart för hur eleverna ska gå till väga när de övar detta. Notläsning är viktigt, inte minst för att eleverna ska bli självgående. Ofta har eleverna lättare för det ena eller andra av dessa och det är viktigt att de övar både utantillspel och notläsning i sin dagliga övning. En förklaring till att flera elever inte kan läsa noter kan dock vara att de är nybörjare. Eleverna måste dock tidigt lära sig metoder för att kunna öva både utantillspel och notläsning så att de får en känsla av kompetens (Deci & Ryan, 2000), kognitiv självständighet (Varro, 1929), ett självreglerat lärande (Zimmerman, 2000, s. 14) och kan tillgodogöra sig optimalt utmanande uppgifter (Deci & Ryan, 1985) precis som det finns beskrivet i kapitel 3.3. För ytterligare förslag på övningsstrategier och hur man kan motivera elever se kapitel 3.3.8.

6.5 Intresserade pianoelever

Enkätundersökningen Eleverna och kulturskolan (2016) har 96 % som är nöjda med verksamheten utifrån en fyrgradig skala där de två mest positiva alternativen slagits ihop och de två mest negativa slagits ihop. I denna undersökning har både föräldrar och elever svarat, vilket skiljer sig från min undersökning utöver färre kategorier. 33 av 49 (67 %) pianoelever på Kulturskolan i Malmö tycker att det är roligt att spela piano enligt min undersökning och 46 av 49 (94 %) elever om man slår ihop ”JA” med ”Ganska roligt”. Figur 12 och figur 13 visar dock att pojkar i högre grad tycker det är roligt än flickor. Undersökningarna visar dock ungefär liknande resultat. Eventuellt skulle man kunna anta

att kulturskoleeleverna i allmänhet är något mer nöjda än pianoeleverna i min undersökning med undervisningen även om den jämförelsen naturligtvis är tveksam att göra utifrån skillnader i undersökningar och svarsunderlag. De pianoelever som har svarat "Ganska roligt" eller "Medel" är antagligen de elever som riskerar att sluta om det tar emot och här gäller det att som lärare försöka upptäcka elever som inte är nöjda och försöka förändra saker i sin undervisning så att de hittar motivation och glädje till att spela. Som pianolärare ska man dock vara medveten om att man aldrig kan undvika helt att pianoelever hoppar av och slutar spela. Pianoläraren ska vara uppmuntrande och inspirerande men alltid låta eleverna själva bestämma om de vill spela eller inte. Det är också viktigt att läraren inte projicerar sina förväntningar på eleven genom pessimism eller att vara överrealistisk så att dessa förväntningar tjänar som självuppfyllande profetior hos eleven. Elevens frihet och subjektivitet måste få gälla i beslutsfattande situationer (Rosenthal & Jacobsen, 1968). Alla barn och unga kanske inte finner att pianospel är vad de vill syssla med och då ska man inte ta det personligt som lärare om de säger att de vill sluta. Kanske väcks intresset om några år igen eller så är de inte nöjda med något i undervisningen. Kanske trivs eleven bättre med en annan typ av lärare. Oavsett så får man acceptera. Målet som pianolärare måste vara att så få elever som möjligt vill sluta och att man som pianolärare lyckas mana fram deras motivation och spelglädje.

6.6 Digitala prylar

Prodan (2013) menar att piano i framtiden kommer att läras ut med hjälp av den ständigt förbättrade teknologin parallellt med traditionell pianoundervisning. Frostenson (2003) visar också att datorintresset inte är så stort bland kulturskolans elever men något större hos pojkarna vilket också stöds i min undersökning som visar fler positiva pojkar. Samtidigt är också pojkarna mer negativa än flickorna procentuellt sett till digitala prylar. Sammantaget är eleverna försiktigt positiva till digitala prylar i pianoundervisningen (se figur 14). De flesta elever tycker dock inte att det har vare sig positiv eller negativ inverkan på pianolektionerna. Jag skulle säga att alla pianolärare idag måste sträva efter att ligga i framkant för hur man kan använda de digitala prylarna i dagens pianoundervisning. Detta är definitivt verktyg som kan användas till att motivera eller användas i den dagliga pianoundervisningen. Förinspelade komp till vissa låtar i något

musikprogram ger musiken rikare textur och mer komplicerade harmonier, vilket ökar den musikaliska upplevelsen för elever på grundläggande nivå (McAllister, 2010). Det finns appar som är utvecklade för att träna gehör, teori och även pianospel. Det mesta finns idag och det är endast lärarens fantasi som sätter gränsen för vad som kan inkluderas i undervisningen. I pianogrupp kan det vara ett bra sätt att låta eleverna följa notbilden via en projektor. Mobilen kan också användas till att spela in pianostycken så att eleverna vet vad de ska öva på och så vidare.

6.7 Lektionsinnehåll och konserter

Många elever har gett förslag på vad de vill se för förbättringar vad gäller lektionsinnehåll och vad som kan göra lektionerna roligare och detta tyder på att det finns saker som skulle kunna förbättras och ge pianoeleverna mer motivation på lektionerna. Bland de som vill se någon förbättring av pianoundervisningen (se figur 16) är lektionsinnehåll det vanligaste svaret före läraren och lektionstiden. Det absolut vanligaste svaret är att de vill se ett annat låtmaterial på lektionerna. Naturligtvis ska eleverna få påverka lektionsinnehållet och bestämma låtar ibland, men läraren måste också få bestämma lektionsmaterial ibland då han/hon ser att det är något som eleven eller eleverna bör träna på specifikt. Frostenson (2003) kan jämföras med mina resultat, här har informanterna svarat att det är viktigt med bra stämning på lektionerna, att lektionerna är roliga, att de blir bättre på sitt instrument, att de får spela musik som de gillar och att de får bestämma vad de ska göra på lektionerna. Eleverna tycker också att det bästa med musikundervisningen enligt samma undersökning är läraren, att det är kul och att de får lära sig spela. Många elever är även nöjda med undervisningen på Kulturskolan i Malmö. Jag kan dock ändå utläsa att vissa elever skulle vilja se förbättringar utifrån svaren i min enkätundersökning och det skulle kunna röra sig om att de upplever att det går för långsamt framåt, de behöver mer utmaningar, eller kanske att de vill tävla mer (jämför 3.3.6). Oavsett måste läraren vara lyhörd och öppen för att förändra saker som inte verkar fungera optimalt.

Naturligtvis kanske en del elever bara inte vill eller är intresserade av att spela på konsert vilket Frostenson (2003) påpekar. Det är dock vanligt att många vill men inte vågar och då bör man som lärare ändå försöka hjälpa eleven fram så att han eller hon lyckas

övervinna sin rädsla. När det gäller att spela på konsert visar min enkät att det är viktigt för de flesta att få göra det (se figur 17). Pojkar i 9-12 års ålder är mest negativa till att spela på konsert (se figur 18) och här måste nog läraren uppmärksamma att dessa elever behöver jobba extra med scenvana och nervositet (jämför 6.2 om prestationsångest). Ett sätt att avdramatisera att spela på konsert är att ofta låta eleverna spela upp för varandra och avdramatisera felsepelningar eller om eleverna kommer av sig genom att ha en emotionell atmosfär på lektionerna (Chmurszynska, 2012). Att spela inför andra kan vara en stark drivkraft för vissa elever och en stor orsak till att de får motivation till att öva. Därför måste alla elever som vill ges chansen att få göra det.

6.8 Undervisning via filmer eller videolänk

Prodan (2017) berättar om fördelarna med ett ”flippat klassrum” där läraren använder digitala verktyg och ger eleverna möjlighet att nå kunskap och inspiration genom webbaserade genomgångar och videoinspelningar. Eleven kan sedan titta på filmen eller genomgången på sin dator eller mobil och sedan spela in en egen film där han eller hon spelar in pianoläxan och lägger upp den på samma plattform som pianoläraren har tillgång till. Undervisning genom färdiginspelade videofilmer var något som många elever var öppna för att testa men där få svarade att de verkligen var villiga att göra det. Detta är något som kan tjäna som ett komplement till reguljär klassundervisning om eleven inte har möjlighet att komma varje vecka. Om eleven har glömt vad den ska öva på till nästa lektion så tittar han eller hon på filmen och får vägledning. Vissa elever som är väldigt självgående kan också lära sig en hel del genom att bara titta på instruktionsfilmer, men då krävs det nog att de ändå har kommit en bit på vägen. Frostenson (2003) visar också i sin undersökning att intresset inte är så stort.

Fjärrundervisning är ett viktigt verktyg när eleven inte har möjlighet att träffa läraren så ofta. Vad gäller att ha fjärrundervisning via videolänk så var eleverna betydligt mer negativa och det är klart att eleverna på kulturskolan som är vana att kunna träffa läraren varje vecka och få undervisning, inte är villiga att ge upp detta. Prodan (2017) hävdar också att det fortfarande finns problem med anslutning, sämre ljud och fördröjning vilket gör det svårare för läraren att göra sig hörd. Det kan också kosta en del för eleven att sätta upp en tillfredsställande förbindelse till läraren och vara svårt med kameravinklar så att

läraren ser tillräckligt av eleven för att kunna bedöma om eleven begår några speltekniska felaktigheter. Tekniken går framåt och detta kommer nog bli allt vanligare i framtiden för att fånga upp elever på landsbygd som har långt till en pianolärare. Både filmer och fjärrundervisning kan bli viktiga verktyg i framtiden om man vill nå så många elever som möjligt. Noterbart är att flickor i allmänhet verkar vara mer öppna än pojkar för detta (se figur 19 och 20).

6.9 Undervisningsform och utveckling

Frostenson (2003) visar att de flesta eleverna föredrar enskild undervisning vilket alltså skiljer sig från min undersökning. Idag är gruppundervisning väldigt vanligt ute på kulturskolan och det är väl framför allt det pianolärare får vänja sig vid allt mer i framtiden. De flesta eleverna på Kulturskolan i Malmö vill se gruppundervisning. Enskild undervisning kommer på andra plats och en blandning av grupp och enskild undervisning på tredje (se figur 21). Naturligtvis speglar resultatet i min undersökning också vad eleverna som svarat för tillfället har för typ av undervisning. Jag som är uppvuxen med enskild pianoundervisning förespråkar detta men samtidigt så är det fler elever som får chansen att spela om man har gruppundervisning. Skolor vill spara pengar och ge så många elever chansen som möjligt att spela piano. Gruppundervisning har många fördelar som att eleverna får spela tillsammans och motiveras av varandra. Nackdelarna är förstas att det finns mindre tid på lektionerna för läraren att hjälpa varje enskild elev och att det kan vara svårt om eleverna övar olika mycket eller ligger på olika nivåer. I min studie kan man se att flickor gillar gruppundervisning mer än pojkar, medan pojkar föredrar enskild undervisning. Från och med högstadieåldern föredrar både pojkar och flickor enskild undervisning. Ofta är det vanligt att eleverna börjar med gruppundervisning och när de blir äldre och uppnår en högre nivå övergår till enskild undervisning för att de ska få mer tid med läraren.

Det är ganska många elever som vill se relativt snabba resultat i sitt pianospel och i dessa fall kanske läraren kan försöka möta dessa elever och inkludera ämnen som de är intresserade av i pianospellet såsom dataspel, digital teknik eller andra intressen som dessa elever har för att de ska känna att de har roligt även om inte resultaten alltid visar sig så fort (McAllister, 2010). Knappt 4 av 5 elever har svarat att det viktiga är att de känner at

de går framåt i sitt pianospel eller att det inte har någon betydelse om de uppnår snabba resultat, drygt 1 av 5 elever eller 10 av 44 elever tycker det är viktigt eller ganska viktigt med snabba resultat (se figur 22). Att förhållandevis många elever, det vill säga drygt var femte elev vill se relativt snabba resultat speglar dagens tidsanda som beskrivs av McAllister (2010) och innebär att barn idag inte vill arbeta hårt för någon längre tid och istället behöver konstant stimulering och underhållning. Hon menar att allt tyder på att denna trend kommer att fortsätta och att pianolärare måste vara beredda att förändra förväntningar på eleverna och anknyta till andra källor till nöje i elevernas liv. Det gäller som lärare att också försöka förklara för dessa elever som vill se snabba resultat att det tar tid att bli en duktig pianist och försöka få dem att hitta motivation i små framsteg och lägga repertoaren på rätt nivå så att inte eleverna blir frustrerade och tröttnar på att öva. Poängteras bör dock att huvuddelen av eleverna bara vill känna en viss utveckling för att inte tappa intresset. Slutmålet för alla pianolärare måste vara att väcka ett inre intresse hos eleven som lever vidare och frodas och driver eleven framåt på egen hand, med eller utan läraren.

7. Slutsatser och rekommendationer

Här kommer jag att redogöra för de slutsatser jag har dragit utifrån resultatet på min studie. Syftet med min undersökning var att undersöka hur pianoeleverna på kulturskolan värderar sitt pianospel, hur de vill att lektionsinnehållet ska se ut och hur en modern pianolärare ska gå till väga för att motivera och hjälpa dagens pianoelever. Här sammanfattar jag svaren på mina forskningsfrågor.

Hur värderar pianoeleverna på kulturskolan sitt pianospel?

Pianoeleverna värderar pianospel på 6:e plats av sju möjliga kategorier när de ska värdera vad de vill ägna sin fritid åt, alltså väldigt lågt. De flesta pianoeleverna övar i snitt 10-20 min per dag eller 5-10 min per dag vilket innebär att de övar väldigt lite i mina ögon. 8 elever vill satsa vidare på pianospellet efter högstadiet och gymnasiet medan 16 elever, alltså dubbelt så många inte planerar att satsa vidare och 22 elever inte har bestämt sig hur de vill göra. Här skulle jag säga att förhållandevis många elever vill satsa vidare på piano om man jämför med hur lite de faktiskt övar. De flesta eleverna tycker att det är roligt att spela piano vilket förstås är naturligt eftersom de valt själva att spela. Det finns

dock cirka en tredjedel som inte är fullt så entusiastiska. Avslutningsvis är det inte så viktigt med snabba resultat för eleverna men trots allt viktigt att de känner att de går framåt. Slutsatsen är att de flesta elever tycker att det är roligt att spela piano men att de ändå värderar pianospelet väldigt lågt i jämförelse med andra aktiviteter. Eleverna övar väldigt lite samtidigt som det är viktigt att de känner att de går framåt, vilket förstås är en paradox och kan vara en bidragande orsak till att de flesta inte tänker satsa vidare då de inte upplever en tillräcklig utveckling.

Hur vill pianoeleverna på kulturskolan att lektionsinnehållet ska se ut?

Pianoeleverna på kulturskolan vill spela popmusik, filmmusik, dataspelsmusik och klassisk musik i första hand. De är försiktigt positiva till digitala prylar i undervisningen och vill se mer av självvalda låtar, kortare låtar, mer utmanande låtar och kända låtar. En del elever vill också se mer teori, filmvisning eller att spela mer tillsammans. Det är också viktigt för de flesta att få spela på konsert emellanåt. Eleverna är öppna för att testa pianoundervisning med förinspelade videofilmer även om intresset är måttligt. Däremot är inte fjärrundervisning lika populärt även om en del elever skulle vilja testa det också. De flesta eleverna vill se gruppundervisning eller enskild undervisning. Eleverna vill också känna att de går framåt emellanåt och därför är det också viktigt att lägga repertoaren på en optimal nivå så att eleverna inte behöver öva alltför mycket innan de upplever framsteg.

Hur ska en modern pianolärare gå till väga för att motivera och hjälpa dagens pianoelever?

Undersökningen visar att många elever känner en viss nervositet inför lektioner men framförallt inför konserter samtidigt som de flesta eleverna vill spela på konsert. Att spela på konsert är för många elever en stor motivationshöjare och läraren bör därför försöka hjälpa eleverna fram mot att delta och avhjälpa deras nervositet genom att låta dem förbereda sig med uppspelningar inför varandra och avdramatisera själva konsertframförandena. Läraren bör vara uppmuntrande och stödjande i detta. Enkätundersökningen visar också att få elever har någon klar plan när de övar. Endast 9 elever av de som deltagit har någon slags plan när de övar och dessa planer är väldigt rudimentära. Vi kan läsa i kapitel 3.3.8 om hur viktigt det är med olika övningsstrategier för att eleverna ska känna att de går framåt och kunna känna stolthet och tillfredsställelse. Därför är det viktigt att hela tiden ge eleverna instruktioner om hur de ska öva. Eleverna

bör också tidigt få instruktioner om hur de ska öva notläsning och lära sig spela utantill eftersom dessa kunskaper saknas av många elever. För att uppleva känsla av kompetens som är ett viktigt behov inom självbestämmandeteorin så är detta av yttersta vikt. Digitala prylar inom pianoundervisningen är något som kan användas för att motivera eleverna lite extra. De flesta elever är positiva till detta och det finns en rad olika möjligheter som jag har skrivit om tidigare. Det mest typiska är kanske att använda olika bakgrundskomp när eleverna spelar, låta eleverna spela in sig själva med mobil eller använda olika musikappar i pianoundervisningen. Förutom allt detta bör man också ta hänsyn till det jag har skrivit om vad gäller vilket lektionsinnehåll eleverna vill se, när man ska hjälpa och motivera eleverna på bästa sätt. En pianolärare måste vara passionerad och entusiastisk mot sina pianoelever så att de också smittas av denna entusiasm. Chmurzsyńska (2012) menade att lärarens uppgift är att motivera och stimulera musikaliskt intresse hos eleverna, utveckla kognitiv självständighet hos eleven och bygga en vänskaplig och emotionell atmosfär på lektionerna där även eleven måste ges chansen att ifrågasätta lärarens instruktioner utan att känna sig osäker. Pianoläraren måste med andra ord försöka vara en positiv och motiverande förebild för alla pianoelever och uppmuntra eleverna när de har gjort något bra. Om pianolärare, föräldrar och skolledningar börjar uppmuntra eleverna till att faktiskt satsa på sitt pianospel, tar till sig av de råd jag har skrivit om här och ser pianoeleverna som en stor investering för framtiden så tror jag att vi kan få se en stor renässans vad gäller pianospel i Sverige.

7.1 Förslag på framtida forskning

Hur stor påverkan har kultur, förväntningar, skolklimat och positiva eller negativa attityder på pianoelevers motivation att öva och deras framtida satsning på pianospel?

Kanske finns det en annan kultur i Ryssland eller Polen där eleverna förväntas öva mer än i Sverige. ”Barn måste få vara barn” är ett uttryck man ofta får höra när det gäller hårda studier eller annat hårt jobb i Sverige. Kanske upplever de drillade barnen i Ryssland inte samma trygga barndom som många av de svenska barnen, eller så är det tvärtom så att de tidigt hittat sin inre drivkraft. Jag tog i min studie upp att eleverna på Kulturskolan i Malmö övar väldigt lite som helhet och jämförde med elever som studerade i Ryssland och gick på deras så kallade ”Specialist Music Schools” där eleverna i motsvarande ålder övar 5-6 timmar om dagen. Här är förväntningarna tidigt väldigt högt ställda och alla

elever förväntas bli konsertpianister i vuxen ålder. De flesta elever lyckas också bli skickliga pianister som vill fortsätta spela i vuxen ålder. I Sverige på kulturskolan finns det egentligen inga förväntningar eller krav på att eleverna ska uppnå några speciella resultat med sitt pianospel. Dagens kulturskola är inte en sammanhållen verksamhet och har utvecklats i olika riktningar då den styrs av lokala beslut, men på Kulturskolerådet (2019) kan vi ändå läsa hur dess mål skulle kunna tänkas se ut:

Musikskolan/kulturskolan ska:

- Ge kunskaper i musik och utveckla elevens färdigheter så att eleven själv kan utveckla ett personligt lustfyllt utövande oavsett om målet är att bli professionell- eller amatör
- Bidra till lokal tillväxt och utveckling
- Stärka det lokala kulturlivet
- Bidra till obligatoriska skolans utveckling genom att stärka estetiska läroprocesser

Det finns alltså inga klara riktlinjer eller mål för vad eleverna ska uppnå eller prestera med sitt pianospel. Kanske behöver pianoelever vissa mål eller förväntningar att jobba mot för att motiveras mera? Skolklimatet kan också bidra starkt till hur eleverna ser på sitt pianospel och hur motiverade de är till att öva. Om eleverna ser pianospelet som en hobbyverksamhet och lärarnas attityder till elevernas pianospel är ungefär de samma kanske också detta bidrar till en olust till att öva och satsa på sitt pianospel. Detta är frågor som kunde vara intressanta att forska vidare på?

Hur mycket ska en pianoelev öva och vad bör eleven fokusera på för att bli så bra som möjligt utan att skada sig?

En intressant fråga är hur mycket en pianist med ambitioner bör öva. Om en elev övar för mycket kan det uppstå skador och då kanske karriären är över sedan. Övar eleven för lite når man sällan dit man vill komma. Åldern avgör också hur mycket man bör öva. Som barn kan man inte öva lika mycket som när man kommer upp i tonåren eller vuxen ålder och därför skulle det kunna vara roligt att se hur det ser ut med övningen i olika åldrar i till exempel Ryssland eller Polen där många skickliga pianister kommer ifrån. Går det att få fram någon gemensam rekommendation för hur mycket eleverna bör öva i olika åldrar? Det viktiga är förstås också att öva på rätt saker och då skulle det vara intressant att se vad olika elever i dessa länder i huvudsak fokuserar på i sin dagliga övning. Naturligtvis skiljer sig övningsstrategierna mellan vilken genre man spelar. Jazzpianisten övar förstås annorlunda än den klassiska pianisten och även individuella svagheter eller starka sidor

påverkar den dagliga övningen för en elev och vad eleven behöver öva på. Det skulle vara intressant att se vad till exempel ryska eller polska konsertpianister har att säga i ämnet och hur mycket de har övat under sina levnadsår och vilka strategier de har använt och skulle rekommendera.

Hur ser framtidens pianoutbildningar ut?

Kommer det finnas utbildningar som erbjuder till exempel fjärrundervisning i piano i framtiden? Pink (2010) pratar om att vi är födda till spelare och inte spelpjäser. Människor är självstyrande individer och inte individuella robotar menar han. Om eleven kan ta pianolektioner hemifrån via videolänk med tillfredsställande ljud och kommunikation så slipper eleven pendla till skolan och sparar tid. Eleven slipper också den fysiska övervakningen vilket ger ökad självstyrning över pianospelet. Om det finns distansutbildningar för pianister eller andra musiker innebär det att man kan nå elever över hela landet och ute på landsbygd, vilket ger alla elever chansen att spela ett instrument förutsatt då att det finns tillräckligt med utbildade lärare. Eleverna i min undersökning visade inget större intresse för att testa på pianoundervisning via videolänk men i framtiden då tekniken utvecklats mera så kommer det säkerligen bli allt vanligare.

7.2 Avslutande ord

Jag har lärt mig en hel del i och med detta arbete och jag kommer säkerligen ha en solid grund att stå på när jag kommer ut och ska undervisa både vad gäller lektionsinnehåll och hur man motiverar elever. Motivation är även något som är viktigt för mig själv som musiker och all forskning som jag läst inklusive mina egna slutsatser är något som kommer att bli ytterst användbart.

Att bli bra på något tar tid och för att bli ”expert” påstås det ta 10 000 timmar. Detta arbete har definitivt tagit ett antal timmar av min tid och det har heller inte löpt smärtfritt hela tiden. Vissa stunder har jag dock upplevt ett visst ”flow” och det är detta vi alla måste sikta mot i våra dagliga gärningar. Om man gör sitt allra bästa i alla lägen kan man aldrig ”misslyckas” med vad man föresatt sig. Även om det inte går som man tänkt sig alltid, är det ändå bara ett steg på vägen mot mästerskap. Musik i allmänhet och pianospel i synnerhet har överdimensionella värden som talar till hjärta och inre själsliv. Fantasi,

drömmar, längtan, besvikelse eller glädje, alla dessa stämningar är sådant som finns att hämta fram i musiken. Om barn och ungdomar kan hitta sina inre drivkrafter i musiken så har resan mot mästerskap börjat. I detta arbete har jag bland annat försökt hitta nycklar till att motivera pianoelever. Oavsett ålder eller sysselsättning så måste man försöka hitta sin inre drivkraft om man vill uppleva sin maximala potential. När jag började skriva på detta arbete kändes uppgiften som ett oöverstigligt berg. Nu är jag uppe på toppen och jag ser fram emot att ta sikte på nya utmaningar i min framtida pianistiska och pedagogiska gärning.

jan 2020

Referenser

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.

Cremaschi, A. M., Ilnykh, K., Leger, E., Smith, N. (2015, februari). Students Who Quit Music Lessons. *MTNA e-JOURNAL*, februari, 28.

Tillgänglig:

https://www.researchgate.net/publication/272886402_Students_who_quit_music_lessons_recent_research_and_recommendations_for_teachers

Chmielowska, W. (1962). *Z zagdanien nauczania gry na fortepianie (From the issues of teaching the piano)*. Cracow: Polskie Wydawnictwo Muzyczne.

Chmurzynska, M. (2012) How not to Discourage Youngsters from Playing the Piano. *The 5th International Conference of Intercultural Arts Education, Design Learning, University of Helsinki, Finland*, 45(1), 306-317.

Costa-Giomi, E. (2004). "I do not want to study piano!" Early predictors of student dropout behavior. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*, 161/162(20), 57-64.

Costa-Giomi, E., Flowers, P. J., & Sasaki, W. (2005). Piano Lessons of Beginning Students Who Persist or Drop out. *Journal of Research in Music Education*, 53(3), 234-247.

Csikszentmihalyi, M. (1990). *Flow: The Psychology of optimal Experience*. New York: Harper and Row.

Eleverna och kulturskolan. (2016). *Sveriges Kommuner och Landsting*. Hämtad 2019-07-06, från

<https://skl.se/download/18.6ee610e515505b6272dd04a5/1467012831091/Eleverna+och+kulturskolan-+uppdaterad.pdf>

- Evans, P. (2015) Self-determination theory: An approach to motivation in music education. *Musicae Scientiae*, 19(1), 65-83.
- Flesch, C. (1924). *Sztuka gry skrzypcowej* (1964) [*The Art Of Violin Playing*]. Cracow: Polskie Wydawnictwo Muzyczne.
- Frostenson, C. (2003). *Lust och Glädje*. Stockholm: Stockholms kulturförvaltning.
- Jørgensen, H. (2011). *Undervisning i øving - En innføring for sang- og instrumentallærere*. Oslo: Norsk Musikforlag.
- Kohn, A. (1999) *Punished by Rewards*. New York: Houghton Mifflin Company.
- Kulturskolerådet. (2019). *Den svenska musik- och kulturskolans bakgrund*. Hämtad 2019-01-16, från <http://www.kulturskoleradet.se/sv/om-smok/historik#>
- Lepper, M. K., Greene, D., & Nisbett, R. (1973). Undermining children's intrinsic interest with extrinsic reward: A test of the "overjustification" hypothesis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 28, 129–137.
- Markiewicz, L. (1998). Z zagadnien pedagogiki muzycznej [*The musical pedagogy issues*]. *The Quarterly PS ISME*, 1, 1-20.
- McAllister, L. S. (2010). Should Music Lessons Be FUN?. *American Music Teacher*, 59(4), 16-19.
- Neuhaus, H. (1958). *Sztuka pianistyczna* (1970) [*The Art of Piano Playing*]. Cracow: PWM.
- Pike, P. D. (2014). Motivating Through creative play. *American Music Teacher*, 63(5), 12-17.
- Pink, D. H. (2010). *Drivkraft* [*Drive*]. Stockholm: Bookhouse Editions.

Prodan, A. (2017). Incorporating Technology in Teaching Musical Instruments. *Forum on Public Policy Online*, v2017 n2 2017.

Tillgänglig: <http://forumonpublicpolicy.com/journals-2/online-journals/>

Raducanu, C. A. (2018). Basic Practice Methods in University General Piano Classes. *Review of Artistic Education*, 15(1), 104-109.

Rosenthal, R., & Jacobsen, L. (1968). *Pygmalion in the classroom: teacher expectation and pupils' intellectual development*. New York: Holt, Rinehart and Winston.

SOU 2016:69. *En inkluderande kulturskola på egen grund*. Stockholm: Statens Offentliga Utredningar.

Ryan, D., & Bowden, J. (2013). The Intermediate piano stage: exploring teacher perspectives and insights. *British journal of music education*, 30(2), 245-260.

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (1985). *Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior*. New York: Springer US. [doi:10.1007/978-1-4899-2271-7](https://doi.org/10.1007/978-1-4899-2271-7).

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being. *American Psychologist*, 55(1), 68-78.

Schunk, D., & Zimmerman, B. (1997). Social Origins of Self-Regulatory Competence. *Educational Psychologist*, 32, 195-208.

http://dx.doi.org/10.1207/s15326985ep3204_1

Stockholms stad. (2018). *Verksamhetsplan 2018 för Kulturskolan*. Stockholm: Stockholms stad.

Trost, J. & Hultåker, O. (2016). *Enkätboken*. (5., [moderniserade och rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Undersökningarna av levnadsförhållanden, SCB. (2007). *Barns fritid*. Hämtad 2019-07-09, från

https://www.scb.se/contentassets/0fde7705ea3a4b63bc7f984329d518bd/le0106_2006i07_br_le116br0901.pdf

Ungar & Medier. (2010). *Statens medieråd*. Hämtad 2019-07-08, från

<https://statensmedierad.se/download/18.6cd9b89d14fefd0c4f58354b/1443029794269/Ungar-och-medier-2010.pdf>

Varro, M. (1929). *Der Lebendige Klavierunterricht [Dynamic Piano Teaching]*. Leipzig 1929: Simrock Co.

Wan, B. C. P. (2017). *Contemporary Russian piano school: pedagogy and performance*. London: King's College London (University of London). Tillgänglig:

<https://ethos.bl.uk/OrderDetails.do?uin=uk.bl.ethos.718580>

Zimmerman, B. J. (2000). Attaining self-regulation: a social cognitive perspective. *Handbook of Self-Regulation*, eds M. Boekaerts, P. R. Pintrich, and M. Zeidner (San Diego, CA: Academic Press), 13–39. doi: 10.1016/b978-012109890-2/50031-7

Zimmerman, B. J. (2001). Theories of self-regulated learning and academic achievement. *Self-regulated learning and academic achievement: Theoretical perspectives* (s. 1-37). Mahwah, NJ, US: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Bilaga 1

Enkät svar för den elev som övar mest

1. Pojke eller flicka?
Pojke <u> X </u> Flicka <u> </u>	Kod
① 2
2. Hur gammal är du?
Ålder <u> 11 </u>	Kod
11
3. Viken musik föredrar du att spela på piano?	Kod
a Jazz <u> 1 </u>	1
b Pop <u> 3 </u>	3
c Rock <u> 1 </u>	1
d Klassiskt <u> 2 </u>	2
e Filmmusik <u> 1 </u>	1
f Blues <u> 2 </u>	2
g Dataspelsmusik <u> 1 </u>	1
h Boogie-wogie <u> 1 </u>	1
i Annat <u> 3 </u>	3
4. Vilken musik vill du lägga till på annat?
Annan musik <u> Inget svar. </u>	Kod
(-)
5. I vilken ordning prioriterar du följande aktiviteter?	Kod
a Piano <u> 3 </u>	3
b Idrott <u> 4 </u>	4
c Läxor <u> 1 </u>	1
d Fritid <u> 2 </u>	2
e Vänner <u> 4 </u>	4
f Mobilsurf <u> 4 </u>	4
g Datorspel <u> 4 </u>	4
6. Hur mycket övar du per dag?	Kod
☐ 0-5 min	(1)
☐ 5-10 min	(2)
☐ 10-20 min	(3)
☐ 20-40 min	(4)
☐ 2-4 tim	(5)
☒ 4 tim eller mer	⑥
7. Känner du prestationsångest på pianolektionerna?	Kod
☐ Ja	(1)
☐ Ganska mycket	(2)
☐ Medel	(3)
☒ Ganska lite	④
☐ Nej	(5)
8. Känner du prestationsångest inför konserter?	Kod
☐ Ja	(1)
☐ Ganska mycket	(2)

- Medel (3)
- Ganska lite (4)
- Nej (5)
9. Planerar du att satsa vidare på att bli pianist efter högskolan och gymnasiet? Kod
- Ja (1)
- Nej (2)
- Har inte bestämt mig (3)
10. Om svaret är ”nej” eller ”har inte bestämt mig” på ovanstående fråga så beskriv vad du vill satsa på i framtiden, annars hoppa över denna fråga. Kod
- Pilot eller gamer. (-)
11. Har du någon plan när du övar? Beskriv. Kod
- Inte direkt. (-)
12. Brukar du spela efter noter? Kod
- Ja (1)
- Nej (2)
13. Brukar du spela utantill? Kod
- Ja (1)
- Nej (2)
14. Är dina föräldrar stöttande till att du spelar piano? Kod
- Ja (1)
- Ganska mycket (2)
- Medel (3)
- Ganska lite (4)
- Nej (5)
15. Tycker du att det är roligt att spela piano? Kod
- Ja (1)
- Ganska roligt (2)
- Medel (3)
- Ganska lite (4)
- Nej (5)
16. Ser du pianospel mest som en hobby? Kod
- Ja (1)
- Nej (2)
17. Tycker du att det är roligt med digitala prylar i pianoundervisningen? Till exempel projektor, inspelningsutrustning, förinspelade komp o.s.v. Kod
- Ja (1)
- Nej (2)
- Spelar ingen roll (3)
18. Vad kan göra pianolektionerna roligare? Kod
- Ingen aning. (-)
19. Är det viktigt för dig att spela på konserter? Kod
- Ja (1)
- Ganska viktigt (2)

- Medel (3)
- Inte så viktigt (4)
- Nej (5)
20. Är det viktigt för dig att dina kompisar också spelar piano? Kod
- Ja (1)
- Ganska viktigt (2)
- Medel (3)
- inte så viktigt (4)
- Nej (5)
21. Skulle du kunna tänka dig att ha pianoundervisning via färdig-inspelade videos ibland? Kod
- Ja (1)
- Nej (2)
- Kanske (3)
22. Skulle du kunna tänka dig att ha pianoundervisning via "skype" eller något annat liknande konferensprogram hemifrån på din dator? Kod
- Ja (1)
- Nej (2)
- Kanske (3)
23. Vilken typ av pianoundervisning föredrar du? Kod
- Gruppundervisning (1)
- Enskild undervisning (2)
- En blandning av grupp och enskild undervisning (3)
- Undervisning via "skype" (4)
- Undervisning via förinspelat material (5)
24. Är det viktigt för dig med snabba resultat när du övar? Kod
- Vill du att det ska låta bra på en gång?
- Ja (1)
- Nej (2)
- Ganska viktigt (3)
- Det viktiga är att jag känner att jag går framåt (4)
25. Vad har du för instrument hemma som du övar på? Kod
- Ett akustiskt piano (1)
- Ett digitalpiano (2)
- Ett Yamaha Avant Grand digitalpiano (3)
- En sythesizer (4)
- En form av Keyboard (5)
- En flygel (2)
- Övrigt: _____ (7)

Sammanställning av alla enkätsvar i undersökningen

Nedan redovisar jag samtliga svar i min enkätundersökning. Tabell 8 visar varje svarande och dess svar i raderna. ”Nr 1” är den första svarande och ”Nr 2” nästa svarande och så vidare. Kolumnerna visar varje fråga och dess svar. Varje siffra är kod för ett svar vilket går att tyda när man läser ovanstående enkätsvar där jag redovisar samtliga svar för den pianoelev som övar mest.

Tabell 8 Se enkätsvar för variabelnummer (1, 2, 3a, 3b och så vidare) med frågor och kodning för respektive fråga i enkäten.

	1	2	3a	3b	3c	3d	3e	3f	3g	3h	3i
Nr 1	2	10	6	1	8	3	3	6	6	7	4
Nr 2	2	13	1	1	7	6	3	2	8	3	8
Nr 3	1	11	4	5	6	2	3	7	1	8	4
Nr 4	1	14	4	7	7	1	3	6	6	5	5
Nr 5	2	12	5	7	5	8	8	5	7	5	1
Nr 6	2	12	7	4	5	2	1	8	3	5	6
Nr 7	2	13	8	1	7	3	2	5	6	4	8
Nr 8	1	11	8	5	7	8	6	4	5	6	1
Nr 9	2	13	8	3	5	2	2	8	8	8	8
Nr 10	2	16	2	6	6	1	2	2	8	7	6
Nr 11	1	13	4	1	8	3	2	6	5	7	1
Nr 12	2	12	3	2	8	4	1	5	7	6	1
Nr 13	2	10	4	8	5	8	8	2	8	2	2
Nr 14	2	11	5	1	6	4	2	8	3	7	8
Nr 15	1	11	6	3	3	4	2	6	1	5	4
Nr 16	1	11	7	3	2	4	1	3	1	4	5
Nr 17	1	16	8	6	4	7	2	5	1	8	8

Nr 18	1	12	3	5	1	7	4	2	1	1	1
Nr 19	2	10	5	1	6	4	3	8	2	7	8
Nr 20	2	12	3	7	5	6	6	2	1	2	4
Nr 21	2	12	5	1	8	3	2	7	4	8	6
Nr 22	2	19	5	1	7	2	1	3	6	8	4
Nr 23	1	10	8	8	8	6	8	6	8	5	5
Nr 24	1	9	8	8	8	1	1	2	2	2	2
Nr 25	2	12	6	7	8	1	2	3	3	4	5
Nr 26	2	15	4	3	8	1	1	3	8	8	8
Nr 27	1	9	1	1	1	8	7	1	6	5	1
Nr 28	2	9	4	1	5	3	2	6	7	8	8
Nr 29	2	11	7	1	6	4	2	8	3	5	8
Nr 30	1	10	7	1	5	6	3	8	2	4	1
Nr 31	1	14	7	1	8	4	3	6	2	5	4
Nr 32	2	12	6	3	3	2	1	6	6	6	6
Nr 33	2	17	6	5	2	8	3	4	7	1	5
Nr 34	1	11	8	8	7	4	4	6	2	8	8
Nr 35	2	14	8	1	8	2	1	8	8	8	1
Nr 36	2	11	5	8	5	7	7	4	4	4	8
Nr 37	1	11	2	3	7	6	5	8	1	4	2
Nr 38	1	10	8	2	3	4	1	7	5	6	5
Nr 39	2	11	7	1	8	2	3	6	4	5	8
Nr 40	1	9	2	1	2	8	8	2	3	3	1
Nr 41	2	13	4	6	8	1	2	6	4	7	5

Nr 42	2	12	7	1	3	4	2	6	5	8	6
Nr 43	2	11	5	1	6	2	2	7	4	8	3
Nr 44	1	11	1	3	1	2	1	2	1	1	3

	4	5a	5b	5c	5d	5e	5f	5g	6	7	8
Nr 1	Hiphop	4	3	2	5	1	6	7	3	5	4
Nr 2	X	4	2	1	2	1	2	7	1	4	2
Nr 3	X	3	7	1	4	2	6	5	4	5	3
Nr 4	X	2	5	1	3	2	1	6	2	5	3
Nr 5	Relax	7	7	7	7	6,7	6	6	4	5	4
Nr 6	X	4	6	5	7	2	1	3	3	4	4
Nr 7	X	3	2	1	4	5	6	7	3	3	2
Nr 8	X	6	6	7	5	7	6	6	2	5	5
Nr 9	X	3	6	1	2	6	2	7	3	4	3
Nr 10	X	3	6	2	1	4	5	7	3	5	1
Nr 11	X	1	4	7	2	3	6	5	3	4	3
Nr 12	X	5	7	6	3	1	2	4	2	4	1
Nr 13	X	4	5	3	1	2	6	7	2	5	3
Nr 14	X	3	2	1	6	5	4	7	2	5	5
Nr 15	X	2	2	3	1	1	3	3	2	4	3
Nr 16	X	1	2	7	2	2	1	1	3	5	4
Nr 17	X	3	1	2	1	1	3	2	3	5	5
Nr 18	X	4	6	4	5	3	3	3	2	4	1
Nr 19	X	6	3	5	2	1	4	7	2	4	5
Nr 20	X	2	6	7	4	5	3	1	1	4	1
Nr 21	X	6	3	5	1	7	4	2	1	5	4

Nr 22	X	3	3	5	1	2	1	6	3	5	1
Nr 23	X	7	5	3	5	6	6, 7	7	2	5	4
Nr 24	X	1	1	1	3	5	5	5	3	5	1
Nr 25	X	3	2	1	5	6	4	7	1	4	2
Nr 26	X	3	4	1	1	2	1	7	3	1	1
Nr 27	X	1	1	1	2	3	4	4	4	3	2
Nr 28	X	2	6	1	7	3	4	5	3	5	4
Nr 29	X	7	6	3	2	1	5	4	2	4	2
Nr 30	Hiphop	5	1	7	3	2	4	6	2	5	3
Nr 31	Egna låtar som jag väljer själv av mina favoritartister.	4	6	1	5	7	3	2	3	5	3
Nr 32	X	1	1	2	1	1	1	3	5	1	4
Nr 33	X	2	1	7	3	4	5	6	2	4	4
Nr 34	X	3	3	2	3	5	6	2	1, 2	2	2, 3
Nr 35	X	2	1	2	2	3	3	7	3	4	1
Nr 36	Hiphop	4	3	5	7	6	2	1	1	3	3
Nr 37	Inget	3	2	1	6	7	5	4	2	5	4
Nr 38	X	4	3	7	5	2	6	1	2	5	2, 4
Nr 39	X	4	1	3	5	2	6	7	3	5	4
Nr 40	X	1	2	2	3	4	4	4	3	5	5
Nr 41	X	2	2	7	1	1	1	1	1, 2, 3	5	4
Nr 42	X	3	7	1	5	4	2	6	2, 3	3	1, 2
Nr 43	X	4	2	3	6	5	1	7	4	5	4
Nr 44	X	3	4	1	2	4	4	4	6	4	5

	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Nr 1	3	X	Nej, bara att bli bättre.	1	1	2	1	1	3
Nr 2	2	X	Nej jag övar på det som min lärare säger att jag ska göra.	1	1	1	2	1	1
Nr 3	3	Kanske tekniker eller något liknande.	Spela det jag tycker är roligt.	2	2	1	1	2	1
Nr 4	3	X	Jag går igenom noterna var för sig och sedan försöker jag att spela och minnas det vi lärde oss från lektionen.	1	2	2	2	1	3
Nr 5	1	X	Nej.	1	1	1	1	1	3
Nr 6	3	Doktor/läkare.	Efter läxor.	2	1	1, 2	1	1	3
Nr 7	3	Vet inte.	Spela långsamt först och öva det som är svårt.	1	1	1, 2	1	1	3
Nr 8	3	Vet inte.	Nej.	1	1	1	1	1	1
Nr 9	2	X	Nej.	1	1	1	1	1	3
Nr 10	3	Jag vet inte vad jag vill satsa på.	Att lära mig läxan och att ha kul när jag spelar.	1	1	1	2	1	3
Nr 11	1	X	Att jag ska lära mig det som vi går igenom på lektionerna.	2	1	1	1	1	3
Nr 12	2	Doktor.	Spela tills jag känner mig säkrare än innan.	1	2	1	2	1	3
Nr 13	1	X	Nej.	2	1	3	1	1	1
Nr 14	3	X	Nej, tränar när jag känner för det eftersom det är kul.	1	1	1	1	1	1
Nr 15	2	Djurskötare.	Nej.	2	1	1	1	1	3
Nr 16	3	Vet ej.	Nej.	2	1	1	1	1	3
Nr 17	2	Skola.	Nej.	1	1	1	1	1	2
Nr 18	3	X	Att kunna läsa noter och spela med flyt.	2	1	2	1	1	2
Nr 19	3	Bli kattuppfödare.	Ta det lugnt och göra om ifall jag gör fel.	1	1	2	1	1	3
Nr 20	2	X	Nej.	1	1	3	2	1	3

Nr 21	2	Veterinär.	När jag ska lära mig en bit så spelar jag först biten med en hand, och sen andra, innan jag lägger ihop dem.	1	1	2	1	1	3
Nr 22	3	X	Göra så gott jag kan.	1	1	1	1	1	3
Nr 23	3	X	Göra läxan.	1	1	1	1	1	1
Nr 24	1	X	Jag tänker ha privata lektioner, jag tycker att jag behöver mer lektioner för att kunna komma igång.	1	2	1	1	1	3
Nr 25	3	X	Att kunna spela utantill.	1	2	1	3	1	3
Nr 26	2	Vill satsa på att bli läkare.	Nej, jag har ingen plan.	1	1	1	1	1	2
Nr 27	1	X	Planerar att ha extra lektioner.	1	2	2	1	1	1
Nr 28	3	X	Nej.	1	1	1	1, 2	2	3
Nr 29	2	Sångare eller veterinär.	Att lista ut noterna och träna ett stycke i taget. Sedan sätter jag ihop allt.	1	1	1	2, 3	1	1
Nr 30	2	Svårt, men snarare idrott eller matlagning.	Spela och lyssna tills det låter bra.	1	1	2	2	1	3
Nr 31	3	Jag vet inte riktigt än.	Vi fixar oftast en plan hos min lärare.	1	2	1	1	1	3
Nr 32	3	X	Nej.	1	1	1	1	1	3
Nr 33	1	X	Ingen riktig plan. Första prioritet är att lära mig fingersättningen och melodin.	1	1	1	1	1	3
Nr 34	3	X	X	1	2	1	1, 2	1	3
Nr 35	2	Idrottare eller inom något annat yrke.	Övar på det som är svårt not efter not. Det jag redan kan övar jag inte på.	1	1	3	2	1	3
Nr 36	3	X	Bli bättre och snabbare.	1	1	3	1	1	3
Nr 37	2	Vet ej.	Jag har ingen speciell plan.	1	1	1	2	1	1
Nr 38	2	X	Bara spela det jag är sugen på.	2	1	1	1	1	3

Nr 39	3	X	Jag bara spelar utan någon plan.	1	1	2	1	1	3
Nr 40	1	X	Jag tittar i pianoboken, kan det inte utantill.	1	2	1	1	1	3
Nr 41	3	X	Jag brukar spela alla låtar jag kommer ihåg som uppvärmning.	2	1	1	1, 2	1	3
Nr 42	1, 3	X	Nej.	2	1	1, 3	2	1	3
Nr 43	2	X	Jag börjar med att träna att spela låten med höger hand tills jag kan det bra, sen tränar jag vänster tills jag kan det bra och sen tränar jag båda tillsammans.	1	2	1	1	1	3
Nr 44	2	Pilot eller "gamer".	Inte direkt.	1	1	1	2	2	1

	18	19	20	21	22	23	24	25
Nr 1	Inget, det är toppen.	1	5	1	2	1	4	2
Nr 2	Kortare låtar så att man ser att det går framåt.	1	5	3	1	2	4	2
Nr 3	Jag vet ej det är redan superroligt.	5	5	1	1	4	2	1
Nr 4	De är redan tillräckligt roliga.	3	5	3	2	1	4	2
Nr 5	Min pianolärare.	1	3, 4	3	3	1	4	2
Nr 6	Roliga låtar.	3	5	3	3	3	4	2
Nr 7	Vet inte.	3	4	3	3	3	4	1
Nr 8	Film.	2	5	2	2	1	4	2
Nr 9	Vet ej.	2	5	2	2	3	3	1
Nr 10	Lite mer teori.	4	5	2	2	2	4	1
Nr 11	De är oftast roliga, men det roligaste är att spela låtar som jag själv väljer vilket vi ofta gör och jag förstår att vi får andra enklare låtar för att lära oss men det är inte alltid lika kul.	1	5	2	3	2	3	2

Nr 12	Vet inte, tycker det är roligt som det är.	3	5	2	3	1	3	1, 5
Nr 13	De är roliga.	1	1	3	2	1	4	3
Nr 14	De är bra som det är. Kul att spela i grupp.	2	5	2	2	1	4	1
Nr 15	Vet inte.	3	5	2	2	1	3	2
Nr 16	De är bra som de är.	3	4	3	3	3	4	2
Nr 17	Bra som det är.	5	5	2	2	2	2	1
Nr 18	Att spela mer piano.	1	4	2	2	2	4	2
Nr 19	Vet inte.	3	4	3	3	1	4	1
Nr 20	En kompis.	5	5	2	1	3	3	1
Nr 21	Jag vet inte.	3	4	2	3	3	1	1
Nr 22	Om läraren är rolig, är lektionerna roliga!	5	5	2, 3	2	2	4	6
Nr 23	En glad lärare.	4	4	3	3	3	1	1
Nr 24	När jag kan spela! Jag tycker jag behöver enskild hjälp.	4	4	2	2	2	4	2
Nr 25	Att tiden blir längre.	1	1	3	2	1	1	2
Nr 26	Tycker redan att pianolektionerna är roliga.	3	5	3	3	2	4	1
Nr 27	När jag hänger med. Det blir mindre roligt när jag inte hänger med.	2	2	2	2	2	4	2, 7 (FP30)
Nr 28	Vet inte.	5	4	3	2	3	2	5
Nr 29	Inget, det är bra som det är.	1	5	3	2	1	4	5
Nr 30	Vet inte.	4	4	1	1	3	4	2
Nr 31	De är redan jätteroliga.	2	4	3	2	2	4	1
Nr 32	Jag vet inte.	1	4	3	3	3	4	2
Nr 33	X	5	5	3	2	2	4	2
Nr 34	Allt är bra.	4, 5	4, 5	2, 3	2	1	4	2
Nr 35	Det är kul när man har spelat klart en låt och ska börja en ny.	1	5	2	2	2	4	1
Nr 36	Längre lektioner.	3	3	3	3	3	4	2
Nr 37	Snabbare och svajigare låtar.	2	5	2	3	1	4	5

Nr 38	Lite längre lektioner.	5	5	2	2	2	4	1
Nr 39	Jag är väldigt nöjd med lektionerna.	2	2	3	3	1	4	2
Nr 40	Att läraren fokuserar på de som ligger på lägre nivåer och de som har svårigheter blir inkluderade och får extra lektioner.	1	1	1	2	2	4	1, 2
Nr 41	Lite mer utmanande låtar att spela.	1	5	2	2	1	4	3, 5
Nr 42	Låtar man känner till.	5	5	3	1	1	3	2, 5
Nr 43	Att man inte bara tränar själv med hörlurar, utan alla i gruppen spelar tillsammans ibland.	3	5	3	2	1	4	5
Nr 44	Ingen aning.	1	4	1	2	2	1	2

Bilaga 2

Skillnader i genrepreferens mellan åldersgrupper

Tabell 9

Alternativ	Ålder 9-12 år Mellanstadiet Antal 31								Ålder 13-19 år Högstadiet/Gymnasiet Antal 13							
	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
Jazz	2	2	3	3	6	4	6	5	1	1	0	4	1	1	1	4
Pop	12	2	5	1	3	0	3	5	6	0	2	0	1	3	1	0
Rock	3	2	4	0	7	5	3	7	0	1	0	1	1	1	4	5
Klassisk musik	2	6	3	9	0	4	2	5	4	3	2	1	0	1	1	1
Filmmusik	7	8	5	2	1	2	2	4	3	6	4	0	0	0	0	0
Blues	1	6	2	2	2	8	4	6	0	2	2	1	2	4	0	2
Dataspelsmusik	7	4	5	4	4	8	4	6	1	1	0	1	1	3	1	5
Boogie-wogie	2	3	1	5	7	4	3	6	1	0	1	1	2	0	3	5
Annat	7	3	2	4	4	4	0	7	2	0	0	2	3	1	0	5

Skillnader i genreprens mellan kön

Tabell 10

	Ålder 9-19 år															
	Antal 44															
	Pojkar 17								Flickor 27							
Alternativ	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
Jazz	2	2	1	2	0	1	3	6	1	1	2	5	7	4	4	3
Pop	5	1	4	0	3	1	0	3	13	1	3	1	1	2	4	2
Rock	3	2	2	1	1	1	3	4	0	1	2	0	7	5	4	8
Klassisk musik	1	2	1	5	0	3	2	3	5	7	4	5	0	2	1	3
Film -musik	4	3	3	2	1	1	1	2	6	11	6	0	0	1	1	2
Blues	1	4	1	1	1	5	2	2	0	4	3	2	3	7	2	6
Dataspels-musik	7	4	1	0	3	1	0	1	1	1	4	5	1	5	4	6
Boogie -wogie	2	1	1	3	4	2	1	3	1	2	1	3	5	2	5	8
Annat	6	2	1	3	3	0	0	2	3	1	1	3	4	5	0	10

Skillnader i aktivitetspreferenser mellan åldersgrupper

Tabell 11

	Ålder 9-12 år							Ålder 13-19 år						
	Mellanstadiet							Högstadiet/Gymnasiet						
	Antal 31							Antal 13						
Alternativ	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
Piano	5	3	7	8	2	3	3	1	4	6	2	0	0	0
Idrott	5	7	6	1	2	6	4	3	3	1	1	2	3	0
Läxor	9	4	6	1	4	1	6	6	3	0	0	1	0	3
Fritid	4	5	5	2	8	3	4	5	4	2	1	1	0	0
Vänner	6	7	3	3	5	4	3	3	3	2	2	1	1	1
Mobilsurf	4	3	3	9	3	9	0	4	2	3	0	2	2	0
Datorspel	4	2	4	6	3	4	8	1	2	0	0	1	3	6

Skillnader i övning mellan åldersgrupper

Tabell 12

	Ålder 9-12 år Mellanstadiet Antal elever 31						Ålder 13-15 år Högstadiet/Gymnasiet Antal elever 13					
	0-5 min	5- 10 min	10- 20 min	20- 40 min	2-4 tim	4 tim eller mer	0-5 min	5- 10 min	10- 20 min	20- 40 min	2-4 tim	4 tim eller mer
Pianoövning per dag												
Antal svar (48)	5	14	8	4	1	1	2	3	10	0	0	0